

Riksdagens protokoll

2009/10:107

Onsdagen den 21 april

Kl. 09.00 – 14.57

16.00 – 16.11



Protokoll
2009/10:107

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 15 april.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:322

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:322 Sysselsättningsgraden

av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 maj 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 19 april 2010

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Departementsråd

Interpellation 2009/10:324

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:324 Konjunkturbedömningar

av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 maj 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 19 april 2010

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Departementsråd

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:330 Ökade inkomstklyftor
av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 maj 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 19 april 2010

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Departementsråd

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2009/10:192 till civilutskottet

2009/10:203 till försvarsutskottet

2009/10:204 till civilutskottet

2009/10:215 till justitieutskottet

Motioner

2009/10:Sf13 till socialförsäkringsutskottet

2009/10:MJ7–MJ9 till miljö- och jordbruksutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2009/10:AU9

Socialutskottets betänkande 2009/10:SoU17

5 § Likviditetsmatchning för säkerställda obligationer efter konkurs

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2009/10:FiU34

Likviditetsmatchning för säkerställda obligationer efter konkurs (prop. 2009/10:132).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU14
Migration och asylpolitik.

*Migration och
asylpolitik*

Anf. 1 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Herr talman! Att människor rör sig över gränserna är ingenting nytt. Människans längtan efter ett bättre liv för sig själv och sina barn är grundläggande för ens överlevnad och utveckling. För några handlar det om att hitta kärleken i ett annat land, att få ett bra jobb, och där är flytten i grunden frivillig och positiv för alla parter. Men för den som bestämmer sig för att fly för sitt liv, bryta upp och söka en fristad i ett främmande land är beslutet inte lätt, och för många inte ens möjligt. Att tvingas lämna sitt hem, sitt arbete, sin familj och sina vänner och företa en riskfylld resa till ett land man inte känner till med ett språk man inte behärskar och där man kanske inte ens får stanna är inte lätt. Ahmed Mohammed flyr undan kriget i Somalia, där hans bröder dödats i stridigheter i Mogadishu, och med fruktan för sitt liv söker han skydd i vårt land. Evin Azad, vars far försökte gifta bort henne med en kusin när hon var 16 år och som i stället ville välja kärleken, flydde därför till Europa. För Risa Bello, som har två barn, två och fyra år gamla, i sitt hemland Filippinerna men som bor i en källare i Danderyd där hon tar hand om andras barn och städar för att få ihop pengar att skicka hem så att hennes barn får en bättre framtid, hade ett liv med sin familj, sina vänner och en framtid i sitt hemland varit det bästa. Men fattigdom, förtryck och förföljelser tvingade henne att göra ett annat val.

Herr talman! Vi hör dagligen om konflikter i världen som drabbar många människor, som kriget i Afghanistan och i Irak, oroligheterna i Somalia och förtrycket i Iran. Godtyckliga avrättningar, massmord, tortyr och våldtäkter är en del av människors vardag. För de flesta finns det inga andra alternativ än att de blir flyktingar i sitt eget land eller hamnar i flyktingläger i fattiga gränsländer. Få har möjlighet att ta sig till Europa, och för de personer som gör den farliga resan växer nu murarna allt högre.

Inom Europeiska unionen genomförs nu en rad åtgärder för att nå en gemensam asyl- och flyktingpolitik. För de människor som kommer till Europa och söker fristad är det viktigt att få samma bemötande, ha samma rättigheter och samma skyldigheter oavsett i vilket land de söker asyl. Det är viktigt att fler länder i Europa tar sitt ansvar och att harmoniseringen leder till ett mer rättssäkert och mer öppet system som värnar asylrätten och mänskliga rättigheter. Men vi ser hur främlingsfientliga krafter i Europa vill annorlunda. Vi ser att de direktiv och förslag som nu diskuteras och beslutas inom Europeiska unionen går i mer restriktiv riktning. Vi anser att det är en utveckling Sverige måste motsätta sig. Det får inte vara Italien, Grekland, Malta och Cypern som sätter den politiska dagordningen i EU när det gäller asyl- och flyktingpolitiken, men det är i dag deras förslag som vinner gehör.

Jag vill här lyfta frågan om vikten av att utveckla och förbättra Dublinförordningen i syfte att skydda familjers sammanhållning, garantera rättssäkerheten och värna de mänskliga rättigheterna. Det är ett direktiv

som ser rätt bra ut i dag men som, om länder som Grekland, Malta och Italien och andra får besluta, säkerligen kommer att försämrats. Sverige måste verkligen motsätta sig en försämring.

Herr talman! Det har skett en förskjutning av asyl- och flyktingpolitiken i Sverige under dessa snart fyra år, en utveckling som vi socialdemokrater är oroade över. Den går mot en mer restriktiv hållning där alltmer ansvar läggs på individen. Vi är överens med Vänsterpartiet och Miljöpartiet om att det behövs förändringar för att EU:s och Sveriges asyl- och flyktingpolitik ska vila på värderingar om alla människors lika värde, att människor som kommer hit ska få ett bra bemötande, en rättssäker prövning och ett mottagande där alla är med och tar ansvar. Vi har ett bra samarbete, och vi har i detta betänkande en rad gemensamma reservationer om hur vi vill förbättra asyl- och flyktingpolitiken om vi vinner valet den 19 september.

Vi socialdemokrater har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet lyft frågan rörande de tolkningar som gjorts av migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen när det gäller några av de begrepp som utgör en viktig grund för att människor ska få skydd i vårt land. Begreppet ”väpnad konflikt” tolkas i dag annorlunda, det vill säga mer restriktivt, än den praxis som tidigare varit, och det blir svårare för människor som flyr undan krig och konflikter i hemlandet att få stanna. Vi anser att det är nödvändigt att regeringen tar initiativ till en översyn för att bredda detta begrepp så att det överensstämmer med de intentioner som vi lagstiftare hade när den nya instans- och processordningen infördes. Vår kritik ligger i linje med den internationellt accepterade folkrättsliga innebörden av begreppet. Det är beklagligt att regeringen inte tagit någon som helst hänsyn till den kritik som bland annat framförts av Internationella Rödakorskommittén, vars uppdrag är just att tolka och informera om den internationella humanitära rätten.

Inför riksdagsbehandlingen av den nya utlänningslagen fanns en diskussion vad gäller borttagandet av begreppet ”humanitära skäl” och införandet av det mer juridiska begreppet ”synnerligen ömmande omständigheter”. I utredningen *Den nya migrationsprocessen* påtalas att här kan det finnas en skillnad mellan lagstiftning och förarbeten vad gäller begreppet synnerligen ömmande omständigheter. Det är av största vikt att här bredda begreppet för att de som exempelvis lider av svåra sjukdomar ska få möjlighet att stanna. Vi välkomnar den kartläggning som regeringen nu har aviserat men hade önskat att migrationsministern inte bara tillsätter utredningar utan också tar initiativ till förändringar och förbättringar.

Herr talman! Barn väljer inte sina föräldrar eller den situation de befinner sig i. Barnets bästa ska vara vägledande vid beslut som rör barn. Sverige är ett av många länder som skrivit under barnkonventionen, och det förpliktar.

Barnkonventionen är historiskt unik och slår fast att varje enskilt barn har vissa bestämda rättigheter som ingen stat, ingen regering, inget politiskt parti har rätt att sätta sig över. Den utsatthet som asylsökande barn befinner sig i kräver att deras behov särskilt uppmärksammas i asylprocessen. Vi måste bli bättre på att se till att de barn som far illa, ibland i dubbel bemärkelse, får den hjälp och det stöd som gör att de får möjlighet att just få vara barn. Det gäller barn till asylsökande föräldrar som upplevt traumatiska händelser i hemlandet, som mår väldigt dåligt och

som inte orkar ta hand om sina barn. Det gäller också barn till kvinnor som har gift sig med svenska män där mamman blir hårt förnedrad och förtryckt och där ibland barnen blir utsatta för övergrepp.

Rim Al Amin bor i Hallsberg, är två och ett halvt år och väger fem kilo. Hon är allvarligt sjuk men ska utvisas tillsammans med sin mamma och sina syskon till Libanon. Hon får välling genom en slang i väldigt små doser, men trots den lilla mängden har hon svårt att behålla näringen. Läget är mycket kritiskt. Barnens rätt måste få en starkare ställning i utlänningslagen med utgångspunkt från barnkonventionen. Rim Al Amin borde inte skickas hem till Libanon.

Herr talman! En annan utsatt grupp är kvinnor som kan utsättas för hemska kränkningar i sitt hemland, ibland just för att de är kvinnor. Polis eller militär som använder gruppvåldtäkter, ibland inför barn och man, för att visa sin makt ger förtrycket ett vedervärdigt ansikte.

Systematiska våldtäkter blir alltmer vanliga i konflikter, med vittnesmål bland annat från Kongo Kinshasa och Burma. För dessa kvinnor som kommer till Sverige och söker asyl är det svårt att berätta om sina traumatiska upplevelser. De skäms och vågar kanske inte berätta inför en manlig handläggare eller inför tolken som är landsman vad som har hänt.

Kvinnor och män kan ha olika motiv till att lämna sina hemländer, och kvinnor ska ha rätt till en egen prövning av skälen för uppehållstillstånd. Men det behövs kunskap och utbildning för att det ska bli så också i verkligheten. Det finns risker med de asylärenden som avgörs efter väldigt kort tid och där kvinnan inte fått möjlighet att ta steget och våga berätta om det hon varit med om. Kvinnor som utsatts för våldtäkt eller annan förnedrande handling har ofta svårt att framlägga sina skäl, och ofta kommer de fram väldigt sent i processen.

Den socialdemokratiska regeringen beslutade under förra mandatperioden om en utvidgning av flyktningbegreppet till att omfatta även förföljelse på grund av kön. Det är nu viktigt att det efterlevs också i verkligheten. Det handlar om sådana praktiska detaljer som att den sökande erbjuds att välja ett kvinnligt offentligt biträde, får berätta utan att maken är närvarande eller får möjlighet att ha en kvinnlig tolk. Enstaka missar beträffande sådana saker kan få förödande konsekvenser. Därför anser vi att det behöver genomföras en snar utvärdering av tillämpningen av den nya lagbestämmelsen om förföljelse på grund av kön så att kvinnors asylskäl tas på allvar.

Samma sak gäller flyktningstatus vid förföljelse på grund av sexuell läggning. Homosexuella utsätts i vissa länder för förföljelse, kränkning och tortyr bara för att de råkar älska någon av samma kön. Även här är det svårt att berätta om de problem och de traumatiska upplevelser man varit med om, och ofta kommer det också fram sent i processen. Även här vill vi ha en översyn så att lagstiftningen stämmer överens med tillämpningen, så att människor får friheten att vara sig själva och älska den man vill och inte skickas tillbaka till förföljelse, förnedring och förtryck.

Herr talman! Avslutningsvis utgår vi socialdemokrater alltid från våra grundläggande värderingar när vi formar vår politik. Med alla människors lika värde i grunden vill vi förändra samhället så att alla ska ha samma möjligheter i livet och friheten att själv aktivt välja sina vägar, oavsett hur mycket pengar ens föräldrar har, vilket land man kommer ifrån, vilken religion man utövar, om man är man eller kvinna eller om

man råkar älska någon av samma kön. Genom politiken och genom reformer är vi övertygade om att vi tillsammans kan skapa ett mer jämställt och jämlikt samhälle i Sverige och i världen.

Internationell solidaritet handlar om att våga stå upp mot de orättvisor som sker också över nationsgränser och att stå på de svagas sida. I stället är det i dag marknaden som bestämmer. Det leder till att de starkaste, de som har mest pengar, profiterar på andra.

Vi ser hur migranter blir hänsynslöst utnyttjade av skrupelfria arbetsgivare som bara har företagets vinst för ögonen. Vi ser hur kvinnor och barn säljs som varor på en tyvärr alltmer växande sexmarknad. Vi ser hur västvärlden profiterar på fattiga länder, exempelvis genom att fiska på deras vatten. Vi ser hur västvärlden bygger högre murar runt sina nationsgränser för att hindra människor från att ta sig hit och söka asyl, en mänsklig rättighet som de har.

Jag tror att en rättvis värld är möjlig. Jag tror att alla vinner på minskade klyftor. Men då behövs en annan politik och en rödgrön regering efter valet den 19 september.

(Applåder)

Anf. 2 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Det knackade på en dörr i en av Stockholms förorter i måndags kväll. Utanför dörren stod ett par poliser som letade efter gömda papperslösa flyktingar. När jag reste mig ur soffan, för det var på min dörr det knackade, visste jag inte vem som stod utanför. Jag visste inte att jag just den kvällen skulle få besök av poliser som letade efter papperslösa och gömda flyktingar. Poliserna agerade korrekt och mycket trevligt. Men frågan väcktes ändå i mitt huvud: Varför satsar vi resurser på att jaga människor vilkas enda egentliga brott är att de inte kan återvända till sina hemländer?

Jag ska inte av hänsyn till de personer som berörs gå närmare in på detaljerna kring detta, men det väckte också en annan fråga hos mig: Vem är det som knackar på dörrarna i andra länder? Vem är det som knackar på dörrarna i Iran? Regimen knackar på dörrarna hos oppositionella, studenter, fackföreningsledare, intellektuella, kvinnoaktivister. De som har modet att stå upp mot regimen förtryck och för sina politiska åsikter, som talar fast man vill att de ska vara tysta och kräver politisk förändring, får besök, riskerar fängslande, förnedring och tortyr.

Vem knackar på dörren i ett land som Colombia? Kanske är det paramilitära grupper tätt knutna till regimen som letar efter fackföreningsaktivister som vågat stå upp för de fackliga och de mänskliga rättigheterna, för den politiska, ekonomiska och sociala dimensionen av demokrati. Och vem är det som knackar på dörrarna i Afghanistan? Kanske är det där USA:s ockupationstrupper som knackar på dörren för att leta efter påstådda motståndsmän. Kanske är det en lokal krigsherres hejdukar som knackar på dörren för att leta efter människor som helt enkelt misshagar just denne krigsherre.

Ja, det är många människor som lever i otrygga och ovissa situationer. Därför har vi i bred internationell förståelse och gemenskap tagit fram FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Och artikel 14 beskriver hur man borde bemöta den som flyr undan förföljelse och förtryck. Där

står: Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse.

Det är så det borde vara. Det är så vi har sagt att det ska vara. Vi har skrivit under en förpliktelse om att se till att det är så det ska bli. Ändå möter människor på flykt från Iran, från Afghanistan, från Colombia och från många andra länder i världen en helt annan verklighet när de söker skydd, när de söker sig till EU eller Sverige för att få denna fristad från förföljelse.

Till att börja med möter de svårigheten att få söka asyl, svårigheten att över huvud taget ta sig in på EU:s territorium, därför att man nu bygger upp en gemensam gränsövervakningsbyrå som kallas Frontex vars huvudsakliga syfte är att hålla människor utanför EU. EU-kommissionärens tjänstemän har öppet sagt att den som inte befinner sig på EU:s territorium har inte rätt att söka asyl. Just därför innebär Frontex en kortslutning av asylrätten. När man hindrar människor från att ta sig till EU och över huvud taget få rätten att söka asyl river man hela den överenskommelse som så många länder har undertecknat om rätten till fristad från förföljelse.

Ett annat exempel är det transportörsansvar som land efter land har tagit på sig som sitt. Det handlar om att människor i praktiken inte ens får en biljett till ett annat land, därför att flygbolaget eller rederiet är oroligt för att man ska behöva betala återresan och i vissa fall till och med böter om en person inte befinner ha de handlingar som krävs i enlighet med de ganska strikta krav som ställs i EU:s medlemsstater.

Vi måste väl ändå säga något om Dublinförordningen som är det tredje exemplet på hur EU just nu bygger murarna runt sina egna stater högre.

Principen om första asylland innebär i dag i praktiken att Sverige och andra länder avvisar människor tillbaka till länder där det inte finns tillräckliga mottagningsförhållanden. Man hänvisar dem till att bo i hangarer i läger utan rimliga sanitära villkor och utan den rättssäkerhet som alla som söker asyl har rätt att kräva.

Principen om första asylland har blivit något helt annat, nämligen principen om att vi ska försöka undvika att pröva människor för asyl om vi kan. Den principen måste förändras.

Herr talman! Även Sveriges flyktingpolitik behöver i grunden förändras. Vi hörde tidigare talare beskriva hur absurd situationen är i dag när det gäller väpnad konflikt. Samtliga partier i denna kammare var överens om en tolkning av gällande utlänningslag på den här punkten och andra.

Men när det gäller väpnad konflikt har den misstolkats och förvridits av verkställande myndigheter till att bli något helt annat än vad lagstiftaren hade som intention. Då vore det märkligt om vi inte tog vårt lagstiftande ansvar att förändra så att lagen åtminstone motsvarar det vi avsåg från början.

Då skulle människor inte avvisas till krigets Irak på det sätt som i dag sker. Då skulle människor inte kunna sändas tillbaka till delar av Somalia och Afghanistan så som i dag sker.

Herr talman! Vi kan också se hur tolkningen av det som kallas synnerligen ömmande omständigheter – ett mycket litet nålsöga – i dag är mycket hård och restriktiv. Jag tror att vi i denna kammare har en majoritet för att säga att detta inte är hållbart. Än så länge försöker Moderaterna

göra vad de kan för att hålla emot en förändring, men jag tror att vi om inte alltför lång tid kommer att få se en förändring av den hårda praxis som denna lagstiftning har inneburit.

Jag tror inte att en enda person i denna kammare, samtliga inräknade, tycker att det är rimligt att apatiska barn utvisas. Jag vill inte tro det. Jag vägrar tro det.

Låt mig också säga något om kvinnors särskilda asylskäl. Vi vet att kvinnors politiska aktivitet av naturliga skäl kan se annorlunda ut än mäns. Eftersom den praxis som utgår från utlänningslagstiftningen, både i Sverige och internationellt, bygger på mannen som politisk varelse och norm ser man inte de särskilda asylskäl kvinnor ofta kan ha.

Det är bra med utbildning och diskussioner om förbättringar, men vi måste också se till att vi får en praxis som motsvarar den lag där vi också på denna punkt lyckades nå full samstämmighet i kammaren.

Detsamma gäller i någon utsträckning också hbt-flyktingar. Det är inte rimligt att människor, vilket fortfarande sker, avvisas till andra länder med hänvisningen: Jo, det går bra att leva i det land du kommer från om du inte öppet visar din kärlek. Det är i sig en kränkning av de mänskliga rättigheterna och rätten att få visa sin kärlek till sin partner, till sin nästa.

Herr talman! Den här flyktingpolitiken gör att människor tvingas leva som gömda och papperslösa – inte för att det är ett liv som är trevligt i största allmänhet utan för att man inte har något alternativ när det som erbjuds är att återvända till ett land där man riskerar förföljelse, förtryck och kanske också tortyr.

Därför lever tusentals papperslösa mitt ibland oss i dag. En del av vår välfärd bygger på deras arbete. Som papperslös lever man utanför de sociala trygghetssystem som vi andra tar för självklara. Det är inte i längden ett hållbart samhälle när man bygger parallella samhällen för dem som har rättigheter och dem som inte har det.

Vi måste se till att de grundläggande mänskliga rättigheterna omfattar alla. Det gäller rätten för papperslösa barn att gå i skola. Det räcker inte med en utredning. Det gäller rätten till vård på lika villkor och till bästa möjliga hälsa för alla. Det gäller rättigheter på arbetsmarknaden som vi från oppositionen gemensamt kräver. Ytterst gäller det också möjligheten att få prövas för att få stanna i Sverige på riktigt.

Herr talman! Vi står inför en valrörelse. Den är vi nog många som ser fram emot, säkert av lite olika skäl. Jag ser framför mig en valrörelse som kanske kommer att se annorlunda ut än den gjorde förra gången. Då hade vi en allians, ohelig om man så vill, mellan fem partier, Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centern, Kristdemokraterna och Folkpartiet, som krävde en förändrad politik. Mot det stod de historiskt, och möjligen också med historiska ambitioner, största partierna som varit regeringspartier i olika skeden av Sveriges utveckling.

Denna allians är nu i allt väsentligt bruten, och jag vill vara tydlig med att vi är besvikna på Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet. Vi ser hur de under denna mandatperiod lagt sig alltför platt för den moderata flyktingpolitiken. Man skulle kunna gå så långt som att gratulera Tobias Billström till ett väl utfört hantverk i att få med sig de mindre borgerliga partierna om det inte vore för att vi vet att det har varit ganska tuffa interna diskussioner i regeringen. Många företrädare för de mindre

partierna har trots allt försökt förändra politiken i rätt riktning, även om de inte har nått så långt som de själva eller vi hade förväntat.

Jag kommer därför, herr talman, att ställa ärligt menade och uppriktiga frågor som Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet kanske kan svara på. Tycker ni att svensk asylpolitik, flyktingpolitik, ser bra ut som den är i dag? Om inte, hur skulle ni vilja att den förändrades? Vill ni gå i en mer restriktiv riktning eller vill ni ge rätten till asyl en större tyngd så att fler människor får sin rätt till fristad från förföljelse uppfyllt?

Det går bra att svara i inläggen, så slipper vi kanske replikskiften. Men annars kan ni lugnt räkna med sådana.

Herr talman! Jag ser fram emot att formulera en gemensam rödgrön flykting- och asylpolitik. Den kommer inte att bli precis som Vänsterpartiets politik; det vore väl lite väl mycket begärt. Även om vi och Miljöpartiet är överens om mycket är det lite väl mycket begärt att våra två partier ska få precis som vi vill i varje enskild fråga. Det är inte ens av demokratiska skäl helt rimligt.

Ser man till dagens betänkande såväl som till det betänkande som kammaren hade att ta ställning till vid ungefär samma tid förra året kan man se en rad olika gemensamma förslag från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Det är en del av grunden för en gemensam politik. Jag vill dock gärna peka på en sak till som jag tror behöver vara utgångspunkten.

Den 17 oktober förra året sade Mona Sahlin följande i *Ekots* lördagsintervju: ”Jag kan känna en stor skam över hur delar av den egna rörelsen kom att resonera. Det är ett kapitel av svensk flykting- och integrationspolitik som jag inte är stolt över och som jag också har anledning att dra slutsatser av och aldrig hamna i igen. Menar man att barns bästa alltid måste komma först kan man inte hantera frågan som det kom att bli under de åren.”

På frågan vad det var hon kände skam över svarade hon bland annat: ”Att det fanns resonemang om att det var för att undvika främlingsfientliga krafter som det var så viktigt att vara hård och fast. Det känner jag en skam över.”

Denna insikt är på åtminstone två sätt helt avgörande. Den ger möjlighet för Socialdemokraterna att ompröva och förnya sin asyl- och flyktingpolitik. Den slår också fast att man inte bekämpar främlingsfientlighet genom att gå den till mötes. Det är en helt avgörande insikt.

I ärlighetens namn, herr talman, vet vi ännu inte vad resultatet blir när vi nu går mot en valrörelse. Något parti kanske åker ut. Något parti kanske kommer in. Men i de här frågorna kommer sådana saker inte att avgöra vilken riktning politiken tar. Vi ser att i vår omvärld har politiken tagit en helt annan riktning än vad många av oss skulle önska – en riktning mot mer restriktivitet, hårdare tag och misstänkliggörande av asylsökande. Oavsett om det är regeringar som står till höger eller vänster har detta de facto skett.

Jag vill bara påminna om att den stora tragedin inte är de främlingsfientliga partiernas brutalitet utan de etablerade partiernas medlöperi. Det är på oss här inne det hänger om Sverige ska få en mer restriktiv eller mindre restriktiv politik. Ingen annan utanför denna kammare ska kunna ha rätt att sätta dagordningen för vad vi tycker är riktiga och rimliga

politiska prioriteringar. Man kan inte skylla på en utmaning från någon annan och på allmänna opinionsströmningar i största allmänhet – illa bekräftade vetenskapligt – för att förändra den politik som vi traditionellt har försökt bedriva.

Herr talman! Avslutningsvis kommer jag inte att yrka på något. Ni behöver inte vara oroliga för att jag missar det den här gången. Det har yrkats och kommer att yrkas på ett antal gemensamma reservationer. Jag instämmer förstås i samtliga som vi har inlämnat.

Jag vill ändå avsluta med att säga att Sverige i världens ögon bär ett ansvar. Vi har ett rykte om oss – måhända inte alltid väl underbyggt men trots det ett rykte – att kunna vara ett land där man får fristad från förföljelse. Med det ryktet följer ett ansvar. Vi från Vänsterpartiet vet var vi står. Vi vill att Sverige ska vara ett föredöme när människor som behöver skydd undan förföljelse knackar på vår dörr. Vi vill försvara rätten till asyl, och vi vill riva murarna runt ”Fästning Europa”. Den fråga ni övriga har att besvara i dag är: Är ni med oss eller är ni emot?

(Applåder)

Anf. 3 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag instämmer i Kalle Larssons anförande, så ni behöver inte se så glada ut från borgerligt håll. Jag missade att yrka på några reservationer, vilket Kalle Larsson faktiskt också missade att göra. Han kanske väntar till detta replikskifte.

Vi ställer oss bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservationerna 5 och 11.

Anf. 4 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag kan bara kort notera de yrkanden som nu är inlämnade. Jag kan också för trevlighetens skull och för att göra den borgerliga sidan lite mindre glad i allt väsentligt instämma i det som Magdalena Streijffert tidigare anförde.

Anf. 5 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag börjar med att instämma i allt som Magdalena och Kalle tidigare har sagt här. Som ni märker har vi samordnat debatten lite grann denna gång. Vi har många gemensamma reservationer och tankar och ett alltmer nära samarbete. Jag känner mig trygg i det samarbetet – även jag, som inte har varit det hela tiden. Men just nu känner jag mig väldigt trygg i det samarbete vi har.

Herr talman! Det skrivs många motioner om migration varje år. Det är ett tecken på att det finns stora skillnader i hur vi ser på migrationspolitiken och att vi i stora delar inte är överens med regeringens migrationspolitik.

Miljöpartiet står bakom 32 reservationer av de 41 som finns i betänkandet. Vi fortsätter naturligtvis att stå bakom dem, men jag kommer inte att lyfta fram allihop. Jag står bakom det som Magdalena sade här tidigare om yrkande på reservation nr 5. Jag vill även lyfta fram ett par andra reservationer som jag tycker är viktiga för att leda debatten framåt.

En del av dessa har jag lyft fram förr, men det har inte skett någon förändring. Med en däres envishet upprepar jag mig därför ännu en gång. Det är så det brukar fungera i politiken när man sitter i opposition; plöts-

ligt kommer samma förslag från majoriteten eller så byts majoriteten, och då kan man få en förändring.

Herr talman! Migration är ingenting som handlar bara om oss. Migration är en överlevnadsmekanism för människor i länder som är drabbade av krig, konflikter, brott mot de mänskliga rättigheterna, hunger, naturkatastrofer och klimatpåverkan.

Det är i första hand i deras perspektiv vi måste bedöma migrationen och tänka på hur vi själva skulle ha agerat i samma situation. Hade vi stannat kvar och låtit oss förtryckas? Hade vi stannat kvar och hoppats att just vi inte skulle bli skjutna? Hade vi stannat kvar och låtit våra barn svälta? Det hade inte jag gjort. Hade ni?

I EU och därmed också Sverige utgår vi i stället från perspektivet att migration till EU ska vara i vårt egenintresse. Vi ger gräddfiler till högutbildade och övervakar gränserna för att stoppa båtflyktingarna. Asylrätten respekteras hjälpligt, men få får stanna som flyktingar. De som får avslag behandlas som brottslingar. De fängslas och tvångsdeporteras i chartrade plan i många fall. Också i de fallen borde vi tänka mer på hur vi själva skulle ha agerat i samma situation. Det är skillnad på att utvisas till Danmark och att utvisas till Afghanistan. Vi skulle därmed också ha agerat olika. Vi kanske också skulle ha gömt oss.

Herr talman! I Sverige utgår prövningen inte från migranternas perspektiv. Den utgår från Sveriges behov av en reglerad invandring, det vill säga en begränsad invandring. Det är svårt för mig att få ihop den reglerade invandringen med Sveriges egenintresse av att attrahera en yngre befolkning till Sverige med tanke på den åldersstruktur vi har här i landet.

Häromdagen var jag på Länsstyrelsen i Gävleborg och fick en dragning av Arbetsförmedlingen om arbetsmarknadsläget i länet inför framtiden. Det såg inte så ljusst ut – inte på grund av brist på jobb framöver utan på grund av brist på folk. Likadant ser det ut på många olika ställen i landet. Det är egentligen bara storstadsregionerna som kan känna sig någorlunda trygga och förvissade om att de kommer att kunna rekrytera medarbetare till vård, omsorg och skolor etcetera.

Arbetsförmedlingen efterlyste bättre infrastruktur och kommunikationer som gör det möjligt för människor att pendla, förutom ökad inflyttning. Den inflyttningen kommer med största sannolikhet att bestå mest av människor med annat ursprung än svenskt och av pensionärer som flyttar hem efter ett långt arbetsliv på någon annan plats i landet. Men vi behöver inflyttning av unga och barnfamiljer också för att hålla liv i samhällena utanför storstadsområdena.

Herr talman! Inte bara Norrland utan hela Sverige står inför ett generationsskifte både i offentlig och privat sektor. Vi måste stå rustade att göra det skiftet. I det perspektivet är det därför märkligt att vi tvingar människor som har befunnit sig i Sverige i många år, som redan talar svenska, som har jobb eller löfte om jobb, vänner och familj att åka tillbaka till sina hemländer för att söka arbetstillstånd i Sverige där i stället för att göra det här på plats.

Många som inte hade några stora problem i hemlandet har sedan den nya lagen om arbetskraftsinvandring trädde i kraft redan åkt hem eller till något annat land och sökt arbetstillstånd därifrån för att sedan komma tillbaka hit. Men det finns en grupp som inte har kunnat göra det ef-

tersom de faktiskt fruktar ett återvändande. De kan oftast inte heller ge sig av till något tredjeland eftersom de svenska myndigheterna beslagtar deras pass till den dag de åker hem på myndigheternas bekostnad. Då har passen ofta gått ut, och de får problem på grund av det.

Det handlar i de flesta fall om personer som inte delar våra myndigheters uppfattning att de inte har skyddsbehov och som har valt att hellre leva gömda med all den psykiska press det innebär än att åka till hemlandet i några månader för att sedan komma lagligt tillbaka till Sverige. Det finns naturligtvis en anledning till att de gör så – annars skulle de inte ha gjort det.

Men oavsett om de hade kunnat åka hem eller ej är det slöseri med både mänskliga och ekonomiska resurser att ta människor från deras arbetsplatser under flera månader när de ändå kommer att få ett arbetstillstånd när de söker från hemlandet. Det är kortsiktigt tänkt och helt utan helhetsperspektiv med tanke på de stora behov av arbetskraft vi snart kommer att ha här i landet. Om vi hade varit lite smartare hade vi passat på att utbilda dem som nu befinner sig här inom yrken som vi vet kommer att vara bristyrken inom bara några år i stället för att utsätta människor för den psykiska tortyr det innebär att gå och vänta på verkställigheten.

Det borde inte vara svårt att hitta en lösning. Jag hoppas att regeringen tänker med sunt förnuft i stället för med stelbenta principer i den här frågan framöver. Jag yrkar därför bifall till reservation 21.

Herr talman! Vi har i huvudsak ett bra mottagande av asylsökande här i landet. Åtminstone är det bra fram till dess att ett avvisningsbeslut kommer. Då kommer en period som är oerhört påfrestande för de drabbade. I förarbetena till den nya utlänningslagen framgår det att något beslut om avvisning eller utvisning inte bör fattas då det redan inför beslutet om uppehållstillstånd står klart att ett avlägsnandebeslut inte går att verkställa. Men så sker inte i praktiken. Är det så att det inte går att utvisa en person till ett land bör den personen naturligtvis få uppehållstillstånd. Det ligger inte i vårt egenintresse att hålla den personen utanför arbetsmarknaden, ibland i flera år, i väntan på verkställighet. Hur är det med jobblinjen i det fallet?

Riktigt illa blir det när verkställigheten ska ske och ärendet överlämnas till polisen. Alla är inte lika respektfulla som de som knackade på Kalles dörr häromdagen. Enligt regelboken ska utvisningar ske på ett värdigt och respektfullt sätt, men när ärendet väl är hos polisen verkar helt andra regler gälla. Då behandlas de asylsökande många gånger som brottslingar, och det kvittar i det läget hur mycket Migrationsverket anstränger sig för att få ett bättre rykte, när polisen sedan betar sig som Rambo då de hämtar asylsökande i deras bostäder, utanför skolor, på vårdcentraler etcetera. De allra flesta klagomål som jag hör från asylsökande om tjänstemän före eller efter avvisningen handlar om polisens bemötande. Det händer att de asylsökande inte får packa med sig sina ägodelar före avfärd. Väldigt ofta har de inte en chans att säga adjö till vänner och bekanta. Jag har hört mycket annat om hur det går till när man sitter i förvar och häkten runt om i landet.

Häromdagen gick en kvinna till polisen för att berätta att hon skulle åka hem och söka uppehållstillstånd på grund av anknytning. Det är så det ska gå till. I stället blev hon direkt gripen och skickad till förvaret.

Man kan fråga sig av vilken anledning. Hon skulle ju bete sig enligt konstens alla regler, det vill säga åka hem och söka därifrån. Förvaret är till för dem som förväntas avvika och gömma sig i Sverige. Det tänkte inte hon göra.

Problemet är att när Migrationsverket en gång överlämnat verkställigheten av ett utvisningsbeslut till polismyndigheten kan inte polisen återlämna det till Migrationsverket, även om en förändrad situation skulle göra det sakligt motiverat. Det är ett alldeles för stelbent hantlande av situationen. Vi borde också där kunna hitta en mycket enklare och bättre lösning.

Herr talman! I dag har Sverige ingen skyldighet att följa upp vad som händer en person som avvisats eller utvisats till sitt hemland. Det händer allt som oftast att de som inte anses ha skyddsskäl i Sverige tvångsavvisas och att de sedan flyr direkt vidare vid ankomsten till hemlandet eller råkar väldigt illa ut. Vi har via Sveriges Radio kunnat följa bland annat irakier som flytt direkt vidare från Irak. Vi har också via medierna kunnat läsa om en kvinna som skickades tillbaka till Irak från Gävle och vars man kallsinnigt avrättades på öppen gata kort efter hemkomsten. När hon skickades tillbaka var han ju tvungen att komma fram, han också.

Själv har jag haft kontinuerlig kontakt med några burundier som utvisades under mycket anmärkningsvärda former i oktober förra året. Jag har berättat om deras vedermödor för migrationsministern tidigare här, och kan berätta att de fortfarande befinner sig i Uganda. En av mina partikolleger från Gävle besökte dem där förra veckan.

Miljöpartiet har vid ett flertal tillfällen föreslagit att Sverige ska ha en uppföljningsskyldighet vid utvisningarna. Migrationsministern har talat om möjligheten att ha ett närmare samarbete med till exempel Röda Korset. Men var fanns Röda Korset när burundierna höll på att bli nedskjutna vid ankomsten till Bujumbura? Inte heller UNHCR eller Amnesty var informerade. Vid nästa Burundiflyktingcharter blev UNHCR kontaktade, men inte av myndigheterna, utan av frivilligorganisationer. Ska det verkligen behöva vara så?

Vi har föreslagit att svenska myndigheter ska ha ett uppföljningsansvar. Migrationsministern har pratat om Röda Korset. Men oavsett vad det blir är det dags att gå från ord till handling. Tvångsavvisningar är aldrig något bra alternativ som jag ser det, men när de ändå sker ska de ske på ett respektfullt och värdigt sätt, som vi talat om också tidigare här i kammaren. Ett minimum är att det finns ett anständigt bemötande vid ankomsten, en garanti för att man klarar sig genom poliskontrollen utan att bli gripen. Där kan en svensk beskickning på plats eller en frivilligorganisation göra skillnad. Jag yrkar därför bifall också till reservation 38.

Herr talman! En annan tokighet i svensk rätt och EU-rätt är visumreglerna. Om man råkar komma från ett land som många lämnat för att söka asyl i till exempel Sverige är man per automatik en misstänkt avhoppare. Har man någon gång sökt uppehållstillstånd här i landet tidigare men inte fått det är det samma sak. Det drabbar till exempel turkiska familjer där vissa fått stanna för många år sedan men anhöriga fått avslag. Nu får de inte ens komma hit på besök för att träffa sina barn. Då talar vi om ett kandidatland till EU. Vi förvägrar människor att komma hit på besöksvisum för att de en gång för länge sedan sökt uppehållstillstånd.

För iranier är det ännu värre. De får inte komma hit, eftersom Iran inte frivilligt tar emot dem vi utvisar. Då drar vi alla iranier över en kam, oavsett hur starka kopplingar de har till hemlandet. Vi menar att det är orimligt att straffa människor på grund av att landsmän sökt asyl eller uppehållstillstånd här i landet. Det ger dessutom Sverige dåligt rykte internationellt när internationella gäster hindras från att delta i vetenskapliga eller andra sammankomster som arrangeras i Sverige.

Personer som söker visum måste många gånger färdas lång väg till ambassaden och sedan tillbaka. Ibland ligger den inte ens i det egna landet, så kostnaderna kan bli väldigt höga. Därtill kommer kostnaden för ansökan. Om det blir avslag på ansökan får man inte tillbaka pengarna, och beslutet går inte att överklaga.

I vissa fall har det hänt att människor har ansökt om visum på en ambassad i det land de bor i, trots att de är medborgare i ett annat. Då har de fått avslag och hänvisas till att ansöka i det land de är medborgare i. Där har ansökan avslagits på den grunden att det första landet har avslagit ansökan. Inte heller de viseringsansökningarna har gått att överklaga.

I de fall praxis är att alla som kommer från ett visst land får avslag är det snudd på bedrägeri att lura människor att betala för en ansökan som man från början vet kommer att avslås. Det är inte en acceptabel ordning att vissa nationaliteter in absurdum ska bevisa att de inte tänker stanna i Sverige när de vill besöka en släkting eller en vän. Det här är också någonting som borde vara lätt att åtgärda i den svenska lagstiftningen.

Herr talman! Förutom vanliga besöksvisum anser vi att svenska beskickningar i utlandet också bör kunna utfärda visum för skyddsbehövande. Det enda sätt vi har att effektivt motverka människosmugglarnas mycket lukrativa och dödliga marknad är att öppna lagliga vägar till Europa för både asylsökande och arbetskraftsinvandrade. Vi vill att regeringen utreder detta vidare och inför någon form av asylvisum. Jag yrkar därför bifall också till reservation 41.

(Applåder)

Anf. 6 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på samtliga motioner.

Jag vill också konstatera att när människor rör sig över jorden och över gränser är det i grunden positivt. Ett utslag av det är den utredning som migrationsminister Tobias Billström har tillsatt om cirkulär migration. Det är egentligen den stora skillnaden mellan alliansregeringen och den föregående regeringen: Vi har tillfört migrationsområdet fler möjligheter att lagligen komma till Sverige.

Det finns en ganska stor majoritet i kammaren för reglerad invandring. Åtminstone har det varit så. Det finns också en stor majoritet för reglerad invandring ute i samhället, av lite olika skäl. Ett skäl är att det naturligtvis finns en rättmätig önskan hos medborgarna att veta vad det är för människor som rör sig över gränserna och vad det är för människor som finns i landet. Ett annat skäl är att det försvårar för och hindrar oseriösa arbetsgivare att utnyttja människor, kanske till och med tvinga människor att begå brott, och allra värst, utnyttja människor sexuellt.

Reglerad invandring, som har blivit ett skällsord, står i grunden för en form av trygghet och skydd, men också för ett ansvarstagande; man prio-

riterar de människor som behöver skyddet mest. Då är det viktigt att utlänningslagen och den reglerade invandringen uppfattas som trovärdiga. Det var det grundläggande och bärande skälet till att man införde en ny instans- och processordning. Det garanterar rättssäkerhet. I en rätts-säker process behandlas alla lika. Det är likhet inför lagen.

Men i debatten ute går oftast diskussionen om reglerad invandring, utlänningslagen, på två diametralt motsatta parallella spår: Å ena sidan är den är hård, omänsklig och inhuman. Å andra sidan är den slapp och kravlös. Jag tycker att den i grunden är tydlig, att den har tydliga kriterier. Den är generös och human.

År 2009 fick 76 000 människor skydd att stanna inom EU. 8 700 av dessa fick skydd i Sverige. Lilla Sverige stod för 11 ½ procent av hela EU:s flyktingmottagande.

Det förs mycket diskussioner. Många, inte minst i denna församling, är väldigt initierade när det gäller utlänningslagen. Men i den allmänna debatten tror jag att det ibland skulle kunna vara bra med lite mer kunskap. Därför ska jag, herr talman, använda en del av mina talarminuter till att lite grann gå igenom vad utlänningslagen står för.

Utlänningslagen har sin grund i Genèvekonventionen från 1951, med en komplettering av New York-protokollet som jag tror gjordes 1967. Lagen talar om vem som är flykting och handlar om förbud mot viss avvísning och utvisning. Man ska göra det troligt att man har en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, politisk åsikt och ett antal andra saker. Man ska befinna sig utanför sitt land och inte kunna använda sitt hemlands skydd.

I svensk lag finns tillägg till det här som kompletterar med förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning – både socialt och biologiskt, alltså ett skydd mot könsstympning, våldtäkt och tvångssterilisering.

Förutom detta har vi också andra skyddsskäl, till exempel alternativa skyddsskäl om man har en välgrundad anledning att tro att man om man återvänder till sitt land kan utsättas för dödsstraff, tortyr, kroppsstraff och annan bedräglig hantering, bestraffning. Också civilpersoner som bedöms löpa allvarlig risk att skadas av urskillningslöst våld på grund av yttre och inre väpnad konflikt kan få möjlighet att stanna här om de saknar hemlandsskydd. Vi har även övriga skyddsbehövande. Den tydligaste skillnaden är att man på grund av en miljökatastrof är tvungen att fly.

Vidare har vi ventilen för särskilt ömmande omständigheter. En samlad bedömning ska göras av hälsotillstånd, anknytning till Sverige och situationen i hemlandet. På den sista punkten ska barns skyddsskäl inte behöva ha samma allvar och tyngd.

Det andra benet i utlänningslagstiftningen är möjligheten att komma till Sverige och arbeta här. Vi har flyttat behovsbedömningen från myndigheten till företagaren själv. Företagaren ska naturligtvis ställa upp på vettiga krav när det gäller hur man arbetar och hur löner ska följa kollektivavtal eller praxis. Från 2008 till 2009, alltså precis då den nya lagen infördes, fick vi en 35-procentig ökning av dem som invandrade för att få arbete.

Min slutsats är att vår lagstiftning är tydlig, generös och väl värd att försvara. Men sedan finns det alltid något som kan göras bättre.

En annan stor sak inom migrations- och asylområdet är det faktum att vi närmar oss varandra inom EU. Det har nu hållit på ganska länge. Det

började framför allt 1999 med Amsterdamfördraget. Under de fem följande åren samlades man kring ett antal miniminormer. Sedan övertogs Amsterdamfördraget av Haagprogrammet, ett flerårigt arbetsprogram om att vi vill ha en gemensam lagstiftning på migrations- och asylområdet. Man tillförde också den externa dimensionen: att vi ska ha en bättre kontakt och upparbetade saker med ursprungsländer och transitländer.

Under den här perioden utvärderade kommissionen en hel del av tidigare fastställda miniminormer. En del av dem hamnar väl snart på riksdagens bord.

År 2008 fastställdes återvändandedirektivet som alla medlemsstater ställde sig bakom. Där det tydligt meddelats om utvisning eller avvisning har medlemsstaten en skyldighet att se till att den verkställs. Sedan vi gått över från EU-avtalet till Lissabonfördraget är huvudregeln majoritetsbeslut.

Sedan andra halvåret 2009, då Sverige hade ordförandeskapet och då vår migrationsminister Tobias Billström var kapten, rorsman, har ett nytt program, Stockholmsprogrammet, utarbetats. En väldigt tydlig skillnad är att man där ställer individen i centrum – en stor skillnad jämfört med Haagprogrammet som arbetades fram i skuggan av den 11 september. Där var det väldigt mycket fokus på kontroll och på att försvara för terroristerna att komma in i Europa. Fokus har nu rejält flyttats. Nu ska mänskliga rättigheter, medborgarens rättigheter, skyddas och utvecklas inte minst inom asyl- och migrationsområdet.

Därför blir jag lite förvånad när jag gång på gång, senast i EU-nämnden, hör hur man framför allt från Socialdemokraterna väldigt hårt kritiserar Stockholmsprogrammet. Jag hörde inte ett ljud om den kritiken när Socialdemokraterna var i regeringsställning och faktiskt ställde sig bakom Dublinprogrammet som definitivt hade en sådan profil.

Herr talman! Vi i utskottet har inte bara suttit på läktaren och tittat, utan vi har också uttalat oss lite grann under resans gång. Vid ett antal tillfällen har vi yttrat oss. När grönboken kom på området ställde vi oss positiva till en ökad harmonisering. När vi yttrade oss över Lissabonfördraget sade vi att det ska utgå från en reglerad invandring. Vi ska tillvarata migrationens möjligheter och effekter. Rätten att söka asyl ska vara absolut. Det ska vara rättssäkra system och fler möjligheter till legal invandring. Det ska finnas en solidaritet mellan medlemsstaterna samt en rättvisa för tredjelandsmedborgare.

Utskottets bedömning av en harmonisering är att vi därmed kan öka kapaciteten för att ge flyktingar skydd. Vi kan stärka rättssäkerheten i *hela* EU. Vi kan förbättra mottagandet i *hela* EU. Vi kan öka kapaciteten för flyktingar som har absolut svårast att komma hit – kvotflyktingar, människor som har varken pengar, kontakter eller möjligheter att ta sig till Sverige.

När den nya instans- och processordningen infördes beslutade man att efter ett par år utvärdera den. Den utvärderingen kom för drygt ett halvår sedan. Där konstateras det att det har blivit mer öppet och mer rättssäkert. Man poängterar att det är viktigt att tyngdpunkten i processen ligger på första instans, Migrationsverket.

Under år 2009 kom till Sverige ungefär 24 000 asylsökande. Det var en minskning av dem som kom från Irak och en ökning av dem som kom från Somalia. Migrationsverket fattade beslut i 27 000 ärenden – ungefär

hälften inom loppet av sex månader, den tid som regeringen anger i regleringsbrevet. 34 procent av drygt 1 600 ensamkommande barn fick beslut inom tre månader – inom den av regeringen stipulerade tiden. Snitttiden för ensamkommande barn var 3,7 månader.

På Migrationsverket gör man mycket för att höja kvaliteten men också för att få ned de långa handläggningstiderna. Ett projekt gäller kortare väntan. Det har blivit en väldig diskussion om det är mindre rätts-säkert eller inte. Jag tycker att man ska titta på hur det har varit, hur det sett ut, och på varför man ville införa detta projekt. En mätning 2008 visade att snitttiden för att få offentligt biträde var sex månader från det att man ansökt. Oftast brukar biträdet få två månader på sig.

Lite slarvigt kan man säga att för den som i december 2008 kom till Sverige och sökte asyl hände ingenting på åtta månader. Självklart säger då vän av ordning: Vad kan vi göra för att förbättra här?

Migrationsverkets idé är att i ett tidigt skede i utredningen sätta in högsta kompetensen för att snabbt kunna urskilja dem som kan få ett jobb och på så sätt kunna lägga mer kraft och få en bättre kvalitet på de ärenden som behöver utredas mer.

Man bedriver också förbättringsarbete för hbt-personer, homo-, bi- och transsexuella, för barns och kvinnors särskilda asylskäl och också för att mycket tydligt förbättra landinformationen.

Slutligen, herr talman, har vi fått några trevande försök från oppositionen att verka enig. Det är väldigt spännande för oss i Alliansen att få se hur den enigheten ser ut, och därför tänkte jag på ett tidigt stadium ställa några frågor. Annars kan det bli en diskussion om att man gör det i sista replikskiftet, och då brukar man få kritik – välmotiverad sådan – från talmannen.

Nu pratar jag inte om smådetaljer i det här utan om bärande, stora områden. Det första är det jag började med. Vi har en utlänningslag. Vi har en reglerad invandring där det ska vara skillnad på ja och nej. Det är viktigt att det finns en trovärdighet. När vi tittar på motionsflödet från framför allt Vänstern och Miljöpartiet ser vi att det finns ett antal motioner om amnesti. Då blir min fråga till socialdemokratin: Är ni beredda att äventyra trovärdigheten i den reglerade invandringen och gå med Vänstern och Miljöpartiet? Hur ser er gemensamma politik ut?

Den andra frågan gäller åtgärder som har gjort det lättare att komma till Sverige och arbeta. Vänstern och socialdemokratin tycker att detta med myndigheter är toppen. Miljöpartiet agerade mycket klokt här i december 2008 och tyckte att behovet ska fastställas av företagare. Har ni en gemensam politik på detta område, och hur ser den i så fall ut?

Det här är avgörande. Först och främst har människor som drömmer om att skapa sig bättre liv nu fått möjlighet att göra det. Vi har i Sverige också ett behov av fler händer, och inte bara människor som är högutbildade och specialutbildade, som många andra medlemsstater vill ha. Vi behöver händer. Säger man nej till detta och återgår till det myndighetsbaserade kommer de att få en radikal svårighet att komma in. Hur löser ni detta?

Det tredje avgörande området är att vi går mot en harmonisering inom EU. Miljöpartiet backar in i det samarbetet, om jag får säga så. Socialdemokraterna har i alla fall tidigare gått med ansiktet före in.

Vänsterpartiet vill att vi ska gå ur EU – för dem är det optimala antagligen att skrota hela EU.

Vi i Alliansen säger så här från svensk horisont: Vi ville gå in i EU för att vi tror att det höjer kapaciteten på möjligheterna att ta emot flyktingar. Det är ett verktyg för att öka rättssäkerheten där vi tycker att den kanske borde bli bättre. Det är en möjlighet att kanske förbättra mottagandevillkoren på Malta. Hur ser er politik ut på det området?
(Applåder)

Anf. 7 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Efter att ha lyssnat på Mikael Cederbratts anförande har jag ett antal frågor till honom, samtidigt som han ger mig frågor. Jag ska försöka klara det på den repliktid jag har.

Mikael Cederbratt började med att säga att migration är någonting i grunden positivt. Jag kan verkligen hålla med om det. Att människor flyttar för att söka sig ett bättre liv är inget nytt. Det är någonting som är positivt och som ser till att utveckla vårt samhälle och förbättra människors överlevnad och utveckling. Men sedan finns det avarter. Det finns ofrivillig migration, när man tvingas fly undan krig och förföljelse eller blir utsatt för människohandel och säljs som en vara i sexhandeln. Det är klart att det är någonting som vi måste bekämpa.

En fråga som jag funderade på men som Mikael Cederbratt inte tog upp i sitt anförande – det kanske blir svaret på min fråga – gäller människor som lever som gömda och papperslösa. De människorna finns i Sverige i dag – det kan man inte blunda för. Det är människor som lever under ganska fruktansvärda förhållanden, människor som utnyttjas av skrupelfria arbetsgivare. De kanske får jobba för 50 kronor om dagen, och i vissa fall får de ingen lön alls. Tolv timmar utan någon som helst säkerhet, för att prata arbetsmiljöfrågor – de finns inte på dagordningen.

Det finns en motion från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet om att det är de arbetsgivare som utnyttjar dessa människor så skrupelfritt som ska kriminaliseras, och inte de som tvingas till detta arbete. Man måste sätta åt de arbetsgivare som dels utnyttjar dessa människor som slavar, dels ser till att de företag som sköter sig hamnar i en dålig konkurrenssituation. Kommer Moderaterna att göra någonting åt detta?

Anf. 8 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Det är positivt att människor rör sig över gränser. Det var därför Alliansen tog ett initiativ till en ny lagstiftning – en lagstiftning som Magdalena Streijffert och Socialdemokraterna i och för sig säger är okej. Men man vill ändå ha en myndighetsprövning, som vi historiskt vet egentligen var ja men nej.

När det gäller ofrivillig migration ligger det väldigt mycket i den externa dimensionen, där vi ska försöka höja kapaciteten hos en del ursprungsländer. Vi för ihop olika politikområden vad gäller bistånd för att man ska migrera just frivilligt och inte behöva göra det ofrivilligt. Vi går mot en harmonisering där vi vill höja kapaciteten att kunna ta emot flyktingar. Vi vill att det ska vara en rättssäker process. Vi vill också att det ska bli bättre mottagningsförhållanden.

Det som är problemet med människor som befinner sig illegalt i ett land är att de ofta styrs av en förhoppning: Jag kanske kan få stanna även om jag fick ett nej. Då är det värsta man kan göra att ge amnestier ibland, för då kommer fler och fler att stanna. Det innebär att vi måste vara väldigt tydliga med att ett nej innebär att man lämnar landet – annars kommer vi alltid att ha detta problem. Man får inte säga så i riksdagen, men att ge en amnesti är någonting som man snabbt får äta upp.

Jag vill då övergå till min tydligaste fråga till Magdalena Streijffert, och det är just frågan om amnesti: Tror Magdalena Streijffert att en amnesti tar bort problemet med att människor är illegalt i landet? Eller är det så, som följderna var av 2005 års tillfälliga lagstiftning, att vi fortfarande har många människor som ibland kan sägas vara gömda respektive papperslösa? Tror Magdalena Streijffert att det därmed blir färre människor som utnyttjas av oseriösa arbetsgivare?

Anf. 9 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Jag diskuterar gärna de papperslösas eller gömdas situation mer generellt. I detta betänkande behandlas ingen motion om just amnestin. Det som finns är en fråga, som Mikael Cederbratt inte svarade på, hur vi kan komma åt de arbetsgivare som utnyttjar de människor som lever här som gömda eller papperslösa.

Vårt förslag är att man ska kriminalisera arbetsgivarna i stället för dem som jobbar, att de ska få betala skadestånd så att det känns. De ska straffas för det som de har gjort genom att utnyttja dessa människor på ett så fruktansvärt sätt. Det är en del av vad vi måste göra för att försöka komma åt de problem som finns, både för de enskilda människorna och för de företag som finns i Sverige i dag så att de kan konkurrera på lika villkor. Den som vill vara en god arbetsgivare och se till att de personer som jobbar har bra löner och sjysta arbetsvillkor ska inte straffas för det. Den frågan fick jag inget svar på.

När det sedan gäller Europeiska unionen tror jag säkert att vi i utskottet är överens om att Sverige ska arbeta för ett rättssäkert och humant flyktingmottagande i hela Europa. Problemet är att vi ser konsekvenserna av att länder som Grekland, Italien, Cypern och Malta vinner gehör för sina förslag inom Europeiska unionen. Där har vi gemensamt med Vänsterpartiet och Miljöpartiet kritik gentemot att det är den politiken som får råda. Vi skulle vilja att man var tydligare med att kritisera de länderna och att föra upp frågor om fler lagliga vägar till EU på dagordningen. Vi har gemensamma reservationer i EU-nämnden och i vårt utskott kring de frågorna. Jag ser inte något problem med det.

Jag skulle avslutningsvis också vilja ställa en fråga till Mikael Cederbratt. Han tar upp och diskuterar hur lagstiftningen ser ut, och det är gott nog. Problemet som vi ser det är att med den nya instans- och processordningen har praxis gått i en mer restriktiv riktning, på grund av tolkningen av olika begrepp, som öppna konflikter och synnerligen ömmande omständigheter. Det har inte blivit som det var tänkt i verkligheten. Hur ser Mikael Cederbratt på detta?

Anf. 10 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att säga att det faktum att arbetsgivare utnyttjar sina anställda både vad gäller låga löner och dåliga arbets-

förhållanden är något som man måste vara väldigt tydlig och hård mot. Det finns ett arbete inom EU för att försöka hantera detta genom att helt enkelt sätta större tryck på arbetsgivare och ha fler sanktionsmöjligheter. Det finns en utredare som, om jag inte minns fel, ska lämna någon form av yttrande eller betänkande om detta den 1 oktober. Exakt vad det kommer att innehålla vet jag av naturliga skäl inte.

Det är motsägelsefullt när man som ni, Magdalena Streijffert, säger att ni är kritiska, och sedan nämner ni Grekland, Malta och en del andra länder. Det är jättelätt att vara kritisk. Det svåra är att se till att det blir bättre. Ni har åtminstone ett parti med på skutan som inte vill vara med i EU. Vilka verktyg kan man då använda sig av när man sagt att man inte vill ha ett EU-samarbete? Det är det jag är kritisk till när det gäller just det området.

Anf. 11 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag studsade till lite grann när jag lyssnade på Mikael Cederbratts anförande där han blandade ihop den reglerade invandringen med oseriösa arbetsgivare. Jag förstår inte riktigt den kopplingen. Invandringen och det regelverk som fastställer om man har rätt att få uppehållstillstånd i Sverige eller ej har ingenting att göra med hur arbetsgivare behandlar sina anställda, antingen de har uppehållstillstånd eller inte. Det är fråga om ett helt annat regelverk. Jag skulle därför vilja att Mikael Cederbratt förklarade hur det hänger ihop.

Mikael Cederbratt sade att vissa tycker att vi har en hård och omänsklig lagstiftning. Så är det. Vi som jobbar mycket med dessa frågor och träffar människor som drabbas av våra beslut upplever att den är hård och omänsklig. Sedan finns det andra som tycker att den är slapp, sade Mikael Cederbratt. Även jag tror att det finns många som upplever den så, särskilt om man inte träffat de människor det handlar om. Man läser tidningar etcetera där det ges en helt annan bild av invandringen.

Det sägs till exempel att Sverige är det land som tar emot flest flyktingar. Mikael Cederbratt nämnde att det var 11 procent. Då ska man veta att man i resten av Europa visserligen tar emot färre flyktingar men i stället tar man emot många andra migranter, alltså personer som av ekonomiska skäl flyr från sina hemländer. Den relationen talar vi sällan om i Sverige.

Jag skulle vilja veta om Mikael Cederbratt har någon siffra på hur många migranter vi procentuellt tar emot i Europa och inte bara göra jämförelsen med hur många asylsökande vi tar emot, för i slutändan är det endast cirka en tredjedel av dem som får stanna här.

Anf. 12 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Att det finns regler och att det finns myndigheter som ska se till att reglerna är kopplade till en gränskontroll och ett EU-samarbete innebär att man försvårar möjligheten att smuggla in människor eller att människor tar sig in i landet. Vi har utökat den reglerade invandringen genom möjligheten att kunna komma hit och arbeta, ett beslut som Miljöpartiet ställt sig bakom, vilket är positivt. Därmed minskar möjligheten att smuggla in människor. Det var därför jag gjorde den kopplingen.

Jag skulle vilja ha svar på några frågor. Ni från oppositionen spelade upp enighetsbollen i era anföranden, men jag tyckte att den enigheten var

liten. Det handlar om tre avgörande områden. Ska vi ha en reglerad invandring, vara rädda om den och se till att ett ja är ett ja och ett nej är ett nej? Ska vi möjliggöra för företagen att faktiskt vara de som avgör behovet, alltså när någon ska komma och arbeta? Ska vi ha ett EU-samarbete? Dessa tre områden är centrala, och jag kan se att ni inte är eniga där.

Min direkta fråga till Bodil Ceballos och Miljöpartiet, som ställt sig bakom den nya lagen om arbetskraftsinvandring, är därför: Vad kommer ni att säga till Kalle Larsson och Magdalena Streijffert när de säger myndighet, myndighet, myndighet?

Anf. 13 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag kan börja med att tala om för Mikael Cederbratt att vi har mycket bra diskussioner i vår grupp, och vi kommer att komma överens, precis som allianspartierna kommit överens.

Vi är helt överens om att vi vill ha en rättvis lagstiftning. Mikael Cederbratt svarade inte på frågan om hård och omänsklig eller slapp behandling. Vi vill ha en rättvis lagstiftning som gör att människor upplever att de kan acceptera de beslut som kommer. Det är den allra viktigaste frågan.

Jag fick inget svar på hur relationen ser ut, hur många migranter vi i Sverige tar emot i förhållande till andra EU-länder. Vi tar inte emot särskilt många andra migranter än asylsökande. Om man tittar på Spanien hade de häromåret 7 000 asylsökande, men de hade också flera hundra tusen migranter som kom till landet. Relationerna bli konstiga när vi enbart talar om vårt flyktningmottagande. Vi har alltså asylsökande. Det kommer många till Sverige, men särskilt många får inte flyktningstatus i slutändan. Jag skulle därför vilja veta om Mikael Cederbratt har några siffror på hur många som kommer till Sverige.

I sitt anförande sade Mikael Cederbratt också att vi har en bestämmelse om särskilt ömmande omständigheter. Så är inte fallet, utan det står ”synnerligen ömmande omständigheter”, vilket innebär att det är fråga om en mycket restriktiv bedömning. Vi och Vänsterpartiet har under många år föreslagit att det i stället ska stå just ”särskilt ömmande omständigheter” i lagregleringen. Jag skulle därför vilja veta om Moderaterna är på väg att ändra inställning i den frågan och gå från ”synnerligen ömmande omständigheter” till ”särskilt ömmande omständigheter”?

Anf. 14 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik:

Herr talman! Jag har inga siffror på hur många människor det rör sig om, men man kan konstatera att av dem som befunnits ha flyktingskäl tar Sverige emot åtminstone 11 ½ procent. Många av dem som kanske framför allt rör sig på landsbygden i Spanien och Italien vill komma till EU för att arbeta, men dessa länders lagstiftning är inte så generös som Sveriges när det gäller de möjligheterna. Det är därför viktigt att vi öppnar fler legala vägar.

Om jag sade ”särskilt ömmande omständigheter” sade jag fel; jag brukar alltid reagera när människor säger någonting annat. Jag menade alltså ”synnerligen ömmande omständigheter”.

Bodil Ceballos tog även upp frågan om rättvisa och att förhålla sig till lagen. Låt mig säga att rättvisa är någonting extremt subjektivt. Däremot

är rättssäkerhet objektivt. I förhållande till en lag ska det vara rättssäkert, det är min absoluta uppfattning, och rättssäkerheten har ökat med den nya instans- och processordningen.

Jag konstaterar att jag får dåligt med svar på de frågor jag ställer. Det kan i och för sig vara käckt att ha en bra diskussion, men det är ett dåligt svar till mig och de väljare som har rätt att veta vilka regeringsalternativen är.

Anf. 15 FREDRICK FEDERLEY (c):

Herr talman! Den som nästan dagligdags lyssnar till debatterna kanske undrar varför vi har likartade debatter så pass tätt. Det här är vår sista debatt i ämnet under mandatperioden, och jag tror att den lite grann blir en summering av vad vi gjort, vad oppositionen vill göra och även lite av en uppladdning inför valet. Därför är det intressant att ha debatterna så tätt inpå varandra.

Grunden för vår diskussion i dag är de motioner som riksdagsledamöter väckt och som vi i utskottet summerat och gett svar på. Jag tycker inte att den stora floran av motioner primärt visar på en gigantisk oenighet utan på ett stort intresse för migrationspolitiken hos samtliga partier i Sveriges riksdag. Den visar också på en del av de problem och svårigheter som finns i migrationspolitiken. Vi måste hitta system som är hyfsat fyrkantiga till sin natur för att vara rättssäkra och kunna garantera att människor får en likvärdig prövning.

Samtidigt uppstår individuella skäl på väldigt olika grunder. Det var nog få som över huvud taget hade kunnat föreställa sig att en uigur som befann sig i Afghanistan skulle hamna i ett fångläger där USA har makten och sedan hamna i Sverige. Vår lagstiftning var inte riktigt lämpad för detta.

Jag är övertygad om att denna typ av svårigheter med migrationslagstiftningen kommer att bestå i alla tider, oavsett vilken regering vi har. Under den förra mandatperioden var det många ärenden och många diskussioner. Mycket av det som då var felaktigt har vi kommit till rätta med. Men vi kommer också framöver att se att vi kommer att ha svårigheter, och vi kommer att se en stor motionsflod för att försöka komma till rätta med detta.

För Centerpartiets del har det varit viktigt med ett antal saker inför denna mandatperiod. En av dem har varit att försöka bringa ordning i migrationspolitiken. Vi ska veta hur det såg ut när vi tog över regeringsmakten 2006. Vi hade haft ett hattande med den svenska migrationslagstiftningen som hade lett till att vi hade en stor bulk med ärenden som inte var avgjorda. Vi hade en stor utmaning. Människor hade getts nytt hopp i och med en tillfällig lagstiftning, men sedan slog man undan benen för detta.

Vad vi har lärt av oss detta är att vi då kanske borde ha gett en allmän amnesti, vilket jag fortfarande står fast vid. Men de två stora partierna i Sveriges riksdag sade nej till detta. I dag är det för sent därför att det skulle komma att urholka rättssäkerheten och trovärdigheten till det system som vi faktiskt har och som bygger på en lagstiftning där man sedan får ärendena prövade av Migrationsverket, och de kan överklagas hos migrationsdomstolarna.

Men detta gjorde att många människor fick ett hopp, ett hopp som tyvärr inte kom att förverkligas. Det gavs löften från framför allt de partier som sitter i opposition i dag om en ny framtid som sedan inte blev verklighet.

Det kan mycket väl vara så att de sena nätterna inför att man skulle anta lagstiftningen gjorde att man inte var fullkomlig i diskussionerna och inte tänkte igenom allting.

Men nu handlar det inte bara om att få ordning på systemet och låta rättssäkerheten börja formas därför att rättssäkerheten grundas också på att det finns vägledande beslut och principer som gäller när de rättsvårdande myndigheterna tolkar lagstiftningen. Där börjar vi få en mängd fall och avgöranden som gör att vi får en större rättssäkerhet och en större tydlighet i fråga om hur vi ska hantera detta.

Det har varit viktigt för oss att inte bara hantera den del av migrationspolitiken som rör asyl- och flyktingskäl utan att också öppna möjligheterna för fler människor att komma till Sverige. Vi har sagt att inte bara den som har asyl- eller flyktingskäl ska få komma, utan också att den som vill söka sig en ny framtid genom att arbeta och vara med och bidra i Sverige ska ha denna möjlighet.

I och med ikraftträdandet av beslutet från den 15 december 2008 har vi världens mest generösa arbetskraftsinvandringspolitik. Vi är oerhört stolta över den. När vi i utskottet har besökt Kanada, England och Australien och tittat på deras system och jämfört med vårt har vi kunnat se att vi är oerhört mycket mer generösa och har en grundläggande princip som nästan innebär, om jag hårdrar det, att om det finns arbete och man kan få ett får man komma.

Det har också varit fler utmaningar med att få ordning på mottagandet av de ensamkommande flyktingbarnen. Vi har haft två stora utmaningar under denna mandatperiod, och det ser ut som om vi har fått ordning på det båda gångerna.

För oss i Centerpartiet har det varit viktigt att vi i det längsta inte inför en tvångslagstiftning där vi tvingar kommunerna till ett mottagande. Vi vill se att man tar ett lokalt politiskt ledarskap för att man vill och för att man ser framtidsförutsättningar och möjligheter och att man också tar det solidariska ansvaret för att bereda ensamkommande barn möjligheten att komma till Sveriges olika kommuner.

Därmed inte sagt att någon av dessa saker är helt fullkomliga. När det kommer till arbetskraftsinvandringen skulle vi gärna se den än mer generös och till exempel mindre branschknuten. När det kommer till mottagandet av ensamkommande flyktingbarn kan vi ana att vi kommer att ha utmaningar även framöver.

Men vi har i huvudsak lyckats med de saker som vi föresatte oss. Därmed inte sagt att allting på något sätt är fullkomligt.

Vi har till exempel haft diskussionen om synnerligen ömmande skäl. Där har vi haft många debatter om hur hård och kall den svenska migrationspolitiken egentligen är. Där har sju partier varit överens om en skrivning. Men till syvende och sist får vi nog krypa till korset och inse att det var vi i denna kammare som antog lagstiftningen där synnerligen är ett starkt begränsande ord. Därför välkomnar jag det som migrationsministern meddelade i går om att det kommer en översyn av detta. Han har också sagt att om vår mening här i kammaren inte var det som föll ut i

lagstiftningen är man beredd till en omprövning. Det är en av de delar där vi ser att vi behöver göra någonting och där flera av våra partier har varit tydliga med att de inte har varit nöjda.

Det handlar också om att vi fortsatt måste följa vad som nu sker i domstolarna när det gäller att uttolka lagen och få principer. Jag tror inte att man rätt igenom kan säga att allting har blivit tuffare. På vissa områden har det blivit det, framför allt med hänvisning till synnerligen ömmande skäl. Men vi kan också se hur Migrationsöverdomstolen har lyft fram principiellt viktiga diskussioner där man upplever att vi som lagstiftare kanske inte har varit tillräckligt tydliga med våra intentioner. Man har också kommit med en förändring av praxisen när det gäller interna väpnade konflikter och som har kommit att förändra diskussionen.

Men vi står också inför ett antal utmaningar inför framtiden som handlar om hur vi ska kunna få ett bättre bemötande också på lokalplanet. Vi glömmer ofta den diskussionen i migrationsdebatten. Vi hamnar ofta i enskilda ärenden som många gånger kan vara behjärtansvärda men där skälen kanske inte är tillräckliga. Men vi missar en stor del av migrationsmottagandet som handlar om förutsättningarna när man har kommit till Sverige, oavsett om man får stanna eller inte. Det handlar om vilka förutsättningar man har att få ett värdigt mottagande och känna sig välkommen till landet och annat.

Vi som under två år har gjort besök i Skellefteå och följt diskussionen där har kunnat se hur frivilliginsatser gör att man får en helt annan värdighet i mottagandet så att det inte bara blir en förvaring av människor i väntan på att de ska få ett avgörande. Man försöker skapa en humanitet och en vänskapsanda på lokalplanet. Det tror jag är viktigt för att man ska hålla ganska obehagliga åsikter och strömningar i samhället borta. Man visar att det finns en lokal kraft som faktiskt välkomnar dessa människor och vill göra detta.

Det är egentligen med en ny syn på migrationspolitiken som vi har kommit att förändra hela EU:s migrationspolitik. Mikael Cederbratt var inne på detta tidigare. Men skillnaden mellan Haagprogrammet, som reglerade de föregående fem årens migrationspolitik, och Stockholmsprogrammet, där denna regering har haft ett mycket stort inflytande på utformningen av programmet, är fundamental. I stället för att migrationen bara handlar om gränskontroller, ökade krav och möjligheter, eller egentligen omöjligheter, och terrorism finns det i dag beskrivningar av EU:s behov av migration för att klara framtida utmaningar, det står om rörligheten över gränser och så vidare. Detta är en diametralt stor skillnad. Detta hade inte kunnat ske om det inte hade varit så att denna regering hade varit ordförande i EU när detta Stockholmsprogram skulle utarbetas.

Det innebär dock inte att allting är löst. Vi måste till exempel fortsätta titta på hur vi kan hitta fler lagliga vägar in till Europa därför att det är ett stort problem att människor inte har lagliga möjligheter att ta sig till Europa. Men bara för att det finns få lagliga möjligheter för människor att komma till Europa innebär det inte att de inte kommer hit. Trots allt är det ungefär 100 000 människor som har sökt asyl under denna mandatperiod. Det är tiotusentals personer som har kommit hit som arbetskraftsinvandrare. Migrationen är alltså i huvudsak stor.

Det som vi oftast diskuterar är med självklarhet de problem som finns och uppstår i migrationspolitiken. En del är sådant som vi har åsamkat här. En del är sådant som kommer sig av att byråkratin kan vara alldeles för rigid emellanåt. Man kan göra en för hård tolkning och så vidare. Men i huvudsak har vi försökt att få en bättre ordning på migrationspolitiken.

Min avrundning här i dag tänkte jag skulle bli att ta upp Kalle Larssons fråga, annars kommer vi att få kritik. Det är en berättigad fråga. Den var ganska enkelt formulerad. Om någon missade frågan ska jag upprepa den. Den löd: Tycker ni att svensk asylpolitik som den ser ut i grund och botten är bra? Jag tycker att den till stora delar är bra. Om jag fick vara ideologiskt frifräsigt skulle jag så klart omfamna en helt fri invandring där man tar sina rättigheter över gränserna och har möjlighet att röra sig helt obehindrat.

Det kommer dock att kräva stora förändringar av till exempel våra socialförsäkringssystem och en lång rad andra saker. Kalle Larsson kan vara tryggt förvissad om att jag är beredd att diskutera de förändringarna, men väldigt få andra i kammaren är redo att göra det.

Vi har tagit steg i en betydligt mer liberal riktning, bland annat genom arbetskraftsinvandringen. Där fanns det tidigare stora hinder. Vi ska där vara mycket stolta från regeringen tillsammans med Miljöpartiet för de förändringar som vi har gjort.

Det finns en lång rad frågor som vi kan diskutera, till exempel viseringar. Det är inte bara möjligheten att ta sig hit från vissa länder där det är väldigt fattigt. Jag var till exempel med i ett ungdomsutbyte med Sri Lanka där de vi träffade definitivt inte tillhörde några som ville lämna Sri Lanka. De bodde i mindre palats och under förutsättningar som vi inte har ekonomisk möjlighet till, trots att vi har en god riksdagsmannalön. De fick till exempel inte ens stanna en enda dag extra utöver programmet i Sverige.

Man kan diskutera den typen av saker. Det handlar om de lagliga vägarna in. Jag är beredd att titta på att skapa ännu mer möjligheter för arbetskraftsinvandring och se över kvotflyktingssystemen, som vi har alltför lite fokus på i den svenska debatten.

Den som har haft möjligheten att ta sig hit har många gånger haft resurser i grund och botten. Men de som sitter fast i ett flyktingläger antingen fortfarande i sitt hemland under svåra förutsättningar eller i ett grannland är egentligen den stora bulken av flyktingar i världen. De kommer aldrig i närheten av att nå Västeuropa och ännu mindre Sverige.

Där kan vi ta ett betydligt större ansvar framöver att se till att fler av dem får komma hem i ett nära samarbete med UNHCR.

(Applåder)

Anf. 16 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag börjar med det som Fredrick sade alldeles nyss, om jag uppfattade det rätt, om att åka tillbaka i samarbete med till exempel UNHCR. Sade du så?

(FREDRICK FEDERLEY (c): Jag talade om kvotflyktingar som kommer hit.)

Okej. Jag talade tidigare i mitt inlägg om återvändandet och vikten av att det finns människor på plats för att bemöta dem som trots allt har tvingats härifrån. Så fungerar det inte i dag. Skulle du vara beredd att titta mer på den frågan för att se till att Röda Korset, Amnesty, UNHCR eller någon finns på plats i de länder som vi skickar människor tillbaka till under tvång? Det skulle vara enkelt att lösa och betyda väldigt mycket för de människor som är drabbade av våra beslut.

Jag tänkte egentligen mest på frågan som var uppe tidigare om rättvis eller rättssäker lagstiftning. En dålig lag kan också vara rättssäker. Det blir väldigt konstigt om vi bara talar om att vår lagstiftning ska vara rättssäker. Rättssäker är den ju om domstolarna följer lagen. Men om lagen upplevs som orättvis så att människor, som i detta fall, väljer att gömma sig, kvittar det hur rättssäker lagen är. De kommer ändå att gömma sig.

Det är två helt olika saker. Jag skulle vilja veta vad du tycker om relationen mellan rättvis och rättssäker. Är det bara rättssäkerheten som är viktig?

Anf. 17 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Jag ska försöka hinna med båda frågorna.

Så länge vi har en prövning av huruvida människor får stanna i landet eller inte kommer en del att få avslag om de inte har giltiga skäl. Det kommer också att innebära att de har ett återvändande. Det ska ske så värdigt som det är möjligt. Men det kommer säkerligen att finnas människor som inte av fri vilja kommer att lämna landet och därför, som Bodil Ceballos sade, kommer att avvisas med tvång.

Det är inte något som någon över huvud taget önskar sig. Men för att man ska ha en trovärdighet för prövningen och för de egentliga asylskälerna, så att de som verkligen har asylskäl får stanna och man därvidlag upprätthåller asylrätten, är det viktigt att den som inte har asylskäl får lämna landet om den inte uppfyller de kraven.

Det finns mycket att göra när man ser till det landet som de sedan kommer till. Jag har ingen anledning att säga nej till att se över någonting sådant. Jag har inga direkt konkreta förslag själv, men jag hör vad du säger, Bodil Ceballos. Arbete med till exempel frivilligorganisationer har definitivt aldrig varit olämpligt utan kanske snarast lämpligt. Det kanske är någonting som vi har möjlighet att se över under kommande mandatperiod. Detta är sagt som ett inledande svar på den frågan.

När det gäller om det är rättvist eller rättssäkert är en väldigt semantisk diskussion. Vad man upplever som rättvisa kan vara väldigt olika. Den diskussionen är väldigt svår. Men det är klart att lagen ska upplevas som rättvis av medborgarna. Annars anser man inte att lagen har trovärdighet.

Det är också en del i att skapa en rättslig grund som är hållbar. Vi kan inte bara anta lagstiftning som inte har något gehör hos medborgarna. Då kommer man inte att acceptera lagen. Därmed inte sagt att jag tycker att rättssäker och rättvis står i motsatsförhållande till varandra.

Anf. 18 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Jag tycker inte heller att rättvis och rättssäker står i motsatsförhållande till varandra. Därmed anser jag att både och bör finnas med för att få en trovärdighet och en legitimitet i den lagstiftning vi har.

I det perspektivet menar jag att vi i dag är många som tycker att lagen är rättssäker. Det är ingen som säger någonting om att den inte är rättssäker. Vi sade tidigare att den var både human och rättssäker, för det sade vi i början, men det stämmer inte längre. Nu talar vi bara om rättssäker, och rättvis har vi kanske egentligen aldrig talat om. Det viktiga är att människor upplever att de beslut som fattas på grund av lag vi har är rättvisa. Det gäller inte bara migrationspolitiken.

Du talade om lagliga vägar in. Jag gjorde också det i mitt inlägg. Vi har varit många som har talat om lagliga vägar. Ska man slå undan benen för människosmugglarna och deras marknad är det bara lagliga vägar som är vägen dit. Vi måste ha fler lagliga vägar både för att söka asyl och för att komma som arbetskraft.

Sedan har vi återvändandedirektivet. Där har EU lagt mycket mer krut på att se till att skicka i väg människor än att hitta de lagliga vägarna. Ju mer vi bygger upp gränserna runt om Europa med Frontex och alltihop, desto fler kommer att dö på vägen och desto större är marknaden för människosmugglarna. Det är just vår gränssättning som gör att människosmugglarna har en utkomst. Vad vill du göra åt det?

Anf. 19 FREDRICK FEDERLEY (c) replik:

Herr talman! Det handlar till exempel om att Stockholmsprogrammet får ett tydligt genomslag. Där talar man om migration som någonting positivt för hela unionen. Vi kan vara överens om att man inte har den uppfattningen i alla länder i Europa.

Jag har öppnat för att diskutera: Hur kan vi hitta en möjlighet för att söka asyl hos svenska myndigheter i andra länder? Det kan vara lätt att säga men mycket svårare att göra. Jag är i varje fall beredd att titta på möjligheten.

Jag kan tänka mig hur det skulle se ut hos vissa svenska myndigheter i andra länder där det är oroshärdar. Det skulle kunna uppstå en situation som är omöjlig att hantera. Det finns rätt många bitar i detta som är mer komplicerade än det först verkar men som jag är beredd att diskutera. I grund och botten har du helt rätt.

En anledning till att det ser ut som det gör i dag med en del av EU:s migrationspolitik är att det ha varit för lite av den svenska uppfattningen om hur migrationspolitiken bör föras. Man har haft Haagprogrammet till botten där det handlat om gränser, gränskontroll och så vidare.

Däremot ser jag inte att Frontex per se, eller i sig, är en utmaning mot rättssäkerheten och möjligheten att komma hit. Det viktiga är att vi nu inom Europa får en diskussion om hur vi skapar de lagliga vägarna in.

Det finns några idéer i luften, men de är alldeles för få. De behöver helt klart bli fler. Det gäller till exempel möjligheten att ha samma arbetskraftsinvandringspolitik som Sverige har i hela Europeiska unionen. Det hade skapat en helt annan förutsättning för väldigt många människor som inte har asylskäl men som vill komma hit och söka sig en möjlighet genom att arbeta.

Det har också många gjort tidigare genom historien genom att till exempel komma till Sverige eller genom att göra som svenskar gjorde för ungefär 100 år sedan när de i stora skaror lämnade Sverige för att söka sig en bättre framtid i USA. Så har det alltid sett ut, och så kommer det att se ut framöver.

Vad vi har att göra bland annat i Kommittén för cirkulär migration och utveckling är att försöka hitta bitar som försvårar för att göra det så enkelt som möjligt att komma till Sverige och göra det möjligt för den som vill flytta vidare eller flytta hem att också ta med sig vissa rättigheter och möjligheter dit.

Anf. 20 ULF NILSSON (fp):

Herr talman! Sverige ska vara ett öppet samhälle. Sverige ska vara ett land som välkomnar att människor kan röra sig över gränserna.

I alla tider har det visat sig svårt att styra migrationsströmmar. Det har också visat sig vara katastrofalt att driva en extremt nationalistisk politik.

För mig är det uppenbart att invandring och utvandring hör ihop både med ekonomisk utveckling och välfärd och med frihet och demokrati. Därför har vi liberaler i alla tider velat ha öppna samhällen som inte stänger in människor.

Människor som vill arbeta och försörja sig eller studera här i Sverige ska ha bra möjligheter att komma hit. Människor som kommer hit och söker skydd ska kunna få det skyddet och få sin begäran prövad på ett rättssäkert sätt.

Jag har också en vision om en successiv utveckling i världen mot en allt friare rörlighet över gränser. Men jag utgår ifrån att Sverige under överskådlig tid behöver ha en lagreglerad migrationspolitik. Samtidigt är det viktigt att hela tiden öka de lagliga möjligheterna att komma till Sverige.

Sverige har, som vi har hört, sedan drygt ett år tillbaka den mest öppna arbetskraftsinvandringen i EU – kanske i hela världen – genomförd av Alliansen med stöd av Miljöpartiet. Det innebär att människor kan få tillfälliga uppehållstillstånd för sig själva och sina familjer för att arbeta här.

Det är många människor som längtar efter ett bättre liv och längtar bort från fattigdom även om de inte är flyktingar. Det är naturligtvis bra för Sverige att människor kommer hit och arbetar, men det är också bra att vi öppnar möjligheter för människor att förbättra sina liv genom att hitta försörjning i Sverige för en begränsad tid, för lång tid eller för alltid.

Visserligen är det arbetslöshet just nu på grund av den extrema internationella krisen, men på sikt vet vi att det är väldig arbetskraftsbrist både i Sverige och i EU.

Detta har alltså alliansregeringen genomfört, trots att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet av olika skäl röstade emot det i riksdagen.

Herr talman! Människor kommer till Sverige och Europa av olika anledningar. Många av de människor som kommer har drabbats av förföljelse och fruktansvärda lidanden. Det kommer ensamma barn som har skickats i väg från fattigdom och krig. Det kommer kvinnor som hotas till livet för att de vill studera eller arbeta till exempel.

Vi har en självklar skyldighet att ge skydd åt dem som är på flykt undan förföljelse. Genèvekonventionens regler gäller sedan länge i Sverige. Den svenska utlänningslagen har också en generösare definition av personligt skyddsbehov. Vi har tydligare formuleringar än många andra länder när det gäller till exempel skydd mot förföljelse på grund av kön och sexuell läggning.

En gemensam europeisk asyl- och migrationspolitik måste vila på idén om en human flyktingpolitik där alla ansökningar kan bedömas individuellt. Även i EU måste naturligtvis flyktingpolitiken och migrationspolitiken vara ordnade efter tydliga principer och regler både för flyktingar och för arbetskraftsinvandrare.

Alla har inte rätt att bosätta sig i Sverige eller EU. De som får avslag måste flytta härifrån annars kan vi inte ha den lagreglerade migrationspolitik som en stor majoritet i riksdagen är överens om att vi måste ha tills vidare.

EU behövs för att vi gemensamt ska kunna lösa flyktingströmmarna och solidariskt hjälpa fler människor att få skydd. I dag tar Sverige och några få andra EU-länder ett extremt stort ansvar för flyktingströmmen. Det är bra. Det ska vi fortsätta att göra. Men andra länder måste ta ett större ansvar än de gör. Målet måste vara att alla europeiska länder välkomnar kvotflyktingar. Målet med en gemensam asyl- och migrationspolitik är inte att minska Sveriges ansvar utan att höja nivån i EU som helhet.

Stockholmsprogrammet som det svenska ordförandeskapet förhandlade fram bygger på det. Det visar vägen till en gemensam migrationspolitik med mer solidaritet mellan EU:s stater när det handlar om flyktingpolitiken. Stockholmsprogrammet säger att det är viktigt med in- och utresekontroll, men det utgår också ifrån att man ska ha hundra procentig respekt för mänskliga rättigheter och internationellt skydd.

Vi är väl medvetna om att det finns många länder – man brukar nämna Malta och Grekland – som inte lever upp till de ideal som vi har satt upp. Stockholmsprogrammet visar vägen för att successivt göra överenskommelser, komma med förslag från EU-kommissionen och anta lagar av EU-parlamentet som stärker flyktingars rätt.

Den ständiga frågan när det gäller EU som vi hela tiden återkommer till är: Hur ska vi kunna skapa en mer solidarisk politik om vi gör som Vänsterpartiet föreslår och lämnar EU, eller om vi gör som Vänsterpartiet föreslår och till och med upplöser EU? Det skulle vara katastrof för människor på flykt i Europa.

Att förebygga olaglig invandring är naturligtvis viktigt. Det är samtidigt viktigt att låta alla få sin ansökan om asyl prövad. Det har Sverige fört fram i alla tänkbara dokument i diskussionerna om det framtida europeiska gemensamma asylprogrammet. Det är bra att Sverige hela tiden i EU-förhandlingarna har betonat detta. Det är också bra att vi har fått en svensk kommissionär, Cecilia Malmström, med ansvar för dessa frågor. Hon har en mycket tydligt uttalad vision om en human flyktingpolitik i EU. Hon kommer att arbeta för att kommissionen ska lägga fram sådana förslag.

Herr talman! Det finns ett antal reservationer från oppositionen. De ger en ganska splittrad bild. Vid en snabb räkning kan jag konstatera att det av 41 reservationer är 6 som alla de tre oppositionspartierna står bakom. Det är ju inte en imponerande enighet.

Nu är inte det här en tävling i enighet, utan det intressanta är hur migrationspolitiken skulle se ut om vi fick en ny regering som bestod av de rödgröna partierna. Det har vi inte fått något besked om i dag. Det låter på Miljöpartiet och delvis på Vänsterpartiet som att man i princip skulle vilja avskaffa de lagbestämmelser som säger att människor som inte har

ett arbete här, som inte har familjeanknytning och som inte har flyktingskäl ändå skulle få stanna. I praktiken skulle vi avskaffa en lagreglerad invandring. Så ser det inte ut när man läser vad Socialdemokraterna har skrivit.

Det är många frågor som är obesvarade.

Gemensamt har oppositionen velat måla upp bilden av att svensk migrationspolitik har hårdnat de senaste åren. Det är faktiskt tvärtom. På område efter område där det med den gamla regeringen inte togs några steg i riktning mot större öppenhet och mer humanitet har det tagits en hel del steg med den nya regeringen.

Jag ska nämna några exempel.

Från Folkpartiets sida har vi i många år varit väldigt engagerade i att även gömda och papperslösa får rätt till sjukvård och att deras barn får rätt till skolgång. Om man olagligt är i Sverige kan man inte få alla rättigheter, men rätten till liv och hälsa tycker jag att alla ska ha. Alla barn ska ha rätt till skola var de än bor.

Efter långa diskussioner inom Alliansen har de olika partierna i regeringen kommit överens om att tillsätta utredningar som ska komma med förslag om hur rätten till vård och skolgång ska utformas.

Man kan naturligtvis säga att de här utredningarna borde ha kommit tidigare och framför allt att de borde ha kommit under de tolv år som den socialdemokratiska regeringen regerade med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi i Folkpartiet har sedan länge menat att man borde titta närmare på hur vissa delar av utlänningslagen tillämpas. Jag själv har till exempel i samband med vissa utvisningar av barn blivit alltmer övertygad om att vissa delar av lagen borde ses över, och det gäller särskilt bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter och inte minst hur barns individuella asylskäl kommer till sin rätt.

Herr talman! Därför är det väldigt glädjande att regeringen så sent som i går har gett ett tydligt uppdrag om att göra en kartläggning av hur bestämmelserna har tillämpats när det gäller begreppet ”synnerligen ömmande skäl”. Det ska kartläggas om det har blivit en hårdare bedömning än vad riksdagen avsåg. Regeringen säger också mycket tydligt att i så fall tänker man vidta åtgärder. Det är naturligtvis någonting som jag, Folkpartiet och vi alla i Alliansen kommer att följa. Det är också ett exempel på att vi är beredda att titta närmare på olika delar av den utlänningslag som en i stort sett enig riksdag antog 2006.

Vi har också lämnat ett uppdrag till Målutredningen att pröva möjligheten att överklaga beslut till Migrationsöverdomstolen. Det tycker jag också är bra.

Slutligen kommer riksdagen i vår att besluta om ett lagförslag som gör att föräldrar inte ska behöva åka till hemlandet för att söka uppehållstillstånd om de har familj och barn i Sverige.

I min uppräkningslista finns också svaret på bland annat Kalle Larssons fråga. Svaret är sammanfattningsvis att helheten i migrationspolitiken har varit bättre och öppnare än den helhet som den gamla, socialdemokratiska regeringen förde fram och den helhet som vi kan utläsa skulle finnas hos oppositionen. Oavsett om det gäller arbetskraftsinvandring, gömda och papperslösa eller inriktningen i EU mot en human flyktingpolitik uppfattar jag helt klart att jag som liberal har fått igenom mycket

mer av min politik med Alliansen än jag hade fått om jag hade samarbetat med de rödgröna partierna.

Med de här förändringarna, ökad arbetskraftsinvandring, utredning om sjukvård och skola för alla, en översyn av behandlingen av barns asylprövning med mera, kan jag säga att det har tagits initiativ på områden som jag och Folkpartiet tycker är viktiga. Det är initiativ som det var tyst om med den gamla regeringen. Svensk migrationspolitik börjar äntligen bygga på tydliga liberala principer.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 21 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Ulf Nilsson talar om enigheten eller den eventuella oenigheten på den rödgröna sidan. Jag skulle vilja påstå att det är ungefär detsamma på er sida. När det kommer förslag på det här området, från Moderaterna för det mesta, från partikongresser eller annat låter de på ett sätt. Sedan när det har processats hela vägen kommer ett annat förslag fram i slutänden, till exempel det om familjeseparation. Det låter inte alls likadant som det lät från början. Precis som Kalle Larsson sade i sitt inlägg kommer naturligtvis vi också att kompromissa i olika frågor, precis som ni har fått göra. Ni har sett till att många av de förslag som har lagts fram här i riksdagen har blivit bättre än vad de var från början, och det tackar vi självfallet er i de mindre partierna i Alliansen för.

Som en första punkt skulle jag vilja ställa en fråga. Tycker du, Ulf Nilsson, att vår utlänningslag kan upplevas som rättvis? Det är min första fråga.

Sedan vill jag ta upp Stockholmsprogrammet. Ni talar väldigt mycket om det och är väldigt stolta över det. Mitt stora problem med Stockholmsprogrammet är just asyldelen, eftersom det är det jag jobbar med, och att man arbetar så oerhört mycket mer med återvändandefrågorna och de repressiva åtgärderna och inte alls lika mycket med det som Sverige ändå har lyckats få med i texten om att vi ska se migrationen som något positivt etcetera. Jag vet att Sverige har varit bidragande till att vi har fått bättre texter än vad det var från början. Hur ser du på återvändandedirektivet? Är det ett rättvist direktiv?

Anf. 22 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! Bodil Ceballos sade att olika förslag låter olika i början och i slutet när de kommer från olika partier. Det är ju så när det är flera partier som samsas i en regering. Man har ibland olika utgångspunkter. Det vi i Alliansen har visat, inte bara på migrationsområdet, är att vi i nästan alla fall har landat på gemensamma förslag som har varit bra att genomföra. Vi har kunnat hålla ihop en bra enighet i regeringen även om alla naturligtvis vet att det kan finnas olika nyanser när det gäller våra åsikter i olika frågor. Det har vi ännu inte sett något exempel på från den rödgröna sidan, inte under den förra regeringsperioden och inte nu i opposition. Det återstår att se hur det blir sedan, men ännu så länge har vi inte sett att det kommer någonting som gör att vi kan skriva upp att de och de punkterna vill De rödgröna genomföra.

I princip tycker jag att vi har en rättvis utlänningslag om man med det menar att man tydliggör att människor som kan arbeta och försörja sig

får flytta hit, att människor som har flyktingsskäl och andra skyddsskäl får flytta hit och att människor som har familjanknytningar har rätt att flytta hit. Det finns tydliga regler, men det finns säkert detaljer i lagen – det visar sig kanske i den här uppföljningen av synnerligen ömmande omständigheter – och rutiner i tillämpningen som man bör se över. Jag tycker att Migrationsverket gör ett väldigt bra arbete med att se över hur man utbildar handläggare, hur man behandlar asylsökande med olika bakgrund och så vidare, men det finns alltid saker och ting att se över och förbättra. Jag tycker att det är väldigt angeläget för oss som arbetar inom det här politikområdet att följa detta, men som helhet vill jag nog påstå att den lag som riksdagen antog i enighet 2006 är rättssäker och rättvis.

Om vi lyckas genomföra Stockholmsprogrammet, det är ju inte genomfört ännu, blir det en förbättring för flyktingar i Europa.

Anf. 23 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Nu håller det spanska ordförandeskapet på att utforma en handlingsplan för Stockholmsprogrammet. Det som vi har sett hittills på asylområdet eller migrationspolitiken på EU-nivå är kampen mot de olagliga invandrarna. Det är den som har fått störst fokus. Återvändandendirektivet är kulmen på detta. I EU-nämnden häromdagen fanns det handlingar där vi kunde läsa att ordföranden för rådet säger att återvändandeaftalen är det bästa sättet att reglera denna invandring i avskräckande syfte. Jag menar att det har skett en positionsförändring om man till och med talar om att man ska ha återvändandeaftal bara för att avskräcka människor. Man ska alltså se till att människor inte söker sig till Europa alls genom att säga: Om ni kommer hit så skickar vi ändå hem er.

Jag har mycket svårt att acceptera den positionsförändringen. Nu talar man inte längre om att det ska vara rättssäkert och humant, utan man talar om avskräckande syfte.

Jag håller med dig om att utlänningslagen egentligen är rättvis. Det är egentligen inte något fel på skrivningarna i utlänningslagen, men tillämpningen och praxis har blivit så mycket striktare än det som står i lagtexten. Då måste vi ta ställning för att ändra på det så att det faktiskt blir som det står.

Vi har ett stort problem när det gäller utvisningarna. Det kvittar hur mycket Migrationsverket försöker förbättra sitt rykte etcetera när gränspoliserna sedan agerar på ett helt annat sätt och svärta ned detta rykte igen. Är du beredd att titta över de frågeställningar som jag tog upp tidigare för att se till att vi också får rättssäkra och respektfulla utvisningar?

Anf. 24 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! Det är min utgångspunkt att med en lagreglerad migrationspolitik måste människor som enligt rättssäkra principer, efter överklagandemöjligheter och så vidare, får nej på ansökan om permanent uppehållstillstånd återvända. Annars är det meningslöst att ha en lagreglerad politik. Om vi tycker att det är fel beslut som fattas får vi justera, ändra eller nyansera och förtydliga regler, bestämmelser och lagar.

Återvändandet ska naturligtvis ske på ett värdigt och respektfullt sätt. Vi ställer starka krav på bra samarbete med mottagarländerna och på att förhållandena i mottagarländerna är sådana att man kan återvända. Vi har bestämmelser om till exempel verkställighetshinder som gör att en män-

niska inte ska kunna skickas tillbaka trots att man har fått nej om man riskerar att utsättas för hot, våld eller förföljelse.

Jag tror att Bodil Ceballos och jag är överens om att återvändandet ska ske på ett humant sätt där människor inte utsätts för fara. Jag tycker att det är viktigt att varenda gång vi tvekar om detta ska man ta en seriös diskussion om hur det ska gå till. Jag har till exempel flera gånger lyft fram att Sverige borde utveckla kunskapen om vad som händer med de människor som vi utvisar för att kunna dra slutsatser.

Det är en sak att diskutera det sakliga innehållet i återvändandepolitiken, men det är en annan sak att ifrågasätta allt återvändande. Jag har en känsla av att jag aldrig får reda på vilka människor som Miljöpartiet faktiskt anser ska vara tvungna att återvända. Har vi en politik som bygger på lagreglerad invandring måste ändå slutsatsen bli att de som får nej på ett eller annat sätt ska kunna återvända till sina länder. Miljöpartiet svarar aldrig på det över huvud taget.

Anf. 25 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Ulf Nilsson och Folkpartiet tillsammans med kollegerna här är väldigt oroad över hur vi i Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ska kunna klara av att samarbeta. Ni behöver inte vara oroliga.

Jag är inte orolig för att de samarbetsgrupper som nu finns när det gäller asyl- och flyktingpolitiken kommer att komma överens om vilken politik vi vill se när vi vinner valet den 19 september. Men jag tackar ändå för oron.

När vi lyssnar på den här debatten hör vi att de olika borgerliga partierna har lite olika åsikter. Jag vill fråga: Hur många gemensamma reservationer hade egentligen de borgerliga partierna för fyra år sedan i den sista debatten som gällde asyl- och flyktingpolitik? Jag hittade inte en enda. Det där kommer att lösa sig för oss!

Sedan tycker jag att det är lite tråkigt när Ulf Nilsson, som i mångt och mycket gav ett väldigt bra anförande, och Folkpartiet tar åt sig äran för allt det som har skett under de här fyra åren. När det gäller exempelvis den nya instans- och processordningen var alla partierna överens och beslutade detta under förra mandatperioden. Det var ett sätt att göra det mer rättssäkert och framför allt att ansökan skulle få ett tydligt slut. Det vinner både den som söker asyl och hela samhället på.

Nu ser vi dock när den nya instans- och processordningen är på plats att några begrepp, exempelvis väpnad konflikt och synnerligen ömmande omständigheter, har tolkats mer restriktivt än vad vi tänkte när vi stiftade den lagen förra mandatperioden.

Nu ska man göra en kartläggning av begreppet synnerligen ömmande omständigheter. Det välkomnar vi, men vi skulle önska att det går lite snabbare också. När det gäller begreppet väpnade konflikter ville vi redan när det kom upp i Migrationsöverdomstolen att man skulle göra en översyn för att bredda det. Men det sade man från borgerligt håll nej till.

Det här med att det ska vara en mer öppen och bättre asyl- och flyktingpolitik under denna period är lite att fara med osanning.

Anf. 26 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! Jag är inte orolig för att De rödgröna har olika reservationer. Jag blir nog orolig först om ni får makten, därför att då har jag ingen aning om vilken migrationspolitik ni kommer att föra.

Det är sant och i och för sig inte så konstigt att man är mer oenig i opposition än i majoritet, men ni har ju regerat tillsammans, visserligen inte i en koalitionsregering men ändå med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Ingen av de här sakerna som jag räknade upp – arbetskraftsinvandring och utredningar om att lösa problemen med sjukvård och skola för gömda med mera – åstadkom ni ju någon lösning på under de tolv år som ni faktiskt regerade och hade ansvar för detta. Det i kombination med att ni inte har några eniga förslag just nu gör att er oppositionspolitik för mig är mer eller mindre ett blankt papper.

Vad jag skulle vara glad över att höra är naturligtvis på vilka punkter som Socialdemokraterna har ändrat sig och om ni har tagit beslut på er kongress eller på annan nivå. När det gäller till exempel sjukvård för gömda och när det gäller arbetskraftsinvandring med mera har Socialdemokraterna nu en annan inställning än under förra mandatperioden.

Jag tar inte åt mig äran utan sade tvärtom flera gånger att jag är glad över att en i stort enig riksdag antog den nya lagen om processordningen som vi utgår från. Jag tycker att den är bra och vill inte alls hävda att just Folkpartiet har varit ensamt om att få fram det. Tvärtom var vi tillsammans allihop om detta. Men jag är väldigt glad för att det faktiskt har hänt någonting under de här fyra åren. Jag ska inte upprepa det igen, men det har hänt saker och ting som har gjort svensk migrationspolitik öppnare, och det inträffade inte under era år i regeringen.

Anf. 27 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Med tanke på att de borgerliga partierna inte hade en enda gemensam reservation under förra mandatperioden i den här frågan och ändå har lyckats föra en politik förstår jag inte Ulf Nilssons oro. Jag är inte orolig för den politik som vi tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet kommer att föra om vi vinner valet den 19 september. Mycket av det står också att läsa i detta betänkande.

Det är riktigt att vi socialdemokrater har omprövat vår politik när det gäller några frågor, exempelvis tillgång till vård för papperslösa. Där har vi inga problem att komma överens. Det jag tycker är tråkigt är att utredningen har kommit i gång så sent, och fortfarande, vad jag vet, finns det ingen utredare.

När det gäller arbetskraftsinvandringen pågick en utredning, Kaki, under förra mandatperioden. Vi var också eniga om att vi skulle ha arbetskraftsinvandring till Sverige. Vi alla var överens om att det var någonting positivt. Frågan var hur det skulle se ut, och utredningen kom fram till att det skulle vara myndighetsbaserat och att fackförbund och Arbetsförmedlingen skulle vara delaktiga i beslutet för att säkra för den som kommer hit och arbetar att det är sjysta villkor, bra löner och att de inte behöver arbeta för mindre lön och sämre villkor än de som finns för dem som kommer från Sverige. Jag tycker inte att det är konstigt. Tvärtom tycker jag att det är synd att man inte har med det i den lagstiftning om arbetskraftsinvandring som finns i dag.

Återigen: Jag är inte orolig för att vi inte ska komma överens i den frågan, för i mångt och mycket tycker vi att det är positivt att hitta fler lagliga vägar till Sverige och Europa så att man också kan komma hit för att arbeta och inte bara söka asyl.

När det gäller Stockholmsprogrammet ser det i mångt och mycket rätt bra ut med många fina ord. Problemet blir att de frågor som diskuteras i EU i dag handlar om återvändande, om Frontex, och det handlar bara om de restriktiva åtgärderna.

Anf. 28 ULF NILSSON (fp) replik:

Herr talman! När det gäller arbetskraftsinvandringen konstaterar vi att Socialdemokraterna röstade för avslag på propositionen och var fixerade vid att en myndighet och inte arbetsgivarens behov skulle avgöra. Man var inte nöjd med den lagreglering vi har infört om att kollektivavtal eller praxis ska gälla. Jag vet inte om ni har ändrat er där eller om ni är beredda att riva upp hela propositionen och börja om från början igen.

När det gäller vård för gömda har jag inte sett någon motion i riksdagen, annat än med allmänna formuleringar, som skulle tyda på att ni har samma inställning som Miljöpartiet och Vänsterpartiet har, nämligen rätt till vård för gömda med subventionerade villkor.

När det gäller andra frågor som nu är lösta, till exempel propositionen som kommer om att förhindra familjesplittring och så vidare vet jag inte vad ni tycker, men det är i alla fall frågor som ni inte löste under förra perioden.

Stockholmsprogrammet har jag väl ett intryck av att Magdalena Streijffert tycker är bra i många avseenden men samtidigt menar blir svårt att genomföra. Vi tror på att EU-länderna solidariskt ska ta ansvar för bland annat en human flyktingpolitik. Det är väl därför det är viktigt att vi i Sverige driver de här frågorna.

Magdalena Streijffert har inte på något tydligt sätt sagt att det skulle vara något fel på det sakliga innehållet i Stockholmsprogrammet, utan nu gäller det att genomföra det. Jag hoppas att vi kan få ett brett stöd i riksdagen för Sveriges linje när det gäller det.

Faktum kvarstår alltså. Jag vet inte riktigt vilken linje Socialdemokraterna och den rödgröna alliansen tänker driva när de kommer till makten. Blir det en fortsatt utveckling mot en öppnare migrationspolitik, eller blir det samma stillastående politik som under den förra perioden?

Anf. 29 LARS GUSTAFSSON (kd):

Herr talman! Jag vet inte om det är dags för ett filibusterinlägg. Jag kanske ska avstå från det.

Jag tänker på hur föränderlig vår värld är. Den stora debatten har ju handlat om finanskrisen här i Europa, och det har varit en del dispyter och ordväxlingar mellan Island och England. Men man kan säga att det var en vulkan som fimpade den diskussionen genom att lägga aska över hela Europa. Sedan var det slut på den diskussionen.

Det är väl samma sak med migrationspolitiken: Den förändrar sig väldigt mycket, och därför får inte heller migrationspolitiken vara statisk utan måste kunna förändra sig efter det som händer i världen.

När man kommer sent på talarlistan är det många frågor som redan har ventilerats, men jag tänkte ändå hålla mitt anförande som jag hade planerat.

Detta betänkande behandlar ett stort antal motioner och förslag som spänner över ett brett fält av frågor inom migrationspolitiken. Samtidigt finns det skäl att så här i senare delen av mandatperioden summera upp vad vi faktiskt har åstadkommit i Alliansen på det här området under mandatperioden, både själva och med Miljöpartiet.

Vi har fortsatt arbetet med att följa upp NIPU:n, den nya instans- och processordningen. Utvärderingsutredningen har presenterat sitt slutbetänkande förra sommaren, och man kom fram till att reformen har fungerat och till stora delar uppnått sitt syfte. Det fanns dock några frågor som skulle uppmärksammas. Som konsekvens har en utredning nu tillsatts som kommer att se över definitionen av ”synnerligen ömmande omständigheter” och huruvida den har fått en striktare tolkning än vad som avsågs i riksdagsbeslutet. Därför beslöt Alliansen att se över frågan, och i går tillsattes utredningen som ska gå igenom utfallet av besluten och redovisa vad som bör göras – en eventuell förändring av begreppet. Jag vill påminna om att Kristdemokraterna tillsammans med Centerpartiet, tror jag, hade ett annat förslag, där man skulle använda ordet ”särskilt” i stället för ”synnerligen”. Vi trodde nämligen att det skulle få den tolkning det sedan också fick, tyvärr. Vi får väl se hur det går med det.

Ett annat förslag som nu ligger på riksdagens bord handlar om åtgärder mot familjeseparation. Förslaget avser att inte i onödan separera barnfamiljer när det är uppenbart att uppehållstillstånd kommer att beviljas – återigen ett positivt förslag.

Herr talman! Som kristdemokrat finner jag det glädjande att vi på olika områden kan boka av frågor som har engagerat oss under längre tid och under andra regeringskonstellationer. En utredning om papperslösas barns rätt till skolgång har redovisat sitt betänkande, och en utredning om vård för gömda och papperslösa har beslutats och kommer snart att presenteras.

Det är också positivt att begreppet ”väpnad konflikt” efter en tidigare mycket strikt tolkning på senare tid har uttolkats på ett sätt som mer närmar sig det som jag tror att många av oss inkluderar i begreppet. Här vill jag kommentera det som påstås i debatten om att vi inte skulle vara villiga att se över det. Det var ju för att det bara fanns ett enda beslut vid ett enda tillfälle. Vi ville se detta prövat mot hela bredden av andra situationer. Nu har vi fått en mildare tolkning, åtminstone enligt vad jag har kommit fram till. Det kanske finns anledning att titta ytterligare på detta, men nu har vi fått ett vidgat begrepp som går mer i den riktning som de flesta av oss avsåg att det skulle göra.

Utöver detta kan vi glädjas åt att vi tillsammans med Miljöpartiet har infört vidgade möjligheter för arbetskraftsinvandring – generösare än alla andra EU-länder. Detta är bara några reformer som vi har lyckats genomföra. Jag kan också lägga till insatser för kommuner för att de ska ta större ansvar för att ta emot ensamkommande barn. Där har vi tryckt på ganska kraftigt.

Utöver detta kan jag nämna att Kristdemokraterna har drivit och kommer att driva frågan om att inom 24 timmar utse en god man för ensamkommande barn. Jag tror att det är väldigt viktigt för att värna

barns rättigheter. Jag tror också att det är viktigt att man tittar på hur barnkonventionen bättre kan implementeras riktigt och hänvisas till i olika bedömningar hos domstolar. Det handlar också om ett arbete om uppföljning av hur det ser ut för återvändande när de kommer till sina hemländer. Vi har nu en diskussion om olika etniska religiösa grupper, och detta handlar om att följa upp hur det ser ut när de kommer till sina hemländer igen.

Herr talman! Migrationspolitiken innehåller i huvudsak två väsentliga delar. Den första och viktigaste delen är att värna flyktingars och utsattas rätt till en rättssäker asylprövning med särskilt fokus på barn och barnfamiljer. I detta ingår att beakta mänskliga rättigheter – de konventioner som Sverige har ratificerat. Det är grundläggande att de respekteras och utgör grundstommen i migrationspolitiken.

Ibland sätts systemet på prov, exempelvis när det gäller apatiska barn. Jag tycker mig här se en positiv trend i bedömningarna, bort från tidigare mandatperiods syn på dessa barn och deras familjer, och i hur man handlägger dessa ärenden. Men som vid all myndighetsutövning är det viktigt att man finner rätt balans och nivå i bedömningarna utifrån gällande lagstiftning och hur praxis utvecklar sig.

När detta väl är sagt finns det en annan del som upprätthåller principen om ett fungerande regelverk som definierar när man inte har möjlighet till uppehållstillstånd. De som inte kvalificerar sig efter en rättssäker asylprövning ska kunna återvända på ett säkert och humant sätt. Jag tror inte på en gränslös invandring i den värld som finns i dag. I samma stund som vi ger människor rätt att bosätta sig i landet påtar vi oss fullt ut en skyldighet för dessa människor och deras rättigheter. Däremot är jag öppen för utvecklade möjligheter för människor från andra länder att finna sin utkomst och bosättning i vårt land där man, förutom att man har en egenförsörjning och en framtid, också bidrar till det gemensamma bästa och välbefindandet i Sverige.

Herr talman! Det finns några motioner som tar upp dessa frågor. Om man undantar de rent regulariseringsbetonade förslagen kan det under nästa mandatperiod finnas anledning att se över hur man kan gå vidare för att ytterligare öppna för människor som vill söka arbete i vårt land. Naturligtvis måste möjligheterna till arbete först utredas, så att man kan väga olika frågeställningar mot varandra och hur förslagen ska utformas.

Herr talman! I mitt anförandemanus har jag markerat ”käpphäst” här. Jag brukar i mina anföranden återkommande betona vikten av arbete för fred och generöst bistånd i världen. Det är det ojämförligt bästa sättet att förhindra att människor över huvud taget måste lämna sina hem. Ibland tycks det i migrationsdebatten som om det oåterkalleligt måste vara så att människor runt omkring i världen måste söka sin framtid någon annanstans. Det är givetvis välkommet att människor ibland vill röra på sig och pröva nya utmaningar, men det ska väl inte bero på inhumana regimer, korrupta despoter eller ekonomiska intressen?

I ett tv-program som sändes för några månader sedan lyftes frågan om torka i Afrika fram. Den beskrevs som något utanför mänsklig kontroll. Längre fram i programmet visade det sig att regimen i landet hade låtit vattenledningarna förfalla på grund av inre stridigheter, vilket innebär att den berörda befolkningen inte kunde bevattna sina odlingar. Man frågar sig varför inte det internationella samhället satsar på att hjälpa

befolkningen och verkar för att regimer inte ska missbruka sin makt på detta sätt.

Ett annat exempel är Afghanistan, där internationell trupp med svenskt inslag försöker upprätthålla ordningen och lugnet så att en demokrati kan etableras.

Krig och våld är avskyvärt, men hur många barn, barnfamiljer och vuxna skulle inte tvingas lämna sina hem om ingen bistod landet? Det finns ett välkänt uttalande som lyder: Det är lätt att älska mänskligheten men mycket svårare att älska medmänniskan.

Herr talman! Kristdemokraterna och jag står för en medmänsklig politik – en politik som också ser en medmänniska i den som kommer från andra världsdelar och som inte tycks passa in i den svenska standardnormen. Här måste vi alla bidra till att föra detta vidare till våra medmänniskor i vårt land och i världen. Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 30 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Lars Gustafsson och jag är väldigt överens om att biståndet är en viktig fråga när det gäller att faktiskt hjälpa människor att stanna i sina hemländer, om de vill det. Men då är det lite konstigt att man tar 2,5 miljarder av biståndet för att betala flyktingmottagning här i Sverige. De pengarna hade gjort bättre nytta i deras hemländer.

Redan i höstbudgeten var det drygt 2 miljarder kronor som ni tog från biståndet. Och i den senaste vårpropositionen tog ni 520 miljoner till. Varför? Det skulle jag vilja veta.

Du talade om familjeseparation, och det kommer ett förslag som är bättre än det som vi såg från början, när det kom från Moderaternas bord, tack vare att ni mindre partier har lyckats ändra det. Men vi tre partier tycker inte att ni går tillräckligt långt. Vi har skrivit en gemensam motion som ni sedan kommer att få ta ställning till i utskottet.

Men jag vill återkomma till det här med återvändande och den rättvisa prövningen. Det är nämligen stora grupper som får avslag på sina ansökningar, och det känns inte alltid rättvist. Ibland får de avslag på ansökningar som grupp, även om man gör en individuell bedömning. Vi har till exempel en stor grupp som jag vet att kyrkorna har engagerat sig väldigt mycket i under de senaste åren. Det är de kristna i Irak, som ju ska skickas tillbaka. Det är stora tragedier – det vet Lars Gustafsson också – för dem som åker tillbaka. Jag skulle vilja veta: Tycker Lars Gustafsson att det är rättvist?

Anf. 31 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag sitter inte och sysslar med biståndsfrågor explicit, men jag fick i alla fall noterat att vi framöver ger det största biståndet någonsin i svensk historia. Det har jag för mig att jag har fått uppgifter om.

Det är klart att en viss del av detta faktiskt kan betecknas som ett arbete för att hjälpa människor tillbaka till sitt land. Den definitionen är lite svår, men jag vet att det är det största vi någonsin har gett.

När det gäller familjeseparationen är det väl ändå det förslag som vi gemensamt lägger på riksdagens bord som gäller. Jag har tittat på er

motion. Jag förstår inte riktigt de farhågor som ni där har framfört. Jag förstår inte riktigt hur ni tolkar att det är på det viset. Jag tycker faktiskt att de undantagen finns med där. Men vi kan väl ta upp det vid det tillfället, när den debatten kommer.

När det gäller olika grupper i Irak har jag återkommande framfört vikten av att ha kunskap om landet de återvänder till och att det finns olika former av grupper. Vissa grupper kan faktiskt inte hitta en intern flyktingsituation därför att de har en övertygelse – eller så finns det andra skäl – som gör att de faktiskt är utsatta vart de än flyttar i det här landet. Därför är det så oerhört viktigt att man har landinformation. Nu vet jag att man arbetar med detta.

Jag skulle gärna se att Migrationsverket ytterligare uppgraderar detta tillsammans med de frivilligorganisationer som har en väldigt god kunskap om hur det ser ut just nu. Vi vet nämligen att det i vissa länder inte är acceptabelt att ha en övertygelse som strider mot den gängse. Det är på ett annat sätt än vi här förstår.

Vi förstår inte riktigt – det tror jag också att jag har skrivit i något anförande – den kulturella, etniska och religiösa dimensionen i de här länderna. I vårt land får man inte det förtrycket, men där är det på ett annat sätt. Därför måste man också ta åt sig detta på de här myndigheterna. Men det blir väldigt svårt att i den här kammardebatten ge sig in på enskilda fall och enskilda bedömningar, och det tror jag att Bodil Ceballos känner till.

Anf. 32 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Ja, men då kan man återkomma till det här med biståndet. Att vi har ett högt bistånd beror på att vi har god ekonomi. 1 procent av vår bni går till bistånd varje år.

Under en mandatperiod har ökningen av avräkningarna dubblats när det gäller flyktingmottagande, eller kanske till och med mer än dubblats. Man får ju ta en viss del av biståndet enligt de internationella reglerna till att betala flyktingmottagning i Sverige, i det här fallet. Du säger att det är för att hjälpa dem tillbaka till sitt land. Men det handlar om att ta emot i vårt land.

Man kan då titta på hur mycket som faktiskt går till flyktingmottagning. Det finns vissa siffror som visar på att det är 90 procent av flyktingmottagandet i Sverige som betalas med biståndsmedel. Det tycker inte jag är rimligt. Det är nästan hälften av hela migrationsområdets budget. Migrationsverket och andra har ju också andra uppgifter. Det är inte bara flyktingmottagning. Därför vore det klädsamt om Kristdemokraterna framöver försökte minska denna stora mängd resurser som förs från biståndet till flyktingmottagning här i Sverige.

Sedan kan man återgå till de kristna i Irak. Där har vi det här problemet. Vi har en rättssäker prövning. De har blivit prövade enligt vår svenska rättssäkra lag med domstolssystem etcetera. Men det upplevs inte som rättvist. Det upplevs inte som rättvist av medborgare här i landet. Det upplevs naturligtvis inte som rättvist av de drabbade. Det upplevs inte som rättvist av kyrkorna.

Vi måste hitta en balans i den här relationen med rättvisa prövningar och rättssäkra prövningar. Det får inte bara vara rättssäkert. Det måste också upplevas som rättvist för att det ska få en trovärdighet och för att det ska få en legitimitet.

Anf. 33 LARS GUSTAFSSON (kd) replik:

Herr talman! Det finns ett gammalt talesätt som lyder: Vad är sanning? Det kan vara lite synonymt med: Vad är rättvist?

När det gäller bistånd noterar jag i alla fall att vi mitt under finanskrisen har det största biståndet någonsin. Jag tycker att det är ganska skapligt även om det är i absoluta termer och kanske inte i procent.

För mig är definitionen av rättssäkert och rättvist att man lever upp till de mänskliga rättigheterna och följer de principer som finns i barnkonventionen. Det är den ramen vi har för att definiera vad våra bedömningar ska vara.

Sedan är det en annan fråga vad som är rättvist. Vi har ju här stora debatter om skattesatser och vad som är rättvist. Vad som är rättvist är alltid relativt. Men för mig är det rättvist när man uppfyller de kriterier som jag nämnde i mitt anförande. Det handlar om att uppfylla de kriterier som FN:s stadgar har gett vid handen, alltså de här konventionerna och så vidare, och att uppfylla dessa fullt ut. Ibland görs inte det. Det är riktigt.

Vi kan inte tala om att de apatiska flyktingbarnen behandlades rättvist under den förra mandatperioden. Hade man följt barnkonventionen hade det varit mycket enklare att lösa problematiken. Det är därför som jag och Kristdemokraterna tror att barnkonventionen måste implementeras bättre eller definieras på något vis, på samma sätt som man gör i Norge, för att den ska få det här genomslaget vid bedömningar i domstolarna. Då tror jag i alla fall att vi uppnår mycket rättvisare behandlingar, på ett rättvist sätt.

Anf. 34 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Det är roligt att stå här i kammaren i mandatperiodens sista generaldebatt om migrationspolitiken. Det är på många sätt en historisk mandatperiod som snart ligger bakom oss.

Den här mandatperioden har vi inte lekt gudar på Olympen. Borta är tiden då migrationsministern var granne med Gud och höll människors öden i sina händer. Den nya instans- och processordningen har landat, och det är sakskalet som avgör i en rättssäker myndighets- och domstolsprövning.

Det är lika för alla, oavsett politikernas inblandning, oavsett mediernas uppmärksamhet och oavsett vilken politisk majoritet som styr Sverige. Och skälet att få lov att stanna uppkommer utomlands, inte i Sverige på grund av orimligt långa handläggningstider.

Denna mandatperiod har vi tvärtom lyft människor från att vara pjäser på en spelplan till att kunna bli sin egen lyckas smed. Genom att låta den som får ett arbete komma till Sverige och bli en värderad del av vårt samhälle har vi öppnat en laglig möjlig väg in i klubb Europa. Detta innebär en chans för människor till högre livskvalitet och till en klassresa på egna meriter utan att vara vare sig offer eller särskilt utvald av någon beslutsfattare.

Samtidigt har vi tagit ett mycket stort ansvar för våra medmänniskor i nöd. 102 000 asylsökande har kommit hit under mandatperioden. Av dem har närmare 50 000 fått lov att stanna. Det har följt på en medmänsklig politik som Sverige har haft mycket länge med brett stöd bland befolkningen.

Det historiska den här mandatperioden har varit att vi har vidgat vyerna i övriga Europa. Från att vi i Sverige har varit mycket osynliga i den europeiska politikutvecklingen är vi nu med och påverkar våra grannländer för större öppenhet, delat ansvar och fler insatser när det gäller vuxna och inte minst när det gäller minderåriga. Sverige kan inte ensamt stå som garant för humanitet i Europa.

Vi har också skapat ordning och reda genom korta handläggningstider, satsningar på återvändande, försörjningskrav för anhöriginvandring och rimliga bestämmelser som motverkar onödiga familjeseparationer. Med denna historiska mandatperiod som grund blickar vi nu vidare framåt in i nästa mandatperiod.

Herr talman! I vårt närområde står vi alltjämt inför en utmaning när det gäller mottagande av ensamkommande minderåriga. Sverige tar ett enormt ansvar när det gäller denna grupp. Ett fåtal kommuner i Sverige tar en orimligt stor del av det ansvaret. Fler kommuner måste träda fram, ta sitt ansvar, visa solidaritet med dessa ungdomar och med sina grannkommuner.

Jag tror också att vi måste belysa den här frågan på andra sätt för att nå hela vägen fram. I debatten fokuseras det ofta på potentiella problem men sällan på möjliga fördelar.

För avfolkningsbygder är invandring något som kan vara mycket positivt, som kan vitalisera och som kan skapa möjligheter. I kommuner som Gotland, Härnösand och Skellefteå ser man de ensamkommande minderåriga som eftertraktade kommunmedborgare. Det är ett synsätt som jag tror att vi behöver föra ut till våra kolleger i landets kommunala församlingar.

Samtidigt som det är fullkomligt nödvändigt att få fler platser i anvisningskommuner som kan sköta mottagandet av ensamkommande måste vi se till att underhålla den verksamhet som redan bedrivs. Stockholms stads stora satsning på att utreda familjehem noga i förväg och inte slentrianmässigt acceptera en familjeplacering är lovvärd i det sammanhanget. Tillsyn och kvalitetssäkring måste ske nu mitt i växtvärken för att man ska undvika komplikationer längre fram.

Vi måste också tala om återvändandearbetet när det gäller ensamkommande minderåriga. Även de måste återvända om de får ett avslag på sin asylansökan. I någon mån handlar återvändandearbetet om eftersökning av föräldrar och samverkan med sociala myndigheter i den unges hemland. Men det handlar också om vilket stöd som ges den unge efter avslag här i Sverige.

Asylprocessen kan sluta på två sätt, med bifall eller avslag. Det gäller både vuxna och minderåriga. För alla som fått avslag finns en skyldighet att återvända självmant, annars med tvång. Att uppmuntra någon att ignorera domstolsbeslut och ge falska förespeglningar om att ett nej inte alltid är ett nej är förödande. Jag tror nog att alla förstår att om falska förhoppningar och ett liv i väntan och limbo är nedbrytande för en vuxen är det om möjligt ännu mer förgörande för en ung människa.

Låt mig vara tydlig på den punkten. Avslag är avslag. Det blir inga amnestier. Det blir inga engångslösningar. Det blir inga regulariseringar.

Sverige erbjuder en generös möjlighet till asyl för den som flyr undan krig och förföljelse med få motsvarigheter i vår omvärld. Sverige har ett av världens mest öppna och inbjudande system för lagstiftning för den som vill flytta till vårt land för att arbeta och skapa sig en bättre framtid. Sverige bidrar långt mer än vad som kan krävas till bistånd och internationella insatser för att göra vår värld bättre och säkrare. Det är i detta vi tar avstamp när vi blickar framåt och vidgar vyerna.

Herr talman! Det är angeläget att se det större perspektivet inom migrationspolitiken, att inte se världen med skyggglappar och dela in den i stuprör, politikområden eller på annat vis begränsa sikten för den som är beslutsfattare.

Arbetskraftsinvandringen är i sin linda i vårt land. Den måste på sikt bli mer omfattande inom övriga Europa. Det är både ur ett medmänskligt och samhällsekonomiskt perspektiv nödvändigt att öppna upp Europa och låta andra komma in på Europas arbetsmarknad. Klubb Europa ska inte vara en klubb för inbördes beundran. Den ska vara öppen för den som arbetar och gör rätt för sig.

Det är intressant att se hur vi nu får praktiska exempel på detta även i vår vardag. Så sent som i dag finns det en artikel i Dagens Nyheter om hur tre kommunalråd reser till Kolahalvön i Ryssland för att ragga arbetskraft till kommunen i Västerbotten med dess krympande och åldrande befolkning. Vi måste pröva i alla fall, säger kommunalrådet Roland Wermelin till Västerbottens-Kuriren. Befolkningen i Sorsele blir allt äldre samtidigt som många inom äldreomsorgen går mot pension.

Flyktningmottagningen i denna inlandskommun är den största i landet i förhållande till folkmängden. Det behövs ändå arbetskraftsinvandring för att klara obalansen. Jag tror att vi kommer att få se fler exempel på detta och mer diskussion under den kommande mandatperioden. Alliansen är redo att axla utmaningen att föra denna debatt framåt.

Arbetet med ett gemensamt europeiskt asylsystem måste också föras i hamn. Ansvar för stora migrationsströmmar måste fördelas över Europa så att rättssäkerhet och likabehandling kan säkerställas. Med en gemensam yttre gräns måste vi få till stånd ett gemensamt asylsystem som går att lita på.

Det är också angeläget att framöver ytterligare vidga möjligheterna till cirkulär migration, att undanröja hinder och underlätta för dem som migrerar. Det handlar inte bara om migrationspolitikens område utan även om områden som integration, sociala frågor, utveckling och näringspolitik. Framtiden ligger inte i minskad rörlighet eller minskad migration utan i fler rörelser till fler länder och med olika karaktär.

Det gäller också att se kopplingarna mellan utveckling, bistånd och migration. Frivillig migration är bra och ska underlättas, men grunden till ofrivillig migration vore det bra om vi kunde få bukt med. Att stödja frihandel, ekonomisk utveckling och demokrati i tredje världen är nödvändigt i den strävan.

Det är alltid positivt när vi kan se hur länder som tidigare har varit ofrivilliga emigrantländer fortsätter att vara tätt knutna till vårt land, till Sverige men nu på basis av handel, investeringar och kunskapsutbyte. Att i det läget underlätta diplomatiska relationer, handel och återetab-

ring av dem som en gång lämnade landet är en omistlig del i en sammanhängande migrationspolitik.

Ytterligare en viktig insats som bör diskuteras ur ett migrationspolitiskt perspektiv är svenska försvarets insatser i till exempel Afghanistan. Syftet med svenska truppers insatser är att återställa och säkerställa fred och säkerhet i ett land som i dag förlorar många av sina medborgare genom ofrivillig migration.

Migrationspolitiken måste ses i ett vidare sammanhang. Den är alldeles för stor för att få plats i sitt eget begränsade stuprör. Den måste ses i ett större perspektiv. Det handlar om att se till helheten, att säkerställa fred och frihet och att göra rörlighet till något möjligt och önskvärt samtidigt som vi verkar mot grunderna till ofrivillig migration.

(Applåder)

Anf. 35 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Låt mig, även om repliken gäller Tobias Billström, tacka Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet för att man så väl besvarade de frågor jag ställde om vilken riktning man vill se på svensk migrationspolitik. Vi fick en uppgradning av olika förslag till positiva reformer som borde genomföras, som de borgerliga partierna vill genomföra.

I väldigt stor utsträckning stämmer de överens med de reservationer som oppositionspartierna i dag gemensamt har avlämnat. Det handlar om barns rättigheter, om lagliga vägar för att söka asyl, om kvinnors asylskäl. Det är tre exempel som borgerliga partier lyfter fram för att visa på vilken riktning man vill att svensk migrationspolitik ska gå i.

Den stora frågan är vem som står i vägen. Det är min första fråga till Tobias Billström. Varför står du i vägen för de förändringar som oppositionspartierna vill genomföra och som dina alliansfränder också är intresserade av att diskutera?

Låt mig säga att jag har fått den här diskussionen – inte bara på eget bevåg men ändå – precis dit där jag vill att den ska befinna sig. Vi har just nu en diskussion i Sveriges riksdag, i Sveriges lagstiftande församling där vi har lite av en tävling om vem som vill mest, vem som vill ha den mest humana politiken, vem som har den mest öppna attityden till invandring och flyktingar.

Det är en diskussion som jag gärna ser att vi tar. Vid jämförelse med länder i omvärlden som vi ser är det uppenbart att det är en helt annan diskussion. Låt oss försöka fortsätta att föra den diskussionen. Jag är dessutom ganska övertygad om att vi kommer att kunna komma ganska långt från Vänsterpartiets sida i den tävlingen.

Allra sist som min andra fråga: Mona Sahlin sade i *Ekots* lördagsintervju för ett halvår sedan att hon skäms för hur man behandlar de apatiska flyktingbarnen. Är det inte dags att Moderaterna också drar samma slutsats?

Anf. 36 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Vad intressant att Kalle Larsson just började med den frågan. Min reflektion var nämligen att det var intressant att man i samma veva som man gör det här utspelet och säger att man skäms över de beslut man fattade förklarar att ens talespersoner, de som ska ingå i

den regeringen som man levererar, är exakt samma personer som då, för bara några år sedan, var medansvariga till att utforma den här politiken.

För mig och mitt parti är det helt annorlunda. Vi har i ord och gärning under den här mandatperioden visat att vi har rört på oss. Det finns kanske någon from förhoppning hos Socialdemokraterna att om olyckan skulle vara framme i september och Vänstern och Miljöpartiet brister i samarbetsvilja under den kommande mandatperioden så ska man vända sig till oss moderater för att söka stöd.

Låt mig då tala om att så är det inte. Den historien har vi lämnat bakom oss. Vi har under den här mandatperioden visat att vi har tagit ut en ny kurs för migrations- och asylpolitiken, och den står vi fast vid.

Jag skulle däremot kunna göra en lång lista över det som inte framgått av det här betänkandet, de frågor där ni är oeniga. Det gäller det gemensamma europeiska asylsystemet, arbetskraftsinvandring, återvändandepolitiken, frågan om huruvida vi ska ha en amnesti i Sverige, frågan om hur mottagandet ska vara organiserat och om vi ska ha kvar det egna boendet, vilket tydligen Vänstern och Miljöpartiet vill men inte Socialdemokraterna, och slutligen försörjningskravet som vi debatterade för någon månad sedan. Ni från Vänstern och Miljöpartiet vill avskaffa detta, och Socialdemokraterna undviker mycket försåtligt att skriva under det särskilda yttrande som ni gemensamt lade fram.

Jag skulle gärna vilja ha svar på de här frågorna, för de rör någonsans vid kärnfrågorna. Vi kan diskutera huruvida ni har satt ihop några enskilda reservationer, men i grundfrågan är det inte vi som har det historiska ansvaret, den historiska bördan av att inte kunna komma överens. Det är ni tre, för under hela den förra mandatperioden körde migrationspolitiken konsekvent i diket, hela vägen fram till den tillfälliga lagstiftning som antogs här i riksdagen med en kritik från Lagrådet och från berörda jurister som var förödande.

Det skulle vara intressant att få svar på de här frågorna.

Anf. 37 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Låt mig till att börja med säga att jag ställer upp på en diskussion och debatt med Tobias Billström i vilket läge som helst om var enigheten är störst och i vilket sammanhang som vi kommer att kunna föra svensk migrations- och asylpolitik längst. Hys ingen tvekan på den punkten!

Samtidigt gör Tobias Billström det väldigt enkelt för sig. Jag ställde två frågor: Varför står Tobias Billström i vägen för förbättringar när det gäller kvinnors, hbt-flyktingars och barns asylskäl? Varför står Tobias Billström i vägen när en samlad opposition vill göra förändringar och hans egna alliansfränder också säger sig vara intresserade av detta?

Då står ju ett enda parti, Moderaterna, i vägen för de positiva förändringar som vi i övrigt skulle kunna vara överens om. Min fråga till Tobias Billström är inte om han kan räkna upp ett antal frågor där vi andra är oense. Det har han visat att han tycker att han kan. Min fråga är i stället: Varför står du i vägen för de positiva förändringar som alla andra här inne faktiskt vill genomföra?

Min andra fråga får jag tydligen också upprepa. Låt mig hoppas att vi åtminstone kan få något slags antydan till ett svar. Tobias Billström och hans parti var ett av två partier som är ansvariga för behandlingen av

apatiska flyktingbarn för några år sedan, då man misstänkliggjorde föräldrarna och barnen själva för att ha simulerat sin apati. Man tog ställning för att dessa barn skulle avvisas.

Socialdemokraternas partiledare Mona Sahlin har mycket tydligt och klart tagit avstånd från detta och till och med gått så långt att hon har sagt att hon skäms för den politik det egna partiet då bedrev och att hon vill ha en förändring.

Min fråga till Tobias Billström är: Kan du inte vara man nog att för ditt partis räkning ta ställning på samma sätt och tala om och begå självkritik för den politik som ni bedrev på den tiden, när sjuka barn avvisades med berätt mod från vårt land?

Anf. 38 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Vad var det vi gjorde i går från regeringens sida? Jo, vi fattade beslut om hur viktigt det var att ta reda på hur bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter egentligen tillämpas, särskilt när barn är berörda, eftersom detta är den centrala frågan när vi diskuterar de apatiska barnen. Det var därför vi ändrade lagstiftningen gemensamt i riksdagen, inte sant, för att undvika att den typen av situationer uppkom.

Det är alltid lätt att göra symbolhandlingar och gå ut och säga att man ber om ursäkt för dittan eller dattan. Det gör inte jag. Jag gör som minister precis tvärtom: Jag ser till att vi tar fram ny lagstiftning som fungerar. Men, Kalle Larsson, bevisbördan i den här frågan åvilar inte mig när det gäller att kunna visa att man levererar bra lagstiftning. Den åvilar er. Det är vi som gör de här sakerna, tillsammans i Alliansen, en bred politisk enighet i den här kammaren.

Det är samma sak när det gäller frågan om hbt och de perspektiv som finns i det sammanhanget. Vi har under hela mandatperioden, sedan jag blev statsråd faktiskt, skickat tydliga signaler till Migrationsverket. Det var en av de första åtgärderna som jag vidtog: att ändra i regleringsbrevet och ge verket ett tydligt uppdrag att återkomma till regeringen och meddela hur man utbildar sin personal för att handlägga de här frågorna. Vilka sådana initiativ togs under er tid vid makten?

Vi har anslagit resurser. Vi har gett avrapporteringsuppdrag. Vi har konsekvent i varje regleringsbrev följt upp detta.

När det gäller kvinnors asylskäl är det precis likadant. Där finns också ett uppdrag till verket att komma tillbaka.

Det är skillnaden mellan att prata och prata och prata och i efterhand be om ursäkt för sådant som gick fel och att visa att man faktiskt åstadkommer saker och ting i realiteten där det betyder någonting. Det är möjligen också skillnaden mellan den regering som i dag styr Sverige och den som skulle kunna tänkas styra Sverige om olyckan är framme i september.

(Applåder)

Anf. 39 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Om lyckan är framme byter vi regering den 19 september.

Jag skulle vilja börja med att fråga om det som ministern tog upp om den ofrivilliga migrationen och att vi måste arbeta för att minska den

ofrivilliga migrationen. Där är vi helt överens. Sedan har man olika sätt att göra det.

Vårt sätt att se det är att man måste arbeta, som ministern också sade, med konfliktlösning, fredsfrämjande, fattigdomsbekämpning etcetera. Det är naturligtvis det enda sättet att faktiskt komma till rätta med den ofrivilliga migrationen, samtidigt som man ser till att den frivilliga migrationen inte stoppas.

Det vi ser allra mest är dock att man försöker stoppa den ofrivilliga migrationen genom att höja murarna runt Europa. Jag har inte uppfattat att ministern har motarbetat Frontex uppbyggnad så som jag skulle vilja att ministern faktiskt gör, att ministern i stället för Frontex arbetar ännu mer aktivt med biståndsfrågorna etcetera.

Nu har vi den situationen, som jag tog upp i mitt förra inlägg, att vi betalar en väldigt stor del av flyktingmottagningen i Sverige med hjälp av biståndet. Då kanske jag kan få ett svar från migrationsministern på hur stor andel det är av flyktingmottagandet i Sverige som betalas av biståndsmedel. Jag menar att om vi ska arbeta för att stävja den ofrivilliga migrationen så gör biståndspengarna bättre nytta i de länderna.

Jag undrar också om remitteringarna, men det får jag återkomma till i mitt nästa inlägg.

Anf. 40 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Anledningen till att det sker en stor avräkning från biståndet är att vi har tagit emot många flyktingar. Vi har haft 100 000 personer som har kommit till Sverige de senaste åren. Det är inte så konstigt att vi har sökt finansieringen därifrån. Det är helt i enlighet med det internationella regelverket, de så kallade Dacreglerna, och jag tycker inte att det är något konstigt eller märkligt. Jag tyckte att Lars Gustafsson svarade alldeles utmärkt på detta.

När det gäller Frontex förstår jag inte denna mani som man har på att kritisera Frontex från Miljöpartiets, Vänsterns och understundom Socialdemokraternas sida. Frontex är det absolut bästa instrumentet för att åstadkomma en högre kvalitet när det gäller asylfrågorna i södra Europa genom att Frontex samordnar operationer på ett sätt som gör att man faktiskt kan kvalitetssäkra dem, se till att personalen har rätt utbildning i asylfrågor, se till att man inte begär den typ av felaktig hantering som ibland har förekommit.

Men denna kvalitetssäkrande funktion, där vi dessutom från svensk sida har lyckats få UNHCR väldigt tätt inpå Frontex i det här avseendet, verkar inte alls ha framgått eller också ignorerar man det bara konsekvent från Miljöpartiets och Vänsterns sida.

Föreslå något själva då! Tala om vad vi ska ha i stället för Frontex. Det får vi aldrig höra när vi kommer till socialförsäkringsutskottet, EU-nämnden eller hit till kammaren. Ni presenterar aldrig något alternativ för europeiskt samarbete i den här frågan. Det enda ni säger är att Frontex är fel.

Jag har slutligen en fråga till Bodil Ceballos. Jag lyssnade med stort intresse på ditt inlägg om bristen på arbetskraft i Sverige och vad vi ska göra åt detta och de problem som ibland uppstår för människor har kommit hit och under lång tid befunnit sig här och byggt upp sin tillvaro.

Jag delar den problembilden. Det är någonting som man bör fundera över.

Men så kom det: Vi måste utvidga ”spårbytet” och relationen mellan asyl- och arbetskraftsinvandring. Hur var det nu med enigheten igen? Det var ju så att Vänstern och Socialdemokraterna röstade nej till detta och har i sina motioner, som behandlas i det här betänkandet, gjort exakt samma bedömning igen. Det skulle vara intressant att höra hur ni har tänkt komma överens i den frågan.

Anf. 41 BODIL CEBALLOS (mp) replik:

Herr talman! Vi kommer att komma överens. Jag känner mig inte alls orolig över den frågan, och jag tror inte att ministern behöver oroa sig heller.

En mani mot Frontex – självklart har vi en mani mot Frontex, för Frontex löser inte problemen med den ofrivilliga migrationen. Lagliga vägar till migration är en lösning och sparar pengar åt EU-länderna därför att vi slipper ha denna stora gränsstyrka som nu patrullerar i Medelhavet och på andra ställen. Med asylvisum och laglig arbetskraftsinvandring till de olika länderna behöver vi inte höja gränserna runt om Europa och på så sätt faktiskt ge människosmugglarna en marknad och orsaka att så många människor dör. Lagliga vägar löser problemet. Vi behöver naturligtvis inte Frontex. Vi har haft många förslag på hur man kan lösa upp den här situationen. Om migrationsministern läser lite i våra motioner kan han hitta många förslag till det.

Nu vill jag återkomma till remitteringarna. De som vi nu sänder tillbaka till ursprungsländerna, som har befunnit sig i Sverige och som har jobbat här i Sverige, har skickat tillbaka pengar så att deras familjer i hemlandet har kunnat leva där. Familjerna förlorar ju de inkomster de har också. Då har man inget helhetsperspektiv. Det handlar om remitteringar. Det är mycket mer remitteringar som går från andra länder till utvecklingsländerna än det går bistånd naturligtvis. Det är också en del i att jobba med den ofrivilliga migrationen.

Sedan har jag en fråga om barnhemmen i Afghanistan som var på tapeten. Jag har ingenting emot att man använder till exempel biståndspengar till barnhem i Afghanistan om de går till afghanska barn i Afghanistan. Men jag tycker att det är väldigt fel om de används för ensamkommande barn som skickas tillbaka från Sverige till Afghanistan. Det är en helt annan sak.

Anf. 42 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! På den sista frågan tycks skillnaden bara vara huruvida de afghanska barnen befinner sig i Sverige eller i Afghanistan. För mig är det helt uppenbart att den som har fått avslag på sin asylansökan ska återvända. Därför har vi också gett det här uppdraget från regeringens sida att se till att det finns ett organiserat mottagande i hemlandet.

Jag skulle vilja gå tillbaka till frågan om återvändandet, via remitteringarna då för det var uppenbart att Bodil Ceballos valde den ingången för att diskutera det. Skiljelinjen i den här frågan går inte alls, som Bodil Ceballos försökte göra gällande i sitt tidigare inlägg, mellan Alliansen och De rödgröna utan inom det rödgröna alternativet. Det är ni som har problem att komma överens om hur ni ska se på regulariseringsfrågan, på

amnestifrågan och på frågan om huruvida människor som har fått avslag på sin asylansökan ska återvända hem.

I den motion på utgiftsområde 8 som Socialdemokraterna har skrivit står det att asylprocessen måste skyddas för att människors behov av skydd från förföljelse inte ska blandas samman med arbetsförhet och arbetsgivares behov av arbetskraft. Nu får vi höra Bodil Ceballos berätta en helt annan miljöpartistisk version av hur den här politiken ska fungera.

Jag skulle kunna göra en lång lista. Det gjorde jag för Kalle Larsson och jag skulle kunna göra det nu också. Det tycker jag att det är värt att göra, därför att det visar på hur många områden som ni fortfarande måste arbeta för att få fram någon form av alternativ.

- Det gemensamma europeiska asylsystemet – Miljöpartiet och Vänstern säger nej och Socialdemokraterna säger ja.
- Arbetskraftsinvandring – Miljöpartiet säger ja tillsammans med borgerligheten och Socialdemokraterna och Vänstern säger nej.
- Återvändandepolitiken – Miljöpartiet och Vänstern rycker pengarna som vi ha anslagit i budgeten för detta och Socialdemokraterna låter dem vara kvar.
- Amnestins vara eller inte vara – Miljöpartiet och Vänstern vill ha en sådan, Socialdemokraterna säger nej.
- Mottagandet – där är det också uppenbart att ni vill ha kvar EBO, Socialdemokraterna vill avskaffa den.
- Försörjningskravet slutligen – Miljöpartiet och Vänstern säger nej och Socialdemokraterna verkar tydligen säga ja i den här frågan.

Vem ska ge vika?

Anf. 43 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Det är en intressant debatt vi har haft här i dag. Jag vill tacka alla debattörer, och jag kan också från Socialdemokraternas sida säga att om vi vinner valet den 19 september är det Miljöpartiet och Vänsterpartiet som vi kommer att samarbeta med när det gäller asyl- och flyktingpolitiken. Vi är inte oroliga. Vi vet att vi kommer att lösa detta. Jag kan glädja migrationsminister Tobias Billström med att Moderaterna är det sista partiet vi skulle vända oss till om det skulle vara så att vi behöver samarbeta med andra partier.

Däremot tycker jag att vi ändå ser en enighet bland de andra partierna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, som delar vår åsikt i många av de frågor som vi vill förändra. Det tycker jag är glädjande, precis som Kalle Larsson sade.

Jag tycker att det är glädjande att vi har den här debatten i Sveriges riksdag där vi diskuterar hur vi vill förbättra asyl- och flyktingpolitiken och göra den mer human och rättssäker. Jag kan försäkra er om att i andra parlament i Europa har man en helt annan diskussion. Det här är ändå glädjande.

Det är ändå så att vi under de här fyra åren, i samband med den nya instans- och processordningen, i vissa delar har sett hur praxis har blivit mer restriktiv än de intentioner som vi lagstiftare hade när vi antog den ordningen. Det är klart att man önskar att det skulle gå snabbare att bredda begreppen väpnad konflikt och synnerligen ömmande omständigheter. Det är klart att människor under den här tiden hamnar i kläm, människor som kanske borde stanna här men inte får göra det. Då önskar man inte bara nya kartläggningar eller utredningar utan att det någon gång också visas det som Tobias Billström sade att han hade utfört, nämligen handling. Jag skulle vilja säga att det inte är så mycket av det som vi har sett när det gäller just de delarna.

Det är naturligtvis väldigt positivt att man kortar handläggningstiderna. Samtidigt vet vi att vissa delar som gäller just kvinnors eller homosexuellas asylskäl kommer upp väldigt sent i processen. Hur säkrar man att de skälen faktiskt också kommer fram?

Anf. 44 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Magdalena Streijffert var medveten om det eller om det var en felsägning, men det var väldigt intressant att de två partierna, sade du, som vi ska samarbeta med i *asyl- och flyktingpolitiken* är Vänstern och Miljöpartiet. Men hur var det med arbetskraftsinvandringen? Hur är det med allt det övriga inom migrationspolitiken, där vi under den här mandatperioden har samarbetat framgångsrikt med Miljöpartiet, till och med så långt att vi nu har en ordförande i Utredningen för cirkulär migration som är gruppleddare för Miljöpartiet här i riksdagen, nämligen Mikaela Valtersson. Det skulle vara intressant att höra om du även tänker på migrations- och arbetskraftsinvandringen så att det bara var en slip of the tongue.

Sedan är det ju så att jag åtskilliga gånger under den här debatten har visat på vad vi har levererat under den här mandatperioden. Under den här mandatperioden har 100 000 personer sökt asyl i Sverige, och 50 000 har fått lov att stanna. Det är hälften. Det är ett väldigt bra betyg. Internationellt sett får vi väldigt mycket beröm för det arbete som Sverige gör. Oppositionens klagomål här i kammaren klingar ju onekligen något tomt när vi pratar med organisationer som UNHCR eller ECRE, European Council on Refugees and Exiles, Europeiska flyktingrådet och så vidare.

Vi kommer att gå vidare under nästa mandatperiod med det förtroende som vi söker från medborgarna för att bygga om den svenska asyl- och migrationspolitiken till att fortsätta fungera bra. Mer ordning och reda i stället för det kaos som ni åstadkom under förra mandatperioden. Mer av det som vi redan har presenterat, där vi filar av kanterna, ser till att ta till oss de uppgifter som vi får från utredningar om var det finns oklarheter som behöver förändras. Synnerligen ömmande omständigheter, familjesplittringen, det som redan ligger på riksdagens bord – vi kommer aktivt under den mandatperiod som ligger framför oss efter det att vi har vunnit väljarnas förtroende i valet att visa att vi står upp för en politik som kan se annorlunda ut. Vi har inte den historiska bördan av att misslyckas på det här politikområdet. Det har den här mandatperioden visat. Det har ni.

(Applåder)

Anf. 45 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik:

Herr talman! Jag kanske ska påminna Tobias Billström och Moderaterna om att det faktiskt var Socialdemokraterna och Moderaterna som samarbetade när det gällde asyl- och flyktingpolitiken under den förra mandatperioden. När man säger att det var kaos kanske man någon gång också ska vara lite självkritisk. Det har vi varit. Vi har omprövat vår politik i olika delar.

Jag ska också säga att det inte bara är om asyl- och flyktingpolitiken som vi ska samarbeta med Vänstern och Miljöpartiet. Det är så klart på alla områden när vi vinner valet den 19 september. Det handlar om att öka rättvisan i Sverige, minska klyftorna och se till att fler kommer i arbete. Det handlar om att se till att ha en bra välfärd. Det är många olika frågor som kommer att förändras om vi vinner valet, men det är en längre diskussion.

Jag tänkte ta upp frågan om asyl-, flykting- och migrationspolitiken i Europeiska unionen. Det är klart att det finns bra skrivningar i Stockholmsprogrammet. Men låt oss se på den debatt som finns mellan länderna i Europeiska unionen och de förslag och direktiv som det fattas beslut om. Man blir orolig över de frågor som faktiskt tas upp. Det går i en mer restriktiv riktning.

Länder som Grekland, Italien, Malta och Cypern har helt andra värderingar än vad vi har, men det är de som lyfter upp frågorna och får gehör för dem. Vi diskuterar bara gränsövervakning och återvändande. Jag önskar – och jag hoppas att Tobias Billström och regeringen tar med sig detta – att Sverige kan lyfta upp frågan om lagliga vägar i Europa och diskutera skyldigheter och bemötande när människor söker asyl. Det är fortfarande problem med mottagandet i Grekland. Samma sak är det i Malta.

Var någonstans lyfter vi upp denna fråga och står för att alla länder i Europa ska ta hänsyn till mänskliga rättigheter och följa Genèvekonventionen? Det handlar om att diskutera lagliga vägar in till Europa och rätten att söka asyl.

Anf. 46 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det är ibland fantastiskt hur man ändrar perspektiven för att försöka undvika problem i debatten. Nyss pratade Magdalena Streijffert om samarbete och så vidare. Men tidigare var Moderaterna det parti som Socialdemokraterna sist av alla ville samarbeta med. Det är den intressanta frågan: Varför gör man den typen av manöver? Jo, därför att Socialdemokraterna vill inför kammaren och väljarna mörka det faktum att man inte har kommit överens i frågorna. Man har heller ingen ambition att göra det. Historiskt sett har man bördan av ha att misslyckats i arbetet med att komma överens i frågorna.

Det här är intressant just med tanke på EU-perspektivet. Vi har under den här mandatperioden innehaft ordförandeskapet i Europeiska unionen. Jag har haft förmånen att få sitta med i ministerrådet i Bryssel och Strasbourg och representera Sverige. Jag vet hur viktigt det är att ha en stark parlamentarisk bas på hemmaplan. Jag har sett hur det har gått för mina kolleger som har misslyckats. Hur tror du att det kommer att gå för den socialdemokratiska hypotetiska migrationsminister som ska sitta i Bryssel när Vänsterpartiet och Miljöpartiet här hemma begär en helt annan

politik? Då har jag ändå inte berört det värsta scenariot; worst case scenario är en vänsterpartistisk eller miljöpartistisk migrationsminister. Det skulle om möjligt vara ännu värre.

Det här är angelägna frågor, Magdalena Streijffert, som du inte har svarat på i kammaren i dag. Ni tänker uppenbarligen försöka undvika dessa frågor fram till valdagen. Du kan vara helt förvissad om att vi tänker jaga er. Väljarna ska få tydliga besked från oss om vad vi tänker åstadkomma om vi får förnyat förtroende. Från er kommer väljarna att få höra att de får vänta till dess de kanske den 19 september har röstat fram er. Då får de kanske se huruvida detta vänsterexperiment fungerar eller inte. Tala om att köpa grisen i säcken eller sälja smöret och tappa pengarna på vägen hem. Det är ungefär vad som väntar väljarna.

(Applåder)

Anf. 47 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m):

Herr talman! I Sverige har människor som har flytt förtryck och fattigdom fått en chans att börja ett nytt liv. De har berikat vårt land, gjort oss klokare och gett oss ett mer spännande samhälle. De har helt enkelt bidragit till vårt välstånd.

Herr talman! I det här föregångslandet Sverige är jag stolt över att vi möjliggör för människor att växa, oavsett vilket land man är född i. Jag är stolt över att vi för en politik där människor uppmuntras till att arbeta, skapa sin egen försörjning och plattform i vårt samhälle och ges möjligheter att förverkliga sina drömmar. Men det finns ett men, herr talman. I Sverige finns människor, så kallade tillståndslösa människor, som nekas denna möjlighet. De är illegala och rättslösa, och många gånger arbetar de svart.

Herr talman! Jag vill ta er tillbaka på en resa till en fredagskväll när jag sitter i min lägenhet i Uppsala. Det ringer på min telefon. Det är min goda vän M. M bor i Rosengård i Malmö. M är rättslös och illegal, men M är också tvåbarnsmor och gift med en man. När M ringer till mig sitter hon inlåst i en garderob med sina två barn, tre och fem år. Hon sitter inlåst i denna garderob därför att hon är rädd att hennes man ska slå ihjäl henne. Jag säger till M att hon ska ringa polisen. M säger att hon inte kan göra det. Hon kan inte ringa polisen. Jag säger att hon ska göra det ändå. Hon säger nej; de skickar henne tillbaka. Det vore samma sak som att dö här – att dö här eller dö där.

Det är hennes oro som är det viktiga och min utgångspunkt. Jag tycker att det är inhumant och helt oacceptabelt när människor tvingas leva i ett skuggsamhälle, skyddslösa, rättslösa och illegalt. De är gömda och glömda.

Det här är ett allvarligt problem. Om vi tror på rättsstaten och rättsstatens förmåga måste vi faktiskt se till att vi hittar lösningar på detta problem. Jag har tillsammans med 14 andra moderater presenterat en möjlig lösning till detta i en motion. Den tar sin utgångspunkt i en fortsatt reglerad invandring. Den tar sin utgångspunkt i att det finns en avgränsad grupp – de rättslösa. Den tar sin utgångspunkt i att vi gör det tillfälligt möjligt för dessa människor att bli legala genom att de kan ansöka om tillstånd för arbetskraftsinvandring. Den tar sin utgångspunkt i samma lagar och regler som gäller för annan arbetskraftsinvandring. Denna

motion föreslår att det ska vara möjligt att söka tillstånd för arbetskraftsinvandring inifrån landet när det finns ett konkret jobberbjudande.

Herr talman! Det finns en person från Afghanistan. Vi kan för enkelhetens skull kalla personen för Gunnar. Gunnar har ett konkret jobberbjudande i Sverige. Gunnar har tidigare sökt asyl och fått avslag på sin asylansökan. Han lever nu som en gömd illegal person. Han har ett konkret jobberbjudande från en arbetsgivare att arbeta som murare i detta land. Arbetserbjudandet uppfyller alla kriterier som vi enligt lag ställer upp för arbetskraftsinvandring. Gunnar är en typiskt sett arbetskraftsinvandrare eftersom han skulle kvalificera sig för arbetskraftsinvandring – om han hade sökt från Afghanistan. Såsom lagarna och reglerna ser ut i dag måste Gunnar göra rundningen och åka tillbaka till Afghanistan. Om Gunnar sätter sig på ett plan, åker tillbaka till Afghanistan och söker tillstånd därifrån får han komma tillbaka och jobba här. Detta, herr talman, är dyrt, tidskrävande och skapar olägenheter för såväl Gunnar som arbetsgivaren, det vill säga murarföretaget.

Vad är det för politik att säga till en enskild individ i vårt samhälle att om han åker tillbaka till Afghanistan och söker därifrån får han tillstånd? Vi vill ju uppmuntra människor att komma hit och arbeta. Vi vet att Gunnar kvalificerar sig. Vi kan till och med betala hans resa, som kanske kostar 30 000 kronor. Gunnar har inga pengar. Vi kan till och med betala hans resa, och då är han så välkommen tillbaka. Men först måste han åka till Kabul – där han förvisso aldrig har varit – och sedan måste han vänta några månader. Han är välkommen tillbaka eftersom vi vet att han kvalificerar sig.

Herr talman! Det här är märkligt. Det är onödigt, kostsamt och tidskrävande. Jag vill vädja till logiken, humaniteten och ekonomin i oss alla. Att inte få söka arbetstillstånd inifrån Sverige är en omständlig ordning. Det är onödigt kostsamt och tidskrävande, särskilt då det är uppenbart att uppställda kriterier är uppfyllda och att den enskilde skulle er hålla nödvändiga tillstånd – bara denne sökt från sitt hemland före inresan till Sverige.

Herr talman! Jag tror att det är bra för både samhället och den enskilde att hitta en rimlig lösning på detta problem och göra svarta arbeten vita, göra en illegal, rättslös tillvaro legal och sätta människan före systemet. Människan, mina vänner, måste alltid komma före systemet. Detta är också att uppmuntra arbetslinjen – rätten till egenförsörjning.

Jag vill därför vädja till statsrådet att arbeta fram direktiv för att utreda denna fråga. Detta är en möjlig lösning. Jag sitter inte med patentlösningen, men någonstans måste vi hitta en lösning på denna situation. Jag vill uppmuntra migrationsministern att fortsätta det mycket positiva arbete han har inlett för att stärka rättssäkerheten i asylprocessen och öppna upp för fler vägar in i detta land.

I detta anförande instämde Bodil Ceballos (mp).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
utbildningsutskottets betänkande 2009/10:UbU15
Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter (prop. 2009/10:65).

*Konkurrera med
kvalitet – studieavgifter
för utländska studenter*

Anf. 48 AMINEH KAKABAVEH (v):

Herr talman! I dag ska vi debattera det betänkande som regeringen har lagt fram som handlar om kvaliteten: *Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter*.

I dag står vi här i Sveriges riksdag och debatterar detta, men i Helsingfors i Finland står studenterna utanför parlamentet och demonstrerar mot sin regering. De har nämligen också infört denna avgift, och det finns stor risk att det ska genomföras för de inhemska studenterna. Jag skulle vilja solidarisera mig med dem och med alla Sveriges studentkårer som på olika sätt har bidragit till att upplysa oss politiker och inte minst regeringen, som i denna proposition föreslår att utländska studenter som söker på universitet och högskolor ska få betala för att studera.

Vi i Vänsterpartiet föreslår att riksdagen ska avslå propositionen med motiveringen att den svenska utbildningspolitiken bygger på principen att utbildning på universitet och högskolor ska vara avgiftsfri för individen. Dess värre börjar denna princip ifrågasättas på olika sätt.

Den svenska utbildningspolitiken bygger på principen att det är solidariskt och demokratiskt. Det ökar jämställdhet och mångfald samt minskar klasskillnaderna. Det bidrar till demokratiutveckling och fattigdomsbekämpning i andra länder. Därför är det viktigt att behålla denna princip. Högerregeringen kommer dock i denna proposition med helt andra principer och andra riktlinjer när det gäller de olika möjligheter som hittills har funnits för studenter oavsett vilken bakgrund de har haft.

Sverige kan och bör även ta ett ansvar för att minska de globala orättvisorna genom att erbjuda utbildning till utländska studenter på samma villkor som svenska. Vi från Vänsterpartiet anser att högskoleutbildning och universitetsutbildning ska vara avgiftsfritt för alla oavsett härkomst. Det är viktigt att staten ska finansiera dessa utbildningar. Det är också viktigt att kunskap inte ska vara en handelsvara vars värde endast mäts i dess ekonomiska nytta. Rätten till kunskap är en nödvändig beståndsdel i en demokrati. Universitet och högskolor har därför ett demokratiskt ansvar att erbjuda en miljö som uppmuntrar till kritiskt tänkande och där kunskap har ett egenvärde.

Herr talman! I en analys av den internationella rörligheten bland studenter – *Marknadsföring och mobilitet – Om ökande studentströmmar och växande internationell konkurrens*, 2004:25 R – konstaterar Högskoleverket att avgiftsfriheten är en av de viktigaste orsakerna till att utländska studenter väljer att studera i Sverige. Genom att införa avgifter riskerar man att antalet utländska studenter minskar vid högskolor. Dessutom menar Högskoleverket att avgifter inom den högre utbildningen leder till ökade kostnader. Det kommer att krävas fler stipendier för studenter med otillräckliga ekonomiska resurser. Administrationen för av-

giftssystemet kommer att kräva mer resurser, och kostnaderna för internationell marknadsföring av universitet och högskolor kommer att öka.

Herr talman! Avgiftsfriheten har dessutom ett mycket stort stöd bland studenterna runt om i landet. Bland annat har Saco, Sveriges Förenade Studentkårer – SFS – och Sveriges Universitetslärarförbund – Sulf – kritiserat tankarna och propositionen. De menar att det är viktigt att det ska vara avgiftsfritt för utländska studenter. Regeringen har själv skrivit nästan ett halvt A4 för de faktiska tillskott de utländska studenterna utgör. Frågan är varför man ändå vill införa avgifter för de människor som kommer från länder utanför EU och Schweiz.

Regeringen har aviserat att den vill göra det möjligt att ta ut studieavgifter av de studenter som kommer från andra länder. Vi menar att detta är ett steg mot en helt ny syn på utbildning – utbildning som handelsvara, helt enkelt. Det kan också riskera att vara ett steg bort från värden som frihet, jämlikhet och kritisk granskning. Det är även risk för att samma regel införs för inhemska studenter, och det är precis det man gör i dag i Finland. Vi anser att en risk med införandet av avgifter för utländska studenter är att det är första steget mot att införa avgifter för våra studenter.

Det är viktigt att komma ihåg att den princip som Sverige har haft att ge möjligheter till utländska studenter faktiskt har varit väldigt viktig. Kvaliteten minskar inte för att folk kommer och studerar i Sverige. Regeringen har själv skrivit i propositionen att detta på olika sätt kommer att berika vårt land och inte minst de länder dessa människor kommer ifrån. Så fort de får chansen stannar de i Sverige, och med sin kunskap berikar de helt enkelt samhällets utveckling. När de kommer hem till sina hemländer för de också med sig idéer och tankar från Sverige för att utveckla demokrati och utveckla möjligheten att helt enkelt vara egna individer och ha kunskapen som bas för utvecklingen av demokrati, jämställdhet och jämlikhet. Därför är det viktigt att komma ihåg det. De utnyttjar alltså inte systemet.

I Danmark påvisas att det faktiskt inte är studenterna från tredje världen som kommer till landet, utan de kommer från Kanada, Australien och andra redan rika länder. Vad är det för anledning att säga att de kommer till vårt land – ett litet land som Sverige, som oftast är okänt i många delar av världen? Det enda jag själv kommer ihåg och alltid kommer att hävda är att Sverige för oss människor från andra delar av världen alltid har varit ett land som solidariserar sig med andra länder. Det är ett land där folk får möjlighet att utvecklas och utbilda sig. Jag själv är en av dem. Jag är visserligen svensk medborgare, men för dem som inte får den möjligheten är det mycket svårare, framför allt för kvinnorna och för människor som inte har rika familjer.

Jag yrkar därför bifall till vår gemensamma reservation.

Anf. 49 LAGE RAHM (mp):

Herr talman! I dag debatterar vi förslag om införande av studieavgifter. Det handlar om att det ska kosta att gå på universitet och högskola i Sverige om man råkar vara utländsk medborgare, medborgare i ett land utanför EU, EES och Schweiz. Jag är förvånad över att vi står här och debatterar det. Jag trodde inte att det skulle ske i Sverige, men nu är vi där. Man kan fråga sig varför. Det var just det någon frågade mig för

någon vecka sedan. Jag insåg att jag inte lyckats läsa mig till eller förstå något rationellt skäl för det.

Varför? Det som nämns är vanligtvis att vi ska konkurrera med kvalitet och inte med att det är gratis. Om vi ska analysera vad man egentligen menar med det kan vi ställa oss frågan om kvaliteten ökar om något inte är gratis. Det är i så fall en helt ny princip över huvud taget. Man kan rimligtvis inte mena att kvaliteten ökar om det inte är gratis. Gäller det skola också? Kvaliteten på utbildningen skulle öka om barnen fick betala för den. Det kan inte vara så. Eller gäller det polisutredningar och brottsoffer, att kvaliteten på polisutredningarna ökar om brottsoffren måste betala för utredningarna?

Gratis ger inte bra kvalitet, utan nu ska vi konkurrera med kvalitet. Det är en ny princip, en helt hysteriskt konstig princip. Låt oss se på röstandet: Kvaliteten på demokratin ökar om folk får betala för att rösta. Det är gratis nu; det kan inte ge någon kvalitet. Den typen av resonemang är minst sagt nyspråksaktiga.

Vad handlar ”konkurrera med kvalitet” om? Det kan man undra. Det som man möjligtvis skulle kunna få ut av det är att det skulle ge mer pengar och att man använde de pengarna till att höja kvaliteten. Men då finns det ett par frågor. Varför i så fall inte ge mer pengar och garantera mer pengar till kvalitet i stället för att förlita sig på att studenter kanske kommer hit?

Vi i de rödgröna partierna har föreslagit 400 miljoner kronor till höjd kvalitet. Vi i Miljöpartiet anser att vi måste gå vidare efter det. Det är bättre att säkra pengarna om man verkligen vill ha höjd kvalitet. De som har infört studieavgifter, till exempel Danmark, har sett en ofantlig minskning av antalet utländska studenter. Jag läste att man på Köpenhamns universitet säger att de inte har några studenter som inte går på stipendier. I praktiken har det inte kommit mer pengar över huvud taget in i systemet. Då ger det inte heller pengar som skulle kunna användas till att höja kvaliteten. Det kan inte handla om det heller.

Att konkurrera med kvalitet är mer en slogan, en alliteration. Det passar bra. Konkurrera med kvalitet – det låter fint. Men vad handlar det egentligen om?

Man kanske kan tycka att det är orättvist att svenska skattepengar går till att betala utbildningar för icke-svenska medborgare. Men på samma sätt kan man tycka att det är orättvist att barn som inte har betalat skatt får gå i skolan. Argumentet kan vara att alla andra inför det. Det har jag hört ibland: Det införs på alla andra ställen. Det är ett klassiskt argument annars från en bångstyrig tonåring – alla andra gör så. Det är inget sakargument om man skulle ha det som ett argument. När man tittar på vad många andra har gjort, och jag vill uppmärksamma att det faktiskt inte är alla andra, ser man att många av dem som har infört studieavgifter har infört studieavgifter också för det egna landets studenter.

Det finns, som jag ser det, inget riktigt sakligt motiverat skäl till det här, men det kan finnas sakligt motiverade skäl till att inte göra det. Om det inte finns några skäl åt det ena eller det andra hållet spelar det ingen roll.

Amineh pratade tidigare om att de finska studenterna demonstrerade. Studenter i hela Norden och Baltikum är emot det här. De är tydliga. Men det är inte bara de, utan det är lärare, lektorer och många andra

Prot. 2009/10:107
21 april

*Konkurrera med
kvalitet – studieavgifter
för utländska studenter*

inom högskolesektorn som är mot det. Av remissvaren på den utredning där avgifter föreslogs framgår att en överväldigande majoritet var emot avgifter – de flesta universitet och högskolor, Högskoleverket, TCO, Saco, studenterna, lärarna, i princip alla. Man kan fråga sig varför.

För att börja med småsakerna: Det blir krångligt och dyrt för universiteten. Det medför en massa administration. I stället för att satsa pengarna på utbildning satsar man på att införa administrativa system och kontrollera människor.

Det minskar internationaliseringen. Regeringen pratar på om hur bra det är med internationalisering så att man nästan tror att de menar allvar. I praktiken landar man i ett förslag som innebär att internationaliseringen kommer att minska. Antalet utländska studenter kommer att minska kraftigt. Det finns inget som talar för att antalet skulle öka med det här förslaget, särskilt inte när stipendiesystemet inte är tillräckligt finansierat, anser vi.

Man kan vidare ha skatteargumentet, att skatt inte ska gå till någon som inte har betalat något. Det är över huvud taget en väldigt konstig princip, för då hade man inte behövt ha skatter över huvud taget. Om man ändå tycker det kan man konstatera att de studenter som kommit hit bidrar till det svenska samhället. Många av dem betalar skatt medan de är här. Många stannar och bidrar. Andra åker hem och bidrar i andra länder, och det är väl inte dåligt det heller.

Det är rimligtvis inte fel att fattiga människor från fattiga länder utbildar sig. Det kan inte vara fel och någonting som vi ska införa avgifter för och stävja.

Internationaliseringen kommer som sagt troligtvis att minska med det här, trots att regeringen säger sig vara för det. Det står inte någonstans hur man ska lösa det här.

Vi har ett annat stort problem som jag berörde tidigare. Hur ser vi egentligen på utbildning? Vad menar vi att utbildning är? Är det någonting som ökar i kvalitet om vi inför avgifter, något som vi vill att människor ska köpa från oss? Vi ska konkurrera för att få så många kunder som möjligt till vår utbildningsfabrik. Är det en handelsvara? Eller är det så att utbildning till och med är bra för samhället? Det anser jag. Det är bra för samhället, och det finns egenvärde i att vi har utbildning och att även de som inte har råd får chans att utbilda sig.

Det finns en risk, och det har vi sett i Danmark, att universiteten förbereder sig på att konkurrera, vilket är fullt rimligt. Man har tappat oerhört många värdefulla studenter. Vad ska man göra? Jo, man ska försöka få tillbaka dem förstås. Det är rimligt. Vi måste försöka få de här kunderna till oss. Hur gör företag för att få kunder? Man jobbar alltså på ett mer företagsinriktat sätt. Ur en del aspekter kan det vara bra, men det är också enorma risker med att tappa tanken att man har en akademi och ett samhälle med en fristående akademi som inte är ett företag som försöker maximera antalet kunder och maximera vinsten.

Sedan kan man ju undra vad som kommer. Jag ska citera från en debatt i riksdagens kammare den 18 februari 2003. En klok man, som då var utbildningsminister och heter Thomas Östros, sade: ”Till skillnad från Moderaterna är jag inte beredd att verka för en uppdelning av studenterna i EU-medborgare eller EES-medborgare å ena sidan och övriga å den andra samt skärpa reglerna för de senare. En sådan uppdelning

skulle motverka internationaliseringen av högskolan och i första hand drabba studenter från länder med svagare ekonomi.” Han sade vidare: ”Jag har i flera debatter i den här kammaren varnat för att om man börjar införa avgifter för studenter som kommer från länder utanför EES-området så kommer detta att vara en murbräcka som till slut driver fram avgifter också för svenska studenter. För hur ska vi skilja på dem som kommer från länder utanför EU-området och dem som kommer från länder i EU-området? Det handlar om när vi ska säga: ’Nu har du varit i Sverige tillräckligt länge för att få en avgiftsfri utbildning’ eller ’du ska betala fullt ut’. Det kommer till slut att leda till att vi också tar ut avgifter för svenska studenter.”

Det här skapar en oerhört stor oro. Jag är fullt medveten om att regeringen i propositionen tydliggör att man inte är intresserad av att ta ut avgifter för svenska studenter och att man vill fortsätta att lagreglera det som är i dag.

Trots allt finns det en uppenbar risk. Det är så att alla länder som före 2006 införde studieavgifter för utländska studenter också har infört det för svenska. Då kanske någon frågar sig vad som har hänt efter 2006. Jo, till exempel Danmark har infört avgifter. Jag har pratat med danska studenter som menar att Danmark har börjat införa avgifter även för danska studenter, om man studerar på deltid eller kvällstid. Danmark har alltså gått vidare, och det är tyvärr en entydig utveckling.

Jag tror och hoppas att vi i Sverige kan hålla emot den här utvecklingen, åtminstone så länge som det går. Men man ska vara medveten om att det här är ett problem som kommer och en debatt som kommer från den nyliberala högern och andra om att vi borde ta ut avgifter för alla. Det är en utveckling som vi i Miljöpartiet, som ni har förstått, är starkt emot.

Jag vill därför yrka avslag på propositionen och bifall till reservation 1. Vi i Miljöpartiet står bakom samtliga våra reservationer, men för tidsvinnande yrkar jag bifall bara till reservation 1.

Anf. 50 BETTY MALMBERG (m):

Herr talman! Jag vill börja med att framföra en hälsning från högskole- och forskningsminister Tobias Krantz. Han är helt satt ur spel. Han har problem med halsen och kan därför inte delta i debatten. Jag var själv med i en debatt i går där jag hörde hans problem och bekymmer, och det var även Mikael Damberg. Det som förvånar mig dock är att Mikael Damberg som var tänkt att representera Socialdemokraterna i dagens debatt inte heller är närvarande. Han var inte satt ur spel i går utan var väldigt alert. Är det så att han har fått förhinder finns det trots allt från Sveriges största parti 130 riksdagsledamöter, men ingen ser vikten och behovet av att finnas med i den här principiellt viktiga debatten.

Herr talman! Det är inte utan att man kan undra om det är vissa efterspel från diskussionen om Förbifart Stockholm och vad som hände i den frågan. Återigen var det en splittrad opposition. Socialdemokraterna vek ned sig. Kontentan blev att nu ska det bli en folkomröstning om frågan.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Debatten handlar inte om Förbifart Stockholm. Jag får be talaren att hålla sig till ämnet.)

Herr talman! Förra läsåret var det 122 000 personer från länder utanför EU:s ekonomiska samarbetsområde som ansökte om att få börja studera vid svenska högskolor och universitet. Det är otroligt många. Förvisso är det knappt var tionde som fullföljer och gör allvar av sin ansökan, men likväl speglar antalet ansökningar att det finns en stor nyfikenhet på att studera i vårt land.

Men ibland finns det en avigsida på myntet. I det här fallet gäller det dels de omfattande resurser som krävs för att handlägga de utländska ansökningarna, dels studiekostnaderna för den kraftigt ökande andelen av utomeuropeiska studenter. Och det här, Miljöpartiets talesperson Lage Rahm, är väl några av förklaringarna till att det här förslaget ligger.

Problemet är att de här ansökningarna tar väldigt mycket tid att administrera, eftersom de måste granskas och tidigare studiemeriter valideras. För något år sedan ledde det till ett kaos utan motstycke. Stor risk fanns för att de sökande inte ens skulle få sin ansökan prövad på ett rättssäkert sätt eller prövad över huvud taget. Det är inte hållbart i ett demokratiskt samhälle.

En annan avigsida på myntet är att andelen inresande personer som påbörjar utbildning i Sverige ökar så kraftigt. I dag är var fjärde nybörjarstudent inresande, och på vissa lärosäten är det över hälften av nybörjarstudenterna som kommer hitresande. Det har dessutom blivit en accelererande utveckling som nu måste hanteras.

Självfallet är det positivt med den internationella prägel som uppstår på universitet och högskolor med de utländska studenterna på campus. Men samtidigt har kostnaderna – då talar jag om just de utomeuropeiska studenterna – rusat i höjden och uppgår i dag till ca 500 miljoner kronor om året. Vi moderater och övriga allianspartier tycker inte att det är rimligt att svenska skattebetalare ska stå för hela den notan.

Det här är något som även Riksrevisionen har uppmärksammat. Man har reagerat på utvecklingen och tycker att riksdagen måste diskutera de ekonomiska effekter som har uppstått för det svenska samhället, och det är precis det som det här förslaget och betänkandet möjliggör.

Det som vi från Alliansen föreslår för att få kontroll på utvecklingen är att det införs avgifter på ansökningar som skickas in av utomeuropeiska studenter och även att studieavgifter ska införas för dessa studenter. Studieavgifternas storlek kommer att bestämmas av varje universitet och högskola enligt en princip om full kostnadstäckning. Men utbildningar kommer alltså även framdeles att kunna erbjudas externt på den globala utbildningsmarknaden. Samtidigt blir det lag, Amineh Kakabaveh, på att studierna för svenska studenter ska vara avgiftsfria. Det är en välkommen förstärkning som jag vet att Amineh Kakabaveh i en tidigare debatt har velat ha men märkligt nog inte yrkar på i dag. Det borde lugna de orosandar som hävdar att det nu kommer att införas avgifter för alla. Så är det inte. Självklart är det inte plånboken som ska styra vilka av våra ungdomar som ska gå vidare till högre studier. Det är i stället begåvning och den studerandes kunskapsnivå.

Ytterligare en ingrediens i det här paketet är att stipendier inrättas för att kunna locka kvalificerade utomeuropeiska studenter till Sverige. Totalt avsätts 90 miljoner kronor per år. 30 miljoner öronmärks för studenter som kommer från de prioriterade biståndsländerna, medan resterande

medel är öppna att söka för alla studenter från tredjeländ. Då handlar det mer om att man ska kunna täcka kostnaden för studieavgifter.

Slutligen är en faktor i paketet att man ska öka marknadsföringen av Sverige som studieland i tredjeländerna. Det är något som många av de länder som infört avgifter har försummat. Men Sverige har redan under alliansregeringen infört förstärkningar och tar nu ytterligare steg i och med den här propositionen.

Jag, till skillnad från de tidigare debattörerna, tycker att det här är en spännande utveckling. Tänk, Sverige är på allvar ute på marknaden! Vi kan jämföra oss och se hur vi kan nå och konkurrera om de internationella studenterna, inte med gratis utbildning utan med kvalitet. Och visst ska det gå bra. Alltså, vi har en god utbildningskvalitet. Vi har en mycket stor tillgång på kurser och program på masternivå som ges på engelska. Vi är en del av Bologna-systemet. Vi har gott renommé och flera universitet och högskolor som rankas högt i internationella sammanställningar, och vi kommer att erbjuda stipendier.

Troligt är att antalet sökande kommer att minska initialt, men på sikt är den föreslagna omläggningen den enda hållbara vägen. Att döma av det arbete som påbörjats vid flera lärosäten finns också en positiv inställning ute på fältet om att även framdeles kunna locka ett stort antal inresande. Det är en god anda och ambition.

Alliansregeringen har dessutom möjliggjort för utomeuropeiska studenter att efter utbildningen stanna kvar och söka jobb i Sverige utan att, som det var tidigare, tvingas åka tillbaka till hemlandet för att lämna in en ny ansökan om uppehållstillstånd. Det är också bra för den fortsatta rekryteringen av studenter.

Hur ser då oppositionen på frågan om studieavgifter? Som ni har förstått är den än en gång splittrad. Fortsatt gratis för alla, tycker Vänsterpartiet. Miljöpartiet tycker att studierna ska vara gratis men kan acceptera ansökningsavgifterna som jag har förstått det. Socialdemokraterna håller med regeringen om att det är rimligt att införa såväl ansökningsavgifter som studieavgifter för tredjelandsstudenter. Det har man velat sedan tidigare men inte mäktat med att genomdriva. Det blir spännande att se vem som får sista ordet när partierna ska enas i frågan.

Herr talman! Internationaliseringen är bra för Sverige. Som ett litet land har vi alltid varit beroende av handel med omvärlden. Därför är det viktigt att vi också använder oss av dessa möjligheter när det gäller utbildning och forskning. Självklart måste våra lärosäten därför ges möjlighet att konkurrera om de främsta talangerna – och kunna ta betalt för det.

Dagens förslag frigör nästan en halv miljard kronor som kan användas för att bland annat stärka utbildningskvaliteten. Dessutom är det en rimlig utgångspunkt att svenska skattemedel i första hand bör användas för att tillgodose utbildningsbehovet för svenska medborgare och att de som pluggar här kan mötas av en ytterligare förbättrad utbildningskvalitet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i UbU15.
(Applåder)

Anf. 51 AMINEH KAKABAVEH (v) replik:

Herr talman! Jag ska tala om för Betty Malmberg och högeralliansen att vi i Vänsterpartiet menar att lagen är viktig men inte alltid skyddar. Det handlar om principen om avgiftsfri utbildning på universitet och högskolor. Om man tar bort principen skyddar inte lagstiftningen. Ni ändrar lagstiftningen med majoritet, och principen i sig är viktig.

Man talar mycket om administrativa kostnader och att de som kommer hit tär på våra resurser. Det kostar dock lika mycket att finansiera detta via stipendier.

Ni är också inne på att ge bistånd till länder för att utveckla demokrati, utbildning och annat. Hur menar Betty Malmberg att man kan garantera rättssäkerhet och att det inte blir godtyckligt? I andra delar av världen är det de från medelklassfamiljer med kontakter som får möjlighet att studera. Kvinnor och arbetarklass har inte möjligheten att studera på universitet. Hur garanterar ni att våra biståndspengar används på rätt sätt och inte godtyckligt i ett korruptt samhälle? Det kan bli så om vi inför avgifter för att höja kvaliteten.

Anf. 52 BETTY MALMBERG (m) replik:

Herr talman! När det gäller biståndsproblematiken ser jag detta som en stor möjlighet för studenter från fattigare länder att få tillgång till studier i Sverige. Dem som Amineh Kakabaveh talar om kan förmodligen redan i dag köpa sig utbildningsplatser på olika håll runt om i världen. Det här blir något som man får försöka motverka på samma sätt som vi försöker motverka korruption på andra områden inom biståndsramarna. Det viktiga här är, vilket kommer att prövas, att den enskilda studenten har rätt förkunskaper för att kunna genomföra sin utbildning här i Sverige.

Amineh Kakabaveh nämner också att kostnaden för att införa studieavgifter blir så mycket högre – och högre än vad intäkterna skulle bli. Stipendiesystemet är i detta läge beräknat till en kostnad av 90 miljoner kronor. Det är alltså detta belopp som kommer att riktas till de utländska studenterna. Den förväntade prognosen på intäkter och det utrymme som frigörs på våra lärosäten handlar i storleksordningen om 500 miljoner. Det är en stor skillnad mellan dessa belopp.

När vi talar om principen vill jag påpeka att det i protokollet från tidigare debatt står att ni vill ha det här lagreglerat.

Jag kan respektera avgiftsfriheten som en princip, men jag vill och kan inte förstå hur Vänsterpartiet i sin motion kan uttrycka att det är just avgiftsfriheten som är Sveriges främsta konkurrensfördel. Det är ett påstående som jag tar kraftigt avstånd ifrån men skulle vilja ha en förklaring till.

Anf. 53 AMINEH KAKABAVEH (v) replik:

Herr talman! Sverige är ett litet land. Vänsterpartiet menar att den främsta orsaken till att studenter från tredjeland kommer hit är avgiftsfriheten. Det är därför de söker sig till Sverige. Varför skulle man annars komma till Sverige när man kan söka sig till England, Kanada eller andra delar av världen där språket är starkt och man kan få ett arbete och andra levnadsvillkor?

Jag har många vänner från Iran och Turkiet som har fått chansen att studera här i Sverige, men de lever nästan på nudlar. De har sådana ekonomiska svårigheter.

De är utplockade från sina hemländer. Alla människor kan inte komma till Sverige, Betty. Man kan inte komma till Sverige och Europa om man inte har bra utbildning från sitt hemland. Har man dåliga resurser kan man inte studera. Man måste betala för studierna i sina hemländer. Här får de chansen att studera, och de är faktiskt de bästa studenterna till exempel inom naturvetenskap och teknik.

Vänsterpartiet menar att om det införs avgifter finns det risk att kurser och utbildningar läggs ned eftersom utbildningar i naturvetenskap och teknik är mycket populära bland tredjelandsstudenter.

Ni har själva skrivit en massa rader om den positiva utvecklingen som dessa studenter bidrar till. Det ni diskuterar här i dag går stick i stäv med det.

Anf. 54 BETTY MALMBERG (m) replik:

Herr talman! Det är beklagligt att höra Amineh Kakabaveh. Nu är det inte bara för att vi erbjuder gratis utbildning utan också för att vi är ett litet land som studenter söker sig hit. Det är en tråkig ingång. Tror inte Vänsterpartiet på vår utbildning här i Sverige? Tror inte Vänsterpartiet att vi har utbildningar av så hög kvalitet att vi kan klara att konkurrera på världsmarknaden?

Jag skulle önska att Amineh Kakabaveh söker upp rektorn för Lunds universitet. Där tror man att man ska klara detta. Det är en utmaning, men man vet att man ligger så bra till på internationella rankingslistor att man tror att man kommer att kunna återrekrytera två tredjedelar av den mängd studenter man har i dag – och då studenter som är redo att betala.

Arkitektutbildningarna har gått ut och sagt att detta inte kommer att påverka deras situation över huvud taget. Man har ett sådant högt söktryck, herr talman, så man är inte bekymrad. På KTH:s arkitektutbildning säger man att på de 10–15 platser som i dag besätts av inresande studenter har man 80 sökande från Kina och lika många från Iran.

Jag tycker också att Amineh Kakabaveh skulle ha kunnat förklara detta för Stockholms universitet. Man säger likadant där: Vi har ett så högt söktryck att platserna kommer att fyllas av europeiska och svenska studenter. Det vi gör är att vi möjliggör en bättre kvalitet, men vi slår inte heller undan benen på dem som behöver komma hit och få studera. Vi har inrättat stipendieprogram. Vi ökar på marknadsföringen. Vi står beredda att ta emot dem som har tillräckliga förkunskaper här i Sverige.

(Applåder)

Anf. 55 LAGE RAHM (mp) replik:

Herr talman! Betty Malmberg sade att det här är en spännande utveckling. Jag kan hålla med; det är en alldeles för spännande utveckling. Kommer Sverige att införa avgifter också för inhemska studenter eller inte? Det är så spännande att jag helst skulle slippa vara med om det.

Jag tycker att det var bra att Betty Malmberg tydliggjorde att de konstiga skälen om att vi ska konkurrera med kvalitet inte var några egentliga skäl. Det som nämndes var att ansökningen tar tid, att det blir fler ut-

ländska studenter och ökade kostnader och att det är kostnader som de svenska skattebetalarna inte borde behöva betala. Så uppfattade jag det.

Betty Malmberg säger att ansökningarna tar tid. Man kan först konstatera att ansökningarna är lite av ett problem. Därför kan man överväga ansökningsavgifter. Då löser man det problemet separat.

När det gäller studieavgifter för att studera här kan man fundera på detta: Om det nu är så bra som regeringen säger med utländska studenter – varför är det då de utländska studenterna som ska betala för den kvalitet som de bidrar med om man nu menar att det är bra för alla studenter? Regeringen menar kanske i stället att det inte alls är bra för kvaliteten med utländska studenter. Då ljuger man i propositionen. Alternativt menar man att det är någon annan än Sverige som ska betala för kvaliteten på svenska universitet och högskolor. Det är också en konstig inställning.

Själva huvudfrågan är hur man tänker sig ett samhälle. Är utbildning en handelsvara där man har kunder och en internationell marknad? Eller har vi ett samhälle där vi har en fri akademi som bidrar till en samhällsutveckling och där kunskap är en oerhört viktig del i människors framsteg och det mänskliga samhällets utveckling?

Anf. 56 BETTY MALMBERG (m) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt om Lage Rahm uppfattade mig korrekt. Självfallet handlar det också om att vi ska konkurrera med kvalitet. Det är det allting strävar mot. Men de faktorer som jag bland annat tog upp är problem. Det är också problem som Riksrevisionen har uppfattat och oroas över. Riksrevisionen tycker att riksdagen ska ta ställning till utvecklingen i frågan. Därför hade det varit intressant om Miljöpartiet genom Lage Rahm hade förklarat en del av frågeställningarna.

Lage Rahm lyfte fram en principfråga: Kan utbildning vara en handelsvara? Jag skulle, herr talman, svara ja på den frågan – absolut. Internationaliseringen är viktig, och det är en affärsmöjlighet. År 2007 var det 3 miljoner studenter som läste utanför sitt eget hemland. Av dem lockade Sverige kanske 1 procent. Och vad lockar vi med? Vi lockar i dag med gratis utbildning. Men precis som jag redogjorde för tidigare kan vi också locka med den fantastiska kvalitet som vi har på våra utbildningar och som vi ska vara stolta över och tacksamma för.

Studieavgifter behöver inte vara en konkurrenshämmande faktor eftersom de är vanligt förekommande över hela världen. Det handlar mer om hur vi kan paketera det hela och vad vi kan erbjuda dessa studenter som är på jakt efter en ny, spännande utmaning.

Jag måste få passa på att ställa en fråga till Miljöpartiet. I reservation 3 har ni några märkliga detaljregleringar. Jag skulle vilja säga att ni är ett ganska hyggligt liberalt parti. Ni brukar klämma och trycka på oss och säga att vi var väldigt detaljreglerande i forskningspropositionen. Men helt plötsligt läser man i er reservation att de studenter som Sverige ska ta emot från biståndsländerna ska läsa miljöteknik och vara hänvisade till våra nordliga lärosäten. Förklara det!

Anf. 57 LAGE RAHM (mp) replik:

Herr talman! Det ska jag gärna börja med att förklara, för jag uppskattar när man svarar på frågor. Det är naturligtvis inte uteslutande detta som gäller. Men vi kan jobba med också de här frågorna eftersom det är

oerhört viktigt för utvecklingen – särskilt om man tar pengar från biståndsmedlen – att man bidrar till biståndsutvecklingen.

Betty Malmberg nämnde att revisionen har tagit upp frågan och tycker att man borde diskutera saken i riksdagen. Fint! Då lägger regeringen fram en proposition. Anledningen till att propositionen läggs fram är alltså helt enkelt att vi ska ha en diskussion i riksdagen. Det finns betydligt fler sätt att ha en diskussion i riksdagen än att lägga fram en proposition i frågan och tycka att det är diskussionen. Då är saken i princip avgjord, om nu inte någon borgerlig ledamot tar sitt förnuft till fånga och övertygar några andra om den saken. Diskussionen kunde vi ha fört på ett betydligt lättare sätt; det är rimligtvis inte ett skäl för en proposition.

Man talar om att konkurrera med kvalitet. Det är klart att det i den mån man pratar om konkurrens ska handla om kvalitet i utbildningarna. Det ska vi ju ha oavsett vad som händer. Men det här höjer inte alls kvaliteten, så det är inte kvalitet det här handlar om över huvud taget. Det handlar om att utländska studenter måste börja betala därför att man i princip tycker att de har blivit för många, som Betty Malmberg framförde. Om man nu inte vill ha så många studenter finns det sätt att reglera det, men om man absolut inte vill ha så många utländska studenter kan man också se till att de inte kommer genom att till exempel ta ut avgifter.

Jag tyckte att det var bra att höra att Betty Malmberg konstaterade att utbildning ska vara en handelsvara och att en fri akademi inte är lika mycket värt. Nu kör vi tydligen på att börja sälja i stället. Jag tycker att det är beklagligt, men det är åtminstone bra att det blir tydligt.

Anf. 58 BETTY MALMBERG (m) replik:

Herr talman! Den ena utesluter sällan det andra, Lage Rahm. Om man ser utbildningen som en affärsmöjlighet behöver det inte innebära att akademien inte skulle stå fri. Det har vi lagskrivet. Det finns stadgat, och det fungerar på många andra håll i världen.

Jag tycker att det var intressant att höra om varför man ska styra folk till att läsa just miljöteknik. Det är faktiskt vad som står i reservationen, herr talman. Studenterna ska läsa miljöteknik och det ska vara inriktning på rena energislag och klimatanpassning. Man ska företrädesvis styra dessa presumtiva studenter till Umeå, Luleå och Mittuniversitetet. Det är detaljreglering, vill jag lova.

Herr talman! Det är sant att det här är medel som tas från biståndsbudgeten. Men det finns i dessa länder säkerligen ett kunskapsbehov som vida överstiger just den här nischen av frågor. Jag tänker på livsmedelsförsörjning, vattenreningsteknik, ökenutbredningen, ekonomi och demokrati. Det finns en lång lista på frågor. Det är ämnen som man kan studera på många håll. Det finns som sagt många ämnen som säkerligen appellerar till dessa studenter och som vore viktiga för dem att läsa.

Riksrevisionen tog upp frågan. Det är nu vi kan och har möjlighet att diskutera. Regeringen har tidigt aviserat vad vi menar och vad vi vill göra för att stävja utvecklingen och få den under kontroll. Ni har också nu svarat på det genom era motioner. Det är så demokratin fungerar här i debattsalen.

I sitt anförande sade Lage Rahm någonting om att internationaliseringsnivån sjunker. Jag skulle vilja säga att det inte stämmer. Vår regering har infört gemensamma examina och stipendieprogram för att öka

studentmobiliteten och lärarmobiliteten och många andra områden som gynnar internationaliseringen, herr talman.
(Applåder)

Anf. 59 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c):

Fru talman! Vi ska nu debattera betänkandet som bygger på propositionen *Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter*.

Först skulle jag vilja slå fast några mycket viktiga kärnpunkter just för den högre utbildningen i Sverige.

För det första: Vi ska ha en utbildning i världsklass som kännetecknas av hög kvalitet. Vi har väl utvecklade utbildningsmöjligheter, och vi ska ha närhet till forskning i världsklass. På det sättet blir vi attraktiva.

För det andra: Internationella kontakter och utbyten är absolut grundläggande i en globaliserad värld. Det är också ett område som vi genom tidigare propositioner har visat att vi vill utveckla.

För det tredje: Studenter från alla delar av vår värld, från Sverige, från Europa och från EES-länderna men även från länder utanför detta område, är med och bidrar till att öka kvaliteten med sin kunskap och med sin kompetens. Men de bidrar också till en mångfald som skapar kreativitet och kvalitet i forskningsmiljöer och utbildningsmiljöer.

För det fjärde: Vi ska ha avgiftsfrihet för svenska studenter. Alliansregeringen anser att det är så viktigt att man föreslår att den lagfästs.

Nu debatterar vi ett förslag som handlar om att studenter utanför EES-området ska få betala studieavgifter när de studerar vid högskolor och universitet i Sverige. Samtidigt handlar det om att stärka kvaliteten och om vilka resurser vi faktiskt lägger på den högre utbildningen.

Ibland får man en känsla av att det är så lätt att hamna i en diskussion om ekonomi och kvantitet. Därför har det varit så viktigt för alliansregeringen att faktiskt diskutera kvalitet och hur vi på bästa sätt använder de resurser som vi har.

Gruppen inresande studenter har nästan fyrdubblats sedan 1999. Det är bra av många olika anledningar. För Sverige som en relativt liten kunskapsnation i en globaliserad värld tillför de inresande studenterna i kraft av sin kunskap och kompetens en ökad kvalitet i utbildningen. De bidrar också till sysselsättningen vid våra universitet och högskolor liksom i de kommuner som de väljer att bosätta sig i. Efter studierna tillför de sin kompetens oavsett om de bor kvar i Sverige, vilket vi har underlättat, eller om de väljer att resa tillbaka till sitt hemland. Dessutom kan de medverka till en positiv bild av Sverige och sprida den utanför landets gränser. Vi är så beroende av utbyten och samarbeten på så många olika plan. Det gäller handelsutbyte, det gäller kulturellt utbyte, och det gäller kontakter både politiskt och säkerhetspolitiskt. På det sättet är detta en viktig faktor.

Utbildningsmarknaden är global, och vi konkurrerar med många andra länder om de duktigaste studenterna. Högskole- och universitetsstudier är det första steget också mot forskarutbildning, forskning och innovation. Där är det oerhört viktigt att vi utgår från kvalitet i utbildningen.

Faktorer som påverkar valet av utbildning i Sverige är givetvis flera. Det handlar om hög utbildningskvalitet och god utbildningsmiljö men också om att vi har relativt många kurser och program som också ges på

engelska men även på andra språk. Men det finns en anledning att tro att just avgiftsfriheten varit ett bärande skäl till att man har valt Sverige. Vi vill konkurrera med kvalitet och inte med att utbildningen är gratis.

Jag förutsätter att fokusförskjutningen från avgiftsfrihet till konkurrens på lika villkor kommer att driva kvalitetsutvecklingen vid våra lärosäten både i samverkan men också i konkurrens med lärosäten runt om i Europa och i resten av världen.

Jag besökte nyligen en av våra nyare högskolor, och där såg man en stor potential när det gäller att få konkurrera på lika villkor och med kvalitet.

I regeringens internationaliseringsstrategi är den första målsättningen att Sverige ska vara ett attraktivt studieland för utländska studenter. Vi kan nog förvänta oss en viss minskning av antalet tredjelandsstudenter vid införandet av studieavgifter. Men vi visar också i propositionen att vi ser möjligheter att motverka en alltför stor minskning, genom stipendiesystem och genom att satsa på ökad marknadsföring både via Svenska institutet och via andra myndigheter och organisationer som stöder internationaliseringen. Regeringen skriver också tydligt i propositionen att man kommer att ta fram en strategi för detta.

För Centerpartiet och alliansregeringen är den högre utbildningen och forskningen en mycket prioriterad fråga, vilket också har märkts i de satsningar som har gjorts i tidigare budgetar.

Centerpartiet välkomnar att avgiftsfrihet för svenska studenter nu lagfästs. Vi anser att ett generöst stipendiesystem är en förutsättning för att till exempel studenter från de länder som vi har ett utvecklingspartnerskap med ska kunna ges möjligheter till högre utbildning till glädje och nytta för dem själva och för de länder som de verkar i. Man kan alltid diskutera hur generöst stipendiesystemet ska vara. Låt oss nu följa utvecklingen noga. Precis som regeringen skriver i propositionen får vi se vilka justeringar som eventuellt kan behöva göras i framtiden.

Fru talman! När jag ser hur splittrat vänsteralternativet är i denna fråga är det ytterligare en del i utbildningspolitiken som man inte är överens om. Socialdemokraterna tillsatte den utredning som vi står här och debatterar i dag. Även om de själva helt har lämnat walk over i denna debatt har de ändå visat att de är för att studieavgifter tas ut för tredjelandsstudenter.

V och mp väljer däremot att inte se den problemställning som ligger till grund för utredningen och ropar att allt, eller åtminstone nästan allt, ska vara gratis.

Vi anser att vi inte ska konkurrera på den grunden.

Som tidigare har lyfts fram i debatten vill mp ta ett steg till och föreslå att stipendierna ska gå till vissa studier inom vissa områden vid vissa universitet i den allra nordligaste delen av Sverige. Då häpnar man över viljan att detaljstyra. Låt oss gå från att ständigt diskutera kvantitet och ekonomi och snarare diskutera ekonomi men också kvalitet och på vilket sätt vi kan stärka den högre utbildningen i Sverige. Ta bort skygglapparna och se att världen förändras och våga möta framtidens utmaningar med en ny politik.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utbildningsutskottets betänkande 15.

(Applåder)

Anf. 60 AMINEH KAKABAVEH (v) replik:

Fru talman! Jag tackar Ulrika Carlsson för att hon i sitt anförande framför många positiva aspekter som studenter från tredje världen bidrar med i vår utbildning och samhällsutveckling.

Jag blir lite förvånad. Om dessa studenter redan bidrar med så mycket, om kvaliteten är så hög och om vår utbildning är i världsklass, vad är då problemet? Varför skulle de när de kommer till detta land och studerar per automatik nu bidra med sämre kvalitet? Det är dilemmat. Jag kan inte få ihop denna ekvation. Det är en intressant fråga som jag undrar om du kan svara på, Ulrika Carlsson.

Min andra fråga handlar om att man ger universitet och högskolor fria händer att själva bestämma hur mycket det ska kosta. Problemet är att universiteten och högskolorna också här kommer att konkurrera. Det är alltid de små universiteten och högskolorna som kommer att bli lidande eftersom människor gärna vill studera på till exempel Stockholms universitet och Uppsala universitet. De högskolor som är små och nystartade kommer alltid i kläm eftersom de är okända för studenter i andra delar av världen. Det är också en aspekt som man faktiskt inte har tänkt på. Jag undrar hur ni vill lösa detta.

Anf. 61 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Fru talman! Amineh Kakabaveh lyfter fram alla de positiva konsekvenser som internationella studenter för med sig. Jag ser inget motsatsförhållande i att man tittar på vilken balans som man ska ha i det svenska utbildningssystemet och ändå ser vilken positiv konsekvens detta får.

Det har tidigare i debatten förts fram att det kostar ungefär 500 miljoner kronor, alltså en halv miljard kronor, för alla dessa studenter. Det är klart att utbildningen kostar och att de medel som går till utbildningen ska garantera kvalitet. Därför ser jag ingen svårighet att kunna tala om det positiva samtidigt som vi ser att vi måste öka kvaliteten för att stå oss väl i den framtida konkurrensen. Då ska vi inte konkurrera genom att utbildningen är gratis.

Amineh Kakabaveh lyfter fram kostnadstäckningen i fråga om att man får ta ut olika avgifter beroende på lärosäte men också beroende på vilken utbildning det är. Det är tydligt att man betalar för just den utbildning som man får ta del och inte för andra delar.

Jag förstår inte riktigt inställningen att de mindre lärosätena alltid är sämre, att det inte är samma möjligheter för de mindre lärosätena att konkurrera på lika villkor. Globalt kan vi se att många framstående utbildnings- och forskningsmiljöer inte alltid är de allra största lärosätena, utan många gånger är det nischade mindre lärosäten som är riktigt duktiga på det som där görs.

Det är viktigt att alliansregeringen satsar ytterligare resurser på att öka möjligheterna för alla våra lärosäten, via egna medel men också när det gäller Svenska institutet, att göra reklam för alla fantastiska lärosäten som finns i vårt land och för kommande studenters möjligheter att studera vid dessa.

Anf. 62 AMINEH KAKABAVEH (v) replik:

Fru talman! Min fråga om sämre kvalitet kvarstår. Det där har inte bevisats. Alla universitet och högskolor är, som både Ulrika Carlsson och

Betty Malmberg framfört, någonting positivt. Det vet vi. De utländska studenterna har bidragit med väldigt mycket. Hittills har inte kvaliteten varit så dålig. Jag har inte hört det vare sig från lärarkåren eller studentkåren eller från universitet och högskolor.

Problemet är inte kvaliteten. Därför är rubriken störande. Utländska studenter har i alla år funnits här och bidragit och varit utvecklande för oss. Det har inte varit några problem. Men synen på utbildning har ändrats i Sverige i och med högerregeringen. Allt ska nu kosta. Det ska handlas och köpas. Men kunskap kan man inte alltid köpa sig. Den principen har funnits i Sverige, och den är det viktigt att behålla.

Man kan se att kvaliteten har varit bra på universiteten där var fjärde student har utländsk bakgrund. Dessa har bidragit i sammanhanget, så det finns inte någon anledning att här påstå att de har försämrat utbildningskvaliteten.

Självklart är alla högskolor och universitet duktiga. De har kvalitet. Men det som här föreslås gör att de små universiteten riskerar att konkurreras ut eftersom det handlar om de kända stora lärosätena. Inte bara i Sverige utan också i omvärlden är det så. Vi är inget undantag i världen. Vi vet ju hur det varit. Danmark är ett exempel. Australien är ett annat exempel. Det är det viktigt att komma ihåg.

Anf. 63 ULRICA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Fru talman! Varför plötsligt sämre kvalitet? Det är viktigt att inte bara ge en ögonblicksbild av hur det för tillfället fungerar, utan det gäller att också se till utvecklingen över tid.

I debatten har vi redan berört att det har varit en väldigt stor ökning av antalet utländska studenter. Vi vet att det medför rejält ökade kostnader vid själva ansökningsförfarandet. Det är också så att allt färre inom området får ta del av den högre utbildningen.

Det är bra att det i diskussionen handlar så mycket om kvalitet. Det är ju kvaliteten vi så många gånger pratar om. I dag känns det som att Vänsterpartiet bara lyfter fram den fantastiskt bra kvaliteten i den högre utbildningen. Men vi vet att vi måste fördela om resurser för att också ge möjlighet till ytterligare kvalitetsförbättringar.

Den alliansregering som nu styr Sverige har vid ett antal tillfällen tillfört kvalitetshöjande medel, men vi vet att det inte varit tillräckligt. Då måste man se till helheten och se vilka möjligheter som finns att ytterligare stärka kvaliteten i utbildningssystemet. Vi ser att utvecklingen under de senaste åren – jag nämnde att det skett en fyrdubbling sedan 1999 – inte är hållbar om vi tittar framåt. Vi måste se över detta och se hur vi kan få en balans, hur vi kan stärka kvaliteten och hur vi kan konkurrera med kvalitet.

I dag finns det lärosäten som konkurrerar just med att det är gratis utbildning. Man har olika avtal med olika högskolor runt om i världen och konkurrerar med gratis utbildning. Jag tror att detta kommer att driva fram att man på ett mycket tydligare sätt får konkurrera med kvalitet. Det kommer att gynna lärosätena, och framför allt kommer det att gynna våra studenter som genomgår de olika utbildningarna. Dessutom kommer det att gynna vårt samhälle eftersom vi får studenter med större kunskap och kompetens som de sedan på olika sätt kommer att bidra med i näringslivet.

Anf. 64 LAGE RAHM (mp) replik:

Fru talman! Ulrika Carlsson pratar väldigt mycket om hur bra det är med internationalisering och med att ha många utländska studenter. Det uppskattar jag, för jag tycker att det är positivt. Men varför är Centerpartiet, Ulrika Carlsson, med på en ordning som i ett slag radikalt kommer att minska antalet utländska studenter? Om man menar att utländska studenter bidrar till kvalitet – jag uppfattar att Ulrika Carlsson menar det – menar man då också att det är de utländska studenterna som har ansvaret för kvaliteten, som har ansvaret för att betala för kvaliteten vid svenska lärosäten? Vi tar inget ansvar för internationalisering och kvalitet, utan det ansvaret får någon annan ta – så tycks det vara.

Ulrika Carlsson nämnde här att vi väljer att inte se problemet med att fler utländska studenter kommer hit. Jag tycker att det är ett konstigt synsätt att börja med att se det som ett problem att utländska studenter kommer hit. Om man tycker att det kommer för många finns det ju andra metoder än avgifter för att få en begränsning om man nu är intresserad av det. Men det verkar regeringen inte alls vara intresserad av.

Och vad händer om många utländska studenter inom EU eller EES-området kommer hit? Är också det då ett problem, eller vad betyder det?

Det heter att vi ska se att världen förändras och att vi ska våga möta framtiden med en ny politik. Det hela blir väldigt klichéaktigt. Rimligtvis är det väl inte så att man bara för att man inte ändrar sin politik inte möter framtiden. Det kan ju inte vara ett självändamål att ändra en bra politik till en dålig politik för att man ska möta framtiden. Det är inte ett bra sätt. Det hela är befängt!

Anf. 65 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Fru talman! Det är alldeles uppenbart att vi lite grann ser olika logik i det som vi diskuterar och debatterar här i dag.

Det är viktigt för Sverige att vara en del av en internationaliserad värld. Men vi räknar inte i antalet huvuden när det gäller internationella studenter, utan det är mixen, mångfalden, möjligheterna, kunskapen, kompetensen och kreativiteten som vi behöver se ytterligare stärkas och utvecklas vid våra lärosäten.

Vi ska ha konkurrens på lika villkor. Jag tror att det är väldigt viktigt för Sverige att förstå att vi är *en* del. Det är det viktigt att se för oss som på olika sätt ibland utmålar det egna landet som lite bättre än andra länder och som lite mer speciellt.

När det gäller högre utbildning och forskning behöver Sverige vara riktigt väl anpassat sett till konkurrenskraften. Därför måste vi hitta ytterligare förstärkningsmekanismer som driver kvalitetsutvecklingen. Det vi här talar om är *en* del. Vi kommer att få tillfälle att i denna kammare diskutera ett antal propositioner om autonomi och kvalitet – precis som vi nu diskuterar studieavgifter – som tillsammans visar på helheten, på att alliansregeringen har förstått behovet av att stärka kvaliteten inom den högre utbildningen och forskarutbildningen samt inom forskning och innovation. Därför ser jag det här som *en* pusselbit i helheten just när det gäller att se hur Sverige på sikt kan stärka sin konkurrenskraft.

Det är absolut så att vi anser att internationaliseringen är viktig. I mitt anförande talade jag om internationaliseringsstrategin. Den första delen i den strategin handlar just om att Sverige ska vara ett attraktivt studieland

för utländska studenter. Att vara ett attraktivt studieland för utländska studenter handlar om att man vet att man när man läser i Sverige kan få den absolut bästa utbildningen – en utbildning som definitivt bidrar till den framtida karriär man tänkt sig, oavsett vilket område det är.

Anf. 66 LAGE RAHM (mp) replik:

Fru talman! Jag ska passa på att säga att det ibland har varit lite förvirrande beträffande detta med lagfäst – att svenska studenter inte ska betala en avgift. I praktiken är det redan lagfäst med en förordning, skulle man kunna säga. Den praktiska skillnaden är i princip noll i sammanhanget. Däremot tycker jag att det är bra att man gör den här förändringen, vilket vi också föreslår. Men det är liksom inte någon stor sak att slå sig för bröstet för.

Sedan är det smått parodiskt när Ulrika Carlsson pratar om kvalitets-satsningar och att den här propositionen handlar om kvalitet, när hon är väl medveten om att i princip hela högskolevärlden anser att det är ett kvalitetsosäkert förslag som man har tagit fram på ett icke kvalitetssäkert sätt. Det är väl inte rimligt att stå här och påstå att det är en satsning på kvalitet. Nu ska jag inte gå mer in på det, för vi återkommer till det. Jag menar bara att man rimligtvis inte kan säga det.

Jag tycker att det är intressant att notera att kreativiteten och mångfalden uppges stärkas genom att folk betalar avgifter. Gäller det på fler områden? Blir man mer kreativ om man är tvungen att betala? Ökar mångfalden ju fler det är som betalar? Är det någon sorts genomgående princip? Det är väl inte möjligt att man kan anse det – trodde jag, tills i dag.

Jag vill passa på att påpeka att jag tycker att det är ett problem när vi pratar om utbildning som en handelsvara. Utbildning är inte bara en handelsvara – utbildning är så mycket mer. Den här ensidiga fokuseringen på att sälja, konkurrera och handla med utbildning riskerar att leda väldigt fel, som det har gjort på en del universitet, dock inte i Sverige ännu.

Anf. 67 ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik:

Fru talman! Det är viktigt att se vilken proposition vi diskuterar här i dag, nämligen den om studieavgifter för utländska studenter. När det gäller kvalitet förstår jag inte riktigt det som Lage Rahm framför om att utbildning plötsligt blir en handelsvara och så vidare. Det är väl det man har framfört att det är, att handelsfördelarna handlar om att det är gratis. Det handlar också om att titta på att det ger möjligheter till konkurrensfördelar.

Vi ser på hur vi kan skapa en långsiktigt hållbar utveckling också för universitets- och högskolesektorn i Sverige i ett internationaliserat samhälle. Då handlar det om att detta är en av pusselbitarna för att hitta en bra balans mellan möjligheten för dem som finns inom vårt område och möjligheten för dem som kommer utifrån att rekryteras och känna att de får en utbildning som är bra på lika villkor.

När det gäller just det område vi diskuterar i dag är det viktigt att se att det inte är antingen-eller. Det är inte antingen det ena eller det andra. Lage Rahm har tidigare i debatten framfört att det är en motsättning mellan att kunna konkurrera med kvalitet och att kunna konkurrera med

att det är gratis, en handelsvara kopplat till en fri akademi. Men det här måste kunna finnas i samma verklighet. Vi vill ha fria akademier – det är därför vi kommer att stå här och diskutera Autonomiutredningen. Vi vill ha en internationalisering – det är därför vi redan har lämnat en proposition på det området.

Detta är ytterligare en pusselbit som kommer att göra det möjligt för Sverige som kunskapsnation att stärka kvaliteten i utbildningen.

Att inte våga se, vilja se och vilja förstå vad man läser – jag förstår inte riktigt. Det finns väldigt tydligt utskrivet i propositionen på vilket sätt detta leder till ökad kvalitet.

Anf. 68 TINA ACKETOFT (fp):

Fru talman! Principen om en avgiftsfri utbildning är en tradition som för Folkpartiet rent ideologiskt är extremt viktig att värna. Det är principen om utbildning av hög kvalitet också. Jag skulle kunna gå så långt som att säga att det är kärnan i Folkpartiet: God utbildning för alla.

Därför känns det skönt att alliansregeringen stärker skyddet för att avgiftsfrihet fortsatt ska gälla svenska studenter genom att föra in detta i lagen. Jag tycker att det är på gränsen till ohederlig debatt när oppositionen försöker framföra någonting annat.

Ett land är bara så starkt som det intellektuella kapital befolkningen har. Men världen förändras – den gör det, oavsett Miljöpartiets åsikt eller ej. Internationaliseringen och globaliseringen kräver att vi som nation också ser över vad vi behöver göra för att hänga med i den utvecklingen.

Låt mig vara lite privat. Jag avslutade min högskolesväng 1992. Det känns inte som så länge sedan fast det låter så. Jag gjorde den omvända resan. Då jag inte hittade någon utbildning som passade mig i Sverige åkte jag till England. Jag ska inte uppta kammarens tid med att berätta om det enormt stora antalet blanketter, telefonsamtal och formulär som jag var tvungen att producera och formulera för att få det svenska utbildningsväsendet att förstå att jag ville läsa hela min utbildning utomlands. Då var det nämligen fortfarande extremt ovanligt att så skedde.

Men de senaste tio åren har antalet utländska studenter på svenska universitet och högskolor tredubblats. På väldigt kort tid har det gått från att det var undantag till att det nu i Lund, som är mitt läns universitet, är 10 procent av eleverna som kommer från utlandet. Inför höstterminen 2009 sökte 120 000 studenter från länder utanför EU och EES till en svensk utbildning. Vi har alltså gått igenom ett extremt stort skifte inom svenskt utbildningsväsen.

Internationaliseringen och studentutbudet är en tillgång för Sverige och för andra länder. Jag vill påstå att min engelska utbildning gjorde nytta för skolsystemet i England, eftersom jag tillförde ett nytt perspektiv när vi diskuterade samhällsfrågor och tillförde medel till studentkassan eftersom jag betalade för min utbildning. Men min utbildning gjorde också nytta för Sverige, för när jag kom tillbaka hit hade jag en unik erfarenhet som gjorde att jag definitivt drog in pengar till den byrå jag arbetade för.

Den ökade rörligheten är av godo. Men den för också med sig påfrestningar och ökade kostnader som får konsekvenser för det svenska utbildningsväsendet. Vill man inte se det är man utvecklingsfientlig, skulle jag vilja hävda.

Detta har också påtalats av Riksrevisionen. De säger klart och tydligt att regeringen måste komma tillbaka till riksdagen och redovisa hur det ser ut så att vi kan ta ställning. Det har de nu gjort, och det är det vi behandlar här i dag.

Förslaget som ligger framför oss är att det ska införas avgifter för utomeuropeiska studenter, och det görs av tre mycket enkla skäl.

För det första: Vi bjuder alla som vill, oavsett om de kan eller inte kan betala, på gratis utbildning. Det urholkar finansieringen av den svenska högskolan. Den som inte vill se det ber jag titta på siffrorna igen. Det handlar om totalt en halv miljard kronor varje år som skulle kunna gå tillbaka och användas för angelägna reformer i högskolan.

För det andra: Svenska studenter som reser utomlands får betala för sig. Då är det väl rimligt att den principen också gäller för utländska studenter som kommer till Sverige.

För det tredje: Det växer fram en global utbildningsmarknad. Om oppositionen slår till dövörat när vi säger marknad kan jag kalla det utbildningsmiljö i stället. Det växer fram en global utbildningsmiljö. Drygt tre miljoner studenter per år studerar utomlands. Här måste Sverige kunna konkurrera med kvalitet, inte med gratis utbildning.

Enligt enkätundersökningar är avgiftsfriheten det viktigaste när dessa elever väljer var de ska studera, inte kvalitet. Hade jag suttit i svensk högskola hade jag dragit öronen åt mig. Det är alltså högskolan som måste höja sin kvalitet för att kunna locka hit dessa studenter.

Det kan inte vara rimligt att det ska vara på detta sätt. Det får sannolikt också effekter för kvaliteten på de studenter som kommer hit. Och studenternas kvalitet påför naturligtvis också kvaliteten i högskolan.

Allianspartierna har som målsättning att skapa en svensk högskola av världsklass. Jag tror att vi har varit ganska tydliga med det. Då måste vi locka till oss de bästa studenterna oavsett nationalitet.

Samtidigt som avgifterna införs skapar vi också två stipendiesystem, ett som riktar sig till studenter i de tolv länder som Sverige har långsiktigt biståndarbete med och ett för dem som har särskild kompetens.

Jag upprepar: Ja, det är strategiskt viktigt för Sverige som utvecklingsland och för andra länder att vi får hit de vassaste hjärnorna. För att lyckas med det måste vi konkurrera med kunskap. Upprepning är alltings moder, och jag säger det igen: Vi kan inte ha utbildningsrealisation.

Genom att vi slutar att bjuda alla på gratis utbildning kan vi nu också satsa specifikt på vissa länder där vi vet att det finns ett otroligt stort behov av utbildning. Dessutom kan vi satsa på kvalitetshöjande åtgärder inom högskolan. Det är, enligt min mening, ett mycket mer effektivt sätt att använda biståndsmedel.

Fru talman! Lage Rahm citerade en före detta utbildningsminister som jag hoppas att vi aldrig mer behöver se som minister. Låt mig avsluta med att citera dåvarande utbildningsministerns nuvarande kollega. ”Det var den socialdemokratiska regeringen som tillsatte utredningen för att se över möjligheten att ta ut avgifter för utomeuropeiska studenter. ... Det fanns i sammanhanget en tydlig politisk inriktning om att även lagstifta om avgiftsfriheten för inhemska studenter.” Det är citerat från Socialdemokraternas särskilda yttrande i det betänkande som i dag debatteras i kammaren. Jag förstår att Mikael Damberg inte är närvarande, för jag vet inte hur han skulle kunna fylla ut åtta minuter med detta.

Vi har nu hört tre ganska entydiga röster. Jag vill inte föregripa min kollega som kommer härnäst, men jag kan tro att hon kommer att säga ungefär samma saker.

Den andra parten i oppositionsgrupperingen är Miljöpartiet med dess fantastiska inkonsekvens. De säger att om man studerar vid nordliga lärosäten får man lov att göra det eftersom där finns gott om bostäder. Och då bör man naturligtvis läsa miljöteknik eller något liknande.

Sedan har vi Vänsterpartiets ganska skrämmande bild som jag trodde att jag aldrig mer skulle höra talas om. Det liknar snarast social turism när man undrar varför studenter ska komma till Sverige om det inte är gratis. Jag ställer mig mycket frågande till det och hoppas att kammaren ser att det mot dessa tre spretande alternativ finns en allians som är rörande överens om att vi ska ha en högskola av världsklass. Vi vill ha hit de vassaste hjärnorna, och vi vill att det sker med exempelvis de bi-ståndsmedel som finns.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 69 LAGE RAHM (mp) replik:

Fru talman! Det är intressant att notera att regeringspartierna mest verkar vara intresserade av att tala om detaljer i den sista reservation som vi i Miljöpartiet har i betänkandet. Det är talande, för jag förstår att det inte är särskilt roligt att tala om de egna förslagen.

Jag kan konstatera att det i vår reservation står, vilket inte verkar ha uppfattats av företrädarna för Alliansen, att stipendier särskilt bör ges för utbildning inom miljöteknik med inriktning på rena energislag och klimatanpassning. Stipendiet ska alltså inte bara ges, utan det ska vara ett extra tillskott. Vi har också avsatt mer pengar för det än regeringen. Samma princip gäller vid de nordliga lärosätena. Därmed har vi det avklarat.

Om jag förstått Tina Acketoft rätt är kärnan i Folkpartiet god utbildning för alla. Det är intressant. Det är en bra premiss. Med god utbildning för alla menar man rimligtvis alla svenskar, och det är det jag lite grann är rädd för att det handlar om. Det gränsar nästan till en nationalistisk agenda. Med god utbildning för alla menar man undermedvetet svenskar. Det är ett problematiskt synsätt.

Jag uppfattade att Tina Acketoft var inne på principen att kvaliteten blir bättre om man betalar. Är det verkligen det som Folkpartiet menar? Gäller det fler områden? Är det en princip att kvaliteten blir bättre om man betalar? Så kan det väl ändå inte vara?

Det sades också att utvecklingen kräver ... och sedan någonting. Det är ett klassiskt argument som inte är något argument. Rimligtvis måste vi hålla oss till sakargumenten. Utvecklingen är inte någon person eller organisation som kan kräva någonting. Det är ett befängt sätt att använda det svenska språket på, att förvrida det.

Anf. 70 TINA ACKETOFT (fp) replik:

Fru talman! Jag är inte säker på att jag uppfattade några frågor.

Lage Rahm har ett antal gånger stått och raljerat över huruvida allting blir bättre om det är gratis. Nu halkar jag ned på samma debattnivå, men låt mig ändå ge ett hypotetiskt exempel. Anta att vi hade haft sju olika

poliskårer i Sverige varav en var gratis, och jag valde den som var gratis. Den var inte bra, men den var gratis. Det är klart som sjutton att det får effekt. Det har betydelse om man betalar, om man tillför medel. Naturligtvis är det så.

Jag kommer tillbaka till att det i dag bara är de som har råd att själva betala sitt uppehälle som över huvud taget har möjlighet att komma hit och studera. I annat fall kan man inte göra det. Med det stipendiesystem vi nu inför ger vi möjlighet också för uppehälle. Det är ett sätt att se till att fler får möjlighet att skaffa sig utbildning under rimliga villkor.

Lage Rahm säger att vi valt ut två specifika delar i Miljöpartiets reservation som vi tycker är lite märkliga. Där finns faktiskt ganska mycket som är märkligt. Bland annat säger man att avgifter skapar onödig byråkrati. Däremot är ansökningsavgifter tydligen helt okej och skapar ingen onödig byråkrati. Inte heller där är man alltså helt konsekvent. Man vill inte bara ha studenter som fyller bostäder i Norrland och studerar på miljötekniska områden, utan man säger också att avgifter å ena sidan skapar onödig byråkrati men kan å andra sidan vara okej.

Anf. 71 LAGE RAHM (mp) replik:

Fru talman! Jag börjar med det som Tina Acketoft tog upp sist, avgifterna. Att inrätta ett system där man tar ut avgifter för vissa studenter kräver stora administrativa insatser av högskolorna. Bland annat har Sveriges universitets- och högskoleförbund tydligt framfört att det blir oerhört komplicerat, särskilt med tanke på den korta tid på vilken det ska genomföras. Att däremot ta ut avgifter för ansökningar är inte alls lika komplicerat och skulle underlätta den byråkratiska hantering vi redan har av ansökningar. Jag förstår därför inte riktigt hur man kan jämföra dem.

Sedan vill jag säga att jag är glad att vi inte har konkurrerande poliskårer och tror och hoppas att inte heller Folkpartiet anser att vi ska ha konkurrerande poliskårer. Det visar att det inte är givet att det alltid är bra att konkurrera om allt i ett samhälle.

För att förtydliga – jag kanske inte har varit tillräckligt tydlig eftersom jag tycks ha missuppfattats – vill jag säga att det självklart är bra att inrätta stipendiesystem. Vi tycker att det är utmärkt. Redan innan propositionen lades fram motionerade vi om att vi borde ha stipendiesystem för utländska studenter som kommer hit. Upphållet i Sverige kostar förstås, och det skulle man då kunna betala med stipendier. Det är dock endast en liten del av stipendierna som kommer att gå till studenter som därmed även får uppehållet betalt, vilket möjligtvis kan bli problematiskt för vissa.

Jag vill återkomma till att det är problematiskt om man menar att utvecklingen kräver att man går åt ett visst håll. Rimligtvis för politiska beslut människor åt ett visst håll, och man kan ha orsak att fatta dessa beslut. Det kan man göra på grund av vad som händer i omvärlden, men det är inte så att det krävs någonting av någon. I det här fallet krävs det inte, utan Sverige skulle kunna införa andra system för att mota detta problem.

Anf. 72 TINA ACKETOFT (fp) replik:

Fru talman! När det gäller utvecklingen, framtiden och så vidare har Miljöpartiet och Alliansen helt olika bilder av vad som krävs för att vi

ska kunna möta den framtid som vi vill se. Det gäller förändringar över huvud taget som vi vill göra i vårt samhälle.

Låt mig, för att det ska bli tydligt, upprepa att det finns tre skäl till att vi vill införa den här åtgärden. För det första: Om vi bjuder alla på gratis utbildning urholkar det resurserna i den svenska högskole- och universitetskassan. Det handlar om 500 miljoner kronor som vi kunde använda till kvalitetshöjande åtgärder, resurser som vi i vanliga fall är överens om att vi behöver tillföra högskolan.

För det andra: Svenska studenter som åker utomlands och studerar får betala en avgift. Också av rena rättviseskäl tycker jag att detta är en rimlig åtgärd.

För det tredje: Om vi ska konkurrera, inte som ett låglöneland, inte som ett lågprisland, inte som ett gratisland, när det gäller studenter måste denna åtgärd vidtas. Framtiden och utvecklingen kräver det om vi vill hänga med kvalitetsmässigt. Om vi vill ha en Nobelmiddag där vi för en gångs skull kan fira svenska Nobelpristagare måste vi satsa på kvalitetshöjande åtgärder inom högskola och forskning.

Anf. 73 AMINEH KAKABAVEH (v) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna på argumentationen om varför studenter som kommer till vårt land kommer att försämra kvaliteten. Jag vill fråga Tina Acketoft varifrån hon fått enkätundersökningen. Finns det belägg för detta, och varför har i så fall inte vi andra fått enkätundersökningen som säger att utländska studenter endast kommer hit för att utbildningen är gratis?

Varför skulle utländska studenter från så kallade tredjeländer och tredje världen, men inte de som kommer från länder inom EU, medverka till sänkt kvalitet i högskolor och universitet? Det är en fråga till en folktopartist som är liberal och pratar mycket om principer, solidaritet och så vidare.

Till sist undrar jag om det bistånd till demokratisk samhällsutveckling och minskade klassklyftor i andra delar av världen som man har kommit överens om. Varför ska biståndet användas till utbildningar här i Sverige för studenter från vissa länder? Hur kan man acceptera att detta sker? Biståndet ska gå till massorna, inte till enskilda individer. Det är också en fråga som jag skulle vilja ha svar på.

Anf. 74 TINA ACKETOFT (fp) replik:

Fru talman! Om Sverige inte hade infört folkskolan när vi gjorde det hade vi inte varit skymten av det vi är i dag, tror jag. Utbildning är den absolut bästa motorn till utveckling i ett samhälle. För mig är det självklart att utbildning också är en del av biståndsarbetet. Det är bra att människor får komma hit och skaffa sig en bra utbildning. Vissa kan inte göra det i sitt hemland av olika skäl. Den bästa hjälp vi kan ge är väl att se till att de får komma hit till Sverige och få utbildning. Det gör vi genom detta studiemedelssystem.

Tidigare har det inte varit möjligt. Har man inte kunnat skaffa till sitt uppehälle själv har man visserligen kanske fått komma hit och studera, men man har då inte kunnat leva här i vilket fall som helst. Vi har infört det här stipendiesystemet för att garantera att de tolv prioriterade länder-

na ska ha en gräddfil – vi kan kalla det så – till utbildning i Sverige. Det tycker jag är helt rätt och riktigt.

Amineh Kakabaveh från Vänsterpartiet står och säger flera gånger att den främsta konkurrensfördelen svenska högskolor har är avgiftsfriheten. Hon har fått möjlighet att rätta sig eller vinkla om det på något sätt, men ändå kommer det hela tiden glasklart. Det måste då betyda att en student från ett annat land väljer det som är gratis, inte för att det har bäst kvalitet utan bara för att det är gratis. Låter inte det lite märkligt? Låter det inte som att Amineh Kakabaveh skulle kunna ändra det?

Därför säger vi att vi måste förändra kvalitetssystemet i högskolan. Det är inte den enda enskilda åtgärd vi vidtar. Vi har ett helt batteri av olika insatser inom detta område för att höja kvaliteten vid högskolor och universitet, så att inte de utländska studenterna när de ska välja vart de ska åka för att studera tänker: Vi tar det land som är gratis, inte för att vi tycker att det är bra, utan för att det är gratis.

Anf. 75 AMINEH KAKABAVEH (v) replik:

Fru talman! Tala klarspråk, Tina Acketoft! Så här är det, som du vet: Hur vi än vänder och vrider på saken är Sverige ett litet land, och språket är väldigt litet. Den som kommer från en annan del av världen måste läsa på ett annat språk för att kunna förstå det som studeras här, och det är engelska. Den enda möjligheten att komma har funnits genom att det varit avgiftsfritt. I dag kommer inte studerande som är av högre kvalitet, utan det är de rika som kan betala som kommer. Så är det. Den uppfattningen står Vänsterpartiet för.

Svara på frågan också, i stället för att hacka på saker och ting som jag har förklarat många gånger! Detta har olika vinklingar. Självklart är det så. Som politiker måste vi argumentera utifrån olika aspekter. En aspekt är ideologisk. För oss är det ideologiskt. Vi vill inte ha de rikaste. Vi vill ha kvaliteten från alla som kan bidra.

När det gäller biståndspengarna: Självklart är det viktigt med utbildning och att satsa på andra delar av världen som inte har möjligheterna. Man får bistånd för att utveckla skolor inom sitt eget land. Detta har du inte heller svarat på, men det är viktigt att komma ihåg. Bistånd skickas för att man ska utveckla massorna, inte en eller två personer. Det är också en viktig aspekt i det hela.

Jag får heller fortfarande inte svar på varför kvaliteten är sämre i dag och vad är det för påhittad argumentation.

Anf. 76 TINA ACKETOFT (fp) replik:

Fru talman! Det måste vara någon typ av förbistring. Jag tror inte att vi förstår varandra över huvud taget i denna fråga.

Jag upprepar gärna: Vi kan inte bjuda alla på gratis utbildning om vi vill hålla hög kvalitet i det svenska utbildningssystemet. Det går inte. Det klarar vi inte av. Vi vill se till att de som har störst behov ska få lättare tillgång till utbildningssystemen i Sverige. Det kan inte Vänsterpartiet ha någonting emot. Vi vill dessutom se till att de som är mest konkurrenskraftiga och har specialkunskap också ska komma in, så att vi kan höja spetskompetensen på forskning och utbildning i Sverige. Det kan inte heller Vänsterpartiet ha någonting emot.

Vad vi vill göra med detta är att bredda utbildningen och se till att högskolor och universitet får bättre resurser, att vi får hit de vassaste hjärnorna och att vi får hit studerande från de tolv länder som vi främst har riktat våra biståndsmedel mot. Det är alltså en bredare utbildning för massorna samtidigt som det är ett lyft. Vi vill komma upp igen på spetskompetensnivå.

Jag säger det igen: Jag tycker att Nobelmiddagar är fantastiska, men det hade varit ännu roligare om vi någon gång fått se en svensk vinnare av Nobelpriset också, därför att vi har så hög kvalitet både på dem som är i utbildningssystemet och på utbildningssystemet som sådant. Det är detta som den här alliansregeringen unisont står bakom och arbetar för, medan ni har tre olika alternativ, och de som står för det första av dessa tre alternativ vill inte ens vara här i kammaren i dag och debattera det som ni andra två tycker är så oerhört viktigt.

Vi kommer nog inte att komma överens i denna fråga. Men i alla fall kan vi vara överens om att vi vill ha ett rejält lyft för högskolan och universiteten och se till att studerande från de länder som vi riktar oss mot specifikt ska få lättare att ta sig hit och studera.

(Applåder)

Anf. 77 EVA JOHANSSON (kd):

Fru talman! Jag vill gärna börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande. Det är ett alldeles utmärkt betänkande, efterlängtat av både Alliansen och hela universitets- och studievärlden. Det är härligt!

Jag vill också gärna konstatera att det glesnar på vänsterkanten i kammaren. Jag ser det naturligtvis som en politisk vision och en bekräftelse på hur framtiden ser ut. Det har vi i och för sig ingenting emot.

Inledningsvis vill jag passa på att understryka att det finns en viktig princip i det här betänkandet som vi i Alliansen har varit väldigt noga med att slå fast. Det gäller det berömda avgiftsspöket, som det viftas med från vänsterkanten gång på gång, det vill säga att det här skulle vara det första steget mot att avgiftsbelägga även övriga studenter, som kommer från Europa eller Sverige. Det finns inte något skäl till den oron. Mina kolleger har tidigare sagt det, men jag vill understryka detta. Det är inte aktuellt, varken nu eller i framtiden. Avgiften gäller studenter från länder utanför EES-området och Schweiz.

Vi har en annan fråga som vi har drivit minst lika länge, och det är det principiellt riktiga i att avgiftsbelägga just studier för studenter från så kallade tredjeländer. Tredjelandstudenter bidrar på en rad olika sätt till svensk högre utbildning och forskning och till det svenska samhället i stort. Den mångfald av erfarenheter och kunskaper som skapas genom tredjelandstudenternas närvaro höjer kvaliteten i den högre utbildningen. Internationellt präglade utbildningsmiljöer speglar också i hög grad det sammanhang som många studenter kommer att möta senare i arbetslivet.

Fru talman! Det här är enligt oss goda argument för att slå in på den linje som vi har att besluta om i dag.

Vi beslutar att en viss avgift kommer att tas ut. Men vi avsätter också medel i form av stipendier för tredjelandsstudenterna. Vi inrättar det nya stipendiesystemet som omfattar 30 miljoner kronor om året och ska riktas till särskilt kvalificerade studenter från länder som Sverige har långsiktigt utvecklingsarbete med. Det ska täcka både levnadskostnader och studieavgifter.

Detta är väldigt viktigt inte minst för att mota de argument som har framförts här från vänsterkartellen tidigare. Vi tycker inte att det bara är rika barn som ska komma till Sverige som det tidigare ha varit. Vi tycker inte heller att det är bra att de bara ska leva på nudlar. Det är inte bra att ha det på det sättet.

Vi vill att alla som har intellektuell kapacitet ska ha möjlighet att komma till Sverige och ha rimliga levnadsvillkor. Det vill vi försäkra oss om genom det nya stipendiesystem som vi nu inrättar. Stipendierna kommer dessutom att fördelas via Svenska institutet, vilket gör det rättsäkert. Det är inte hipp som happ och på måfå, utan ett klokt och genomtänkt system.

Det andra nya stipendieprogrammet som riktar sig till särskilt kvalificerade tredjelandsstudenter utanför EU och EES ska inte täcka levnadskostnader utan enbart studieavgiftskostnaden. Från och med 2012 ska programmet omfatta 60 miljoner kronor, och stipendierna ska fördelas via en myndighet till universitet och högskolor som sedan distribuerar stipendierna till studenterna.

Det är ett väldigt bra och genomtänkt system. Däremot är de positiva effekterna i allmänhet inte ett argument för en allmän avgiftsfrihet för alla som önskar studera i Sverige. Tvärtom är den allmänna avgiftsfriheten ett trubbigt instrument som inte ger någon möjlighet att styra hur stora kostnader tredjelandsstudenterna tar i anspråk.

I Sverige har den totala andelen inresande studenter trefaldigats sedan 1999 och är numera större än andelen utresande svenska studenter. Totalt utgjorde de inresande studenterna drygt 8 procent av samtliga studenter i Sverige under läsåret 2007/08.

Gruppen fritt inresande studenter – de brukar kallas free movers – har nästan fyrdubblats sedan 1999. Knappt 10 000 av de fritt inresande studenterna under 2007/08 kom från länder utanför EES och Schweiz. Av dessa kom nästan 70 procent från Asien.

Fru talman! En allt större andel av grundutbildningsanslagen används för utbildning av tredjelandsstudenter. Under 2007/08 uppskattade regeringen att ca 500 miljoner kronor användes till det, som också mina kolleger tidigare har nämnt.

Den snabbt ökande omfattningen av antalet studenter samt behovet av fler utbildningsplatser och stärkt kvalitet är enligt regeringen skäl för att anslaget till utbildning och högskolor bör avlastas dessa kostnader.

Det är ganska rimligt. Vi har nämligen till skillnad från vänsterkartellen en budget som ska hållas. Vi har inget fritt fall uppåt när det gäller andelen medel som fördelas. Vi har en budget som ska hållas, och vi vill också respektera det. Där finns det en begränsning för en seriös utbildningspolitik.

Högre utbildning är strategiskt viktig för vår gemensamma framtid. Sveriges förmåga att bevara och utveckla välfärden är till mycket stor del beroende av vårt lands förmåga att hantera kunskap. En välutbildad be-

folkning är helt central för ett land som vill hävda sig i en starkare global konkurrens.

Här i kammaren har det sagts väldigt mycket klokt från en enad allians. På vänstersidan noterar vi att socialdemokraterna över huvud taget inte vill debattera den här frågan. Man kan misstänka att det beror på att deras kolleger i den så kallade vänsterkartellen har så spretiga förslag att man vill undvika att debattera den här frågan. Det kan jag förstå, eftersom de tycker som vi. Det brukar de inte vilja erkänna alltför öppet.

Vänstern vill att det ska vara gratis, och Miljöpartiet vill att det ska vara gratis men med avgifter. Det har vi också hört tidigare. När jag tidigare lyssnade på debatten funderade jag ganska mycket. Har ni i Miljöpartiet över huvud taget något tak när det gäller utbildningsanslagen? Finns det någon övre gräns?

Detta är en kostnad som har eskalerat. Det är allt fler studenter som kommer till Sverige. Har ni över huvud taget någon övre gräns för hur många studenter från länder utanför Europa som får, kan eller ska komma? Eller är det så att utbildningsanslaget för svensk universitets- och högskoleutbildning kan svälla precis hur mycket som helst? Vi har tidigare hört att gratis tydligen är det bästa.

Vi har här tidigare understrukit under debatten att svensk högskole- och universitetsutbildning har en kvalitet i världsklass. Vi kommer att bli ännu bättre och ännu spetsigare. Vi vill erbjuda de studenter utanför EES-området som har de skarpaste hjärnorna och inte de största plånböckerna att komma hit till Sverige. Jag yrkar än en gång bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 78 LAGE RAHM (mp) replik:

Fru talman! Eva Johnsson undrade här senast över om det finns någon övre gräns för utbildningsanslaget för Miljöpartiet. Jag ska svara, eftersom jag tycker att det är trevligt att svara.

Om Eva Johnsson hade bemödat sig med att läsa vårt alternativa budgetförslag så hade hon sett att det finns en summa för utbildningsanslaget. Det är vad vi föreslår. Däremot har vi aldrig sagt att utbildningsanslaget aldrig någonsin får överstiga ett visst antal kronor. Det är inte ett bra sätt att driva politik. Givetvis anpassar man efter hur situationen ser ut.

Eva Johnsson nämnde att förslaget var efterlängtad av allianspartier. Det är möjligt, eftersom det dragit ut på tiden. Det tog lite tid att få fram det. Jag kan förstå om ni möjligtvis har längtat. Hon hävdade också att det var efterlängtad från hela studievärlden enligt ett citat. Jag undrar om Eva Johnsson verkligen menar det, eller stod hon och sade någonting hon inte menade?

Omfattar den studievärld där alla går och längtar efter förslaget till exempel studenterna? Tycker de att det är bra? Omfattar studievärlden alla universitet? Det är att förvränga fakta att säga att det är efterlängtad. Det är snarare så att man i högskolesektorn är mot förslaget.

Jag vill också passa på att säga någonting om avgiftsspöket. Vi säger inte att ni föreslår att införa det. Vi säger bara att ett första steg rimligtvis är att införa det för utländska studenter. Finns det något land som har

studieavgifter för inhemska studenter som inte har det för utländska? Det skulle i sådana fall vara väldigt bra att veta.

Det är klart att det är ett första steg. Sedan hoppas jag och tror att vi inte någonsin kommer att ta några fler steg på den vägen. Men det är en helt annan sak.

Anf. 79 EVA JOHNSON (kd) replik:

Fru talman! Lage Rahm har tidigare under debatten varit väldigt noga och tydlig med att understryka att när vi läser Miljöpartiets reservationer ska vi inte fastna i detaljer. Vi ska inte bry oss om det står miljöteknik och att man ska slussa studenterna från Korea upp till Umeå, eftersom de kommer att trivas bäst där när de läser miljöteknik. Sådana små detaljer ska vi inte fastna i.

Jag vädjar till Lage Rahm att applicera just det uttrycket på det jag säger. Fastna inte i detaljer om jag nu säger alla i högskolevärlden. Jag kan möjligen modifiera det så att det inte uppstår några missförstånd, och säga att en stor del av högskolevärlden och en stor del av studenterna har efterfrågat detta. Då hoppas jag att vi är överens och vet vad vi har sagt och gjort och inte fastnar i detaljer. Det är viktigt att man inte gör det.

Min uppfattning är att det här är efterlängtat. Jag har, precis som mina kolleger och antagligen också Lage Rahm, rest runt och pratat med många utbildningsanordnare, högskolor och universitet där man har vädjat till oss att införa detta. Svensk högskole- och universitetsutbildning har så vass spets och hög kvalitet att man är övertygad om att detta inte är något stort problem, även om man kanske behöver vässa sin marknadsföring. Det här kommer de att lösa.

Svenskt utbildningsväsen kommer inte att tömmas på utländska studenter bara för att vi inför detta.

Anf. 80 LAGE RAHM (mp) replik:

Fru talman! Det är skönt att höra att åtminstone Eva Johnson är övertygad om att vi inte kommer att få en situationen liknande den i Danmark där det tömdes på studenter. Jag kan bara hoppas att det blir så. Det är inte ett bra sätt att hantera kvalitetsfrågor att hoppas att det inte blir som det har blivit på andra ställen där man har gjort precis likadant. Det är inte ett rimligt sätt att hantera kvalitetsfrågorna i högre utbildning som internationaliseringen faktiskt är en del av. Vi har hört många prata om mångfalden.

Jag håller med om att vi inte ska fastna i detaljer, men jag tycker att det är olyckligt att uttrycka sig som att det gäller alla. Det är ju inte en detalj. Det är trots allt ett ganska stort uttalande.

Jag tycker visst att ni kan få läsa detaljerna i våra reservationer. Jag menade bara att majoriteten måste läsa dem korrekt. Därför hade jag med mig betänkanget och läste upp ur det så att det var tydligt vad som stod där.

Hur man definierar ”en stor del” är svårt att säga. Jag skulle säga att majoriteten av människorna i högskolevärlden är emot det här förslaget. Det är den uppfattning jag har fått, även om det inte har gjorts någon granskning av det.

Kan inte Eva Johnsson ändå hålla med om att det här är ett första steg om man vill införa avgifter för inhemska studenter? Jag är glad att ingen just nu driver det, men det har skett i en massa andra länder. Det är problematiskt. Det hoppas jag att vi kan vara överens om.

Anf. 81 EVA JOHNSSON (kd) replik:

Fru talman! Lage Rahm säger att det finns relativa begrepp i debatterna. Det kan man välvilligt hålla med om. ”En stor majoritet” och ”vissa” är ju relativa begrepp. I det lägger vi vad vi vill.

Jag vill understryka att vi är väldigt glada för att vi har inrättat ett stipendiesystem. Det innebär att fattiga studenter med hög intellektuell kapacitet och med dåliga möjligheter att i nuläget ta sig till Sverige och ta del av vår utbildning som har världsklass kommer att ges möjlighet till det via stipendier. Jag är otroligt glad för det. Jag tror inte att de behöver leva på nudlar, vilket de tydligen har gjort fram till nu enligt er beskrivning. Nu ger vi dem rimliga villkor enligt ett klokt stipendiesystem. Jag är stolt och glad för det.

Jag vill hur många gånger som helst understryka att det inte inom Alliansen och bland kristdemokrater finns några som helst signaler eller ambitioner att införa avgifter för de svenska studenterna. Vad Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har i bakfickan kan jag inte gå i god för, men det är solklart vad vi tänker och vilken vår ambition är: Inga avgifter för svenska studenter.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 14 §.)

8 § Kommittéberättelse 2010 m.m.

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU28

Kommittéberättelse 2010 m.m. (skr. 2009/10:103).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 14 §.)

9 § Säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU40

Säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting (prop. 2009/10:117).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU20
SIS II – en andra generation av Schengens informationssystem (prop. 2009/10:86).

*SIS II – en andra
generation av
Schengens
informationssystem*

Anf. 82 INGE GARSTEDT (m):

Fru talman! Utskottet är enigt. Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Jag ska ge en kort presentation av betänkandet.

Det handlar om SIS II, andra generationen av Schengens informationssystem. Varför behöver man en andra generation? Den gamla generationen är föråldrad och har inte den kapacitet som krävs för att inhämta information runt om i Europa. Nya uppgifter ska läggas in.

Vad innebär då det nya systemet?

Det innebär att vi kan få en mycket bättre effektivitet i brottsbekämpningen i Europa. Det är oerhört viktigt i den internationaliserade värld vi lever i. När det inte är aska i luften tar man sig från en plats till en annan på några timmar. Förr kunde det ta dagar, ibland veckor, att röra sig över världen.

Förslaget SIS II innebär också, vilket är av yttersta vikt, ett stärkt skydd för den personliga integriteten. Det finns bestämmelser som ska ge en bättre kontroll av de uppgifter som registreras och bestämmelser om hur uppgifterna ska hanteras.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

11 § Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism

*Straffrättsliga åtgärder
till förebyggande av
terrorism*

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU22
Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism (prop. 2009/10:78).

Anf. 83 MEHMET KAPLAN (mp):

Fru talman! I dag ska vi debattera frågan om straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism. Det är justitieutskottets betänkande 2009/10:22.

Vi i Miljöpartiet har en gemensam reservation med Vänsterpartiet. Jag yrkar bifall till denna reservation.

När vi tittar på vad det är för typ av brott som ska beivras är det viktigt att förstå att brottskategorin terrorism och annan allvarlig brottslighet är den grävsta i samhället, och den ger också de längsta straffen. När det gäller sådana här brott är det mycket viktigt att lagstiftningen är tydlig och överblickbar och att det inte finns utrymme för godtycklighet.

Fru talman! Det är därför mycket olyckligt när den föreslagna lagstiftningen ser ut att leda i rakt motsatt riktning. Lagstiftningen är inte bara oklar utan lämnar i högsta grad utrymme för godtycke. Jag ska i det

följande beskriva vilken form av godtycke som vi i Miljöpartiet ser och som det redan har funnits många exempel på.

För det första gäller det frågan huruvida en helt ny lag bör införas eller ej. Vi anser att det är självklart att alla brott som handlar om terrorism ska vara samlade i ett sammanhang. Det är en mycket olycklig utveckling att vi nu har reglerna om dessa allvarliga brott utspridda i ett antal lagar. Därutöver förekommer konkurrens i förhållande till andra brottsbalksregler, till exempel reglerna om förberedelse och stämpling. Vi anser inte att frågan är ordentligt utredd och genomarbetad när det gäller en sådan här viktig typ av lagstiftning.

För det andra gäller det rubricering av brotten. Sedan 2003 finns det en svensk lag om terrorism som definierar de subjektiva och objektiva förutsättningarna för att straff ska kunna utdömas. Genom att delar av de grundläggande objektiva rekvisiten inte finns med i den nu föreslagna lagen urvattnas begreppen och lagstiftningen försämrats.

För det tredje är det olyckligt med ytterligare en speciallag inom straffrätten. Det är något som man normalt sett bör undvika enligt experter på området.

Förra året kom Internationella Juristkommissionen, ICJ, med en rapport som tyvärr inte fick särskilt mycket uppmärksamhet i Sverige. Det var något litet inslag i radio och någon liten notis i TT. Den heter *Assessing, Damage, Urging Action, Report of the Eminent Jurists Panel on Terrorism, Counter-terrorism and Human Rights*. Den är 200 sidor lång. Jag ska försöka lyfta upp vissa viktiga delar av den som jag tycker har att göra med dagens debatt.

ICJ är en fristående internationell organisation som arbetar för att öka förståelsen i världen för vikten av självständiga och starka rättssystem.

Den här rapporten handlar om hur många av världens länder, även de som kallar sig liberala och humana, som hotas av att rättssystemen korrumpas och förstörts av de antiterrorlagar som satts i verket sedan 2001, det vill säga egentligen efter den 11 september 2001. Detta sker alltså 60 år efter det att deklarationen om de mänskliga rättigheterna arbetades fram i FN.

Vittnen från över 40 länder har hörts av en fristående panel. Resultaten är i och för sig inte särskilt överraskande, men omfattningen av dem är väldigt intressant. Den fria världen har satt sig själv i en strypsnara i strävan att bekämpa terrorismen. Detta är ett brott som riktar in sig på grunden för vårt demokratiska samhälle och därför också bör hanteras på ett sådant sätt att vi i vår strävan att bekämpa det klarar av att hålla de linjer som är oerhört viktiga, det vill säga att vara en repressiv stat och en stat som har respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna men ändå lyckas motarbeta och stoppa terrorism.

Panelen har bland annat lyft upp den upplösning mellan militära och civila domstolar som hotar rättsordningen i flera länder. Man har framför allt pekat på USA.

Fru talman! Jag vill ta upp hur bedömningen i USA har påverkat att vi i dag har ett sådant här betänkande här i kammaren. USA har förmått flera andra stater i västvärlden att införa liknande lagar som de själva har. Man har också givit auktoritära stater en möjlighet att jämföra sig med USA till fördel för dem själva. Vissa auktoritära länder har fått fripass och kunnat genomföra ännu fler inskränkningar på området mänskliga

rättigheter. De har använt de här orden som inte passar särskilt bra i den typen av ledares mun, det vill säga att de gör det här i kriget mot terrorismen. Det är givetvis förödande för världens liberala demokratier och krafter om de länder som borde stå för individens frihet förlorar auktoriteten när de faktiskt står på samma sida som de diktaturer som säger sig kämpa för liknande värden.

Juristerna i den här panelen kritiserar också skarpt de krigsdomstolar som började användas efter elfte september. De lyfter fram underrättelse-tjänsternas växande makt och den obefintliga kontrollen av de metoder som dessa underrättelsetjänster använder för att få fram sin information. Vi har tyvärr inte varit skonade från detta även om vi har en mycket bättre kontroll av hur vår säkerhetstjänst arbetar. Tortyr och förnedrande behandling av fångar har tidigare varit förbjudet genom konsensus i vår del av världen, men nu ser vi tyvärr hur man börjat se mellan fingrarna på detta.

Enligt panelen håller en kultur av hemlighetsmakeri på att växa fram. Dess värre håller det också på att smitta av sig och läcka in i världens civila rättsliga system.

Fru talman! Som skäl för att införa alla dessa nya lagar, bland annat detta som kan se ut som en mindre justering av en befintlig lag, anges ofta extraordinära omständigheter. Panelen har tittat på det här och hittar inte något som verkligen styrker förekomsten av sådana omständigheter sett ur ett mer långsiktigt och historiskt perspektiv. Ja, elfte september 2001 var en jättestor katastrof, ett fruktansvärt terroristbrott, men om man tittar historiskt har den här lagstiftningen, som ofta bär prägel av hafsverk, inte någon motsvarighet.

Rapporten vill kort och gott att den fria världen kliver av antiterrorhysterin innan det är för sent. Den gör praktik av det slitna uttrycket att vägen till helvetet är kantad av goda föresatser.

Vi har ett par alldeles egna skandaler på det här området att förhålla oss till här i Sverige. Bland annat fick ett antal privatpersoner direkt efter elfte september alla sina tillgångar frysta. Det var väldigt svårt under tiden som de hade dem frysta, och det fanns väldigt liten förståelse hos allmänheten och medierna och tyvärr också bland politiker här i kammaren för vad som hände efteråt. När stämplingen som de hade haft lyftes och tillgångarna så småningom kunde lossas hade man nämligen förstört människoliv. Och de här människorna befanns oskyldiga.

Vi har också rättegången mot välgörenhetsorganisationen i Malmö i färskt minne. Organisationen samlar in pengar till palestinska välgörenhetsändamål. Man ger pengar och hoppas att de hjälper familjer i bland annat Gaza. Problemet var att Åklagarmyndigheten trodde att det hela var kopplat till en terroriststämplad organisation. Om pengarna gick till bomber eller barnmat var svårt att utreda. Det som hände sedan var att hovrätten fastställde den friande dom som tingsrätten gav.

Problemet var att allt detta ställde till väldigt stor skada, både för människorna som jobbade med den här välgörenheten och för dem som faktiskt vill nå krigshärjade och ockuperade områden med hjälp, bland annat från Sverige. De drog öronen åt sig, och plötsligt har man mycket svårt att hjälpa nödställda människor i en del av världen som vi alla är överens om behöver hjälp.

Om vi tittar på hur terrorlistor och liknande hanteras, som det också hänvisas till här, ser vi att det inte är bra för rättssäkerheten hur det går till när namn förs upp på och plockas bort från dem. Tyvärr är våra kolleger i andra EU-länder väldigt snabba med att kritisera amerikanska övergrepp under det som kallas kriget mot terrorismen, men man ser oftast inte den egna rötan. Vi smittas också av det då och då. Vi kan kritisera andra länder när de har problem, men vi tittar inte särskilt mycket på vår egen hemmaplan. Det är ett i längden lite tröttsamt mönster av självgodhet, och jag tycker att vi först ska titta på vår egen situation.

Ett exempel som vi såg förra året var hur terrorlagstiftning kan leda till häxjakt. I Frankrike såg vi hur den här typen av lagstiftning, som vi faktiskt har här och som handlar om förebyggande av terrorism och förebyggande av uppmaning till terrorism, tillämpades på ungdomar som hade en alternativrörelse och skulle vara med i en ockupation av ett hus. Den kunde till synes vara oskyldig och skulle kanske ha kunnat avslutas inom några dagar men utvecklades till en rättegång i ett terrorismmål. Man började prata om radikaliseringsringar även där.

Vi har våra egna begrepp när det gäller Rosengårdsradikaliseringen. Den rapport som regeringen hade beställt om detta kapades jäms med fotknölarna. Även där ser vi att den här typen av lagstiftning inbjuder till godtycke, och det tycker vi är problematiskt.

Vi har också ett exempel i den långa häktningstiden för de svensk-somalier som faktiskt satt 104–105 dagar i häkte. Sedan blev de helt frikända, för det fanns inga riktiga bevis mot dem. Men man använder den här typen av lagstiftning.

Tyvärr är det så, precis som med samlingsstiftelsen i Malmö, att det inte räcker att man blir frikänd både i tingsrätt och i hovrätt, för medierna stämplar både organisationen och personerna. Precis det hände med de här svensk-somalierna som frikändes från alla misstankar. Ett antal ledarskribenter använde formuleringar som den här i medierna: Släppt ur svenskt häkte – grundade terrorrörelse i Somalia.

Det är oerhört viktigt för oss när vi stiftar den här typen av lagar och justerar de befintliga lagarna att vi måste tänka på följderna. Det är ett ansvar. Vi kan förstöra människoliv när vi försöker rädda andra människoliv. Terroristbrott är de grövsta brotten, och de människor som utsätts för dem är de som råkar mest illa ut. Men vi måste tänka på att vi har ett ansvar. Det är annars att göra rättvisan en björntjänst, och sådana behöver vi inte fler av.

Anf. 84 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag har personligen och på nära håll upplevt terrorismens grymhet – systematiskt användande av våld eller förstörelse mot huvudsakligen civila för att med hjälp av rädsla tvinga fram politiska förändringar.

Jag har också personligen och på nära håll upplevt en diskriminering som utövas i terrorismbekämpningens namn. Jag har långtifrån upplevt dess värsta former, men att på flygplatser ständigt vara den enda som tas åt sidan, visiteras och blir ifrågasatt utan att få reda på varför man är misstänkt är kränkande.

Terrorismen måste bekämpas för demokratins skull men aldrig med odemokratiska medel. Lagstiftarna – vi som är ledamöter här i Sveriges lagstiftande församling – måste alltid göra en rimlig avvägning mellan bekämpningen av terrorismen och respekten för mänskliga rättigheter.

Det betänkande som vi i dag ska diskutera handlar, precis som har nämnts, om lagändringar till följd av skärpningen av EU:s rambeslut från 2008 om bekämpande av terrorism och Europarådets konvention om förebyggande av terrorism.

Vad innebär då förändringarna? Fru talman, jag väljer att läsa ur propositionstexten: Genom lagen införs ett särskilt straffansvar för den som i ett meddelande till allmänheten uppmanar eller annars söker förleda till särskilt allvarlig brottslighet. Det införs även ett särskilt straffansvar för den som meddelar eller söker meddela instruktioner om tillverkning eller användning av sådana sprängämnen, vapen eller skadliga eller farliga ämnen som är särskilt ägnade att användas för särskilt allvarlig brottslighet eller om andra metoder eller tekniker som är särskilt ägnade för sådant ändamål, om gärningen har begåtts med vetskap om att instruktionerna är avsedda att användas för särskilt allvarlig brottslighet. Ansvar enligt den föreslagna lagen ska inte dömas ut om gärningen är att anse som ringa.

Vi socialdemokrater menar att lagen är nödvändig för att förhindra, upptäcka och lagföra dem som i extremistiska miljöer vill låta hatet och rädslan florerat. Vi menar också att rimliga avvägningar mellan rättssäkerhet och brottsbekämpningens nödvändiga åtgärder har gjorts, och vi vill därför yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 85 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m):

Fru talman! Vi har på vårt bord proposition 2009/10:78 och betänkandet JuU22 om straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism. Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på den reservation som finns.

Precis som Maryam tidigare sade är propositionens huvudsakliga förslag att riksdagen ska godkänna Europarådets konvention av den 16 maj 2005 om förebyggande av terrorism samt genomföra EU:s rambeslut från 2008.

Konventionens huvudsakliga syfte om förebyggande av terrorism är att stärka medlemsstaternas förebyggande åtgärder mot terrorism. För att nå detta mål, detta syfte, ställs i konventionen krav på kriminalisering av vissa handlingar som kan leda till att terroristbrott begås. Det handlar om offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning till terrorism. Vidare ställs det i konventionen krav på förstärkta möjligheter till samarbete mellan nationella myndigheter och mellan stater.

I propositionen lämnas förslag till en ny lag om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig verksamhet.

Vi följer alltså Europarådets konvention.

Det finns en reservation i ärendet, och den är från Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Värt att säga i det här sammanhanget är att regeringen har begärt in ett yttrande från Lagrådet, som inte hade något att invända mot förslaget.

Genom lagen införs ett nytt straffansvar för den som

1. offentligt uppmuntrar andra att begå terroristbrott
2. rekryterar andra till deltagande i terroristorganisationer eller
3. utbildar andra i hur terroristattentat begås.

Fru talman! Terrorism är inte på något sätt något nytt fenomen. Det är sant. Terrorism är en del av den tidigare världen och den moderna världen, en del av det moderna Europa. Vi har länder i vår omvärld, till exempel Tyskland, Frankrike, Storbritannien, Spanien, Italien och Grekland – listan kan göras lång – som under de senaste decennierna har drabbats av någon form av terroristattentat.

Vi ser bilderna av resultaten av terroristattentaten flimra förbi på tv. Det är raserade hus, sönderlitna bilar, ruiner, lemlästade kroppar och begravningsscener. Det är detta vi vill motverka. Vi vill motverka bilderna från Nairobi, Lockerbie, Tokyo, Madrid, Beslan, Moskva och New York, och nu senast också hoten mot Lars Vilks i Sverige.

Det är viktigt att betona att terrorism, extremism och fundamentalism förekommer i olika kostymer. Det som är gemensamt för dem är att de är ett hot mot det öppna, fria och demokratiska samhället. Förutsättningarna för terrorism kan vara ideologiska, religiösa, etniska eller geografiska. Jag vill i det här sammanhanget igen betona att terrorism och religionen islam som sådan inte hänger ihop. Det finns inget likhetstecken dem emellan. Däremot kan islamistiska fundamentalister och extremister utgöra ett precis lika stort hot som vänster- eller högerextremister eller för den delen fundamentalistiska separatister.

Som jag sade inspireras terrorism av olika faktorer – ideologiska, religiösa, etniska eller geografiska. Sverige har de senaste årtiondena forskonats från storskaliga terrorattentat, men det finns ingen garanti för att svenskar på resor eller i tjänstgöring utomlands inte ska drabbas av terrorattentat. Faktum är att svenskar har funnits bland offren för terroristattentat i flera delar av världen.

Vi kan inte blunda för verkligheten att terrorismen finns i vår omvärld och att den är ett internationellt och gränsöverskridande fenomen. Framför allt är risken stor för att vi här hemma i Sverige ska utnyttjas som bas för rekrytering, logiskt stöd och finansiering. Det finns en risk för att Sverige används som bas för planering av attentat utanför landets gränser såväl som inom landets gränser. Därför är det viktigt att vi godkänner Europarådets konvention. Vi måste samarbeta internationellt och utbyta information. Vi har ett ömsesidigt ansvar. Precis som andra länder kan ställa krav på oss i bekämpande av terrorismen kan vi ställa krav på andra länder.

Kampen mot terrorismen är också viktig som förebyggande arbete för att förhindra terrorism. För att förhindra att attentat sker i Sverige eller andra delar av världen måste vi också arbeta för att mota grogrunderna för terrorism. Vi måste arbeta effektivt vid konfliktlösning för att undvika att människor rekryteras till terroristorganisationer. Det handlar om att lösa väpnade konflikter, att skapa fred och att bekämpa fattigdom.

Vi behöver öka handeln med tredje världen, och vi behöver stärka demokratier. Därför tycker jag att det arbete som vår biståndsminister Gunilla Carlsson har sjösat är mycket bra. Det tar sin utgångspunkt i att bygga och stärka demokratier och mänskliga fri- och rättigheter.

Det är när stater går från icke-demokrati till demokrati som vi motar grogrunden för terrorism. Att bygga fler öppna demokratiska stater i vår värld är den främsta insats vi kan göra för att förhindra terrorismen.

För att bekämpa terrorism effektivt är det viktigt att Sverige deltar i det internationella samarbetet för att utbyta information och kunskap. Den gränsöverskridande terrorismen är ett gemensamt problem för oss alla i denna värld. Därför måste vi och våra rättsvårdande instanser, inom Europa och utom Europa, samarbeta i kampen mot terrorismen. Alliansregeringens ståndpunkt är att vi ska göra det som hör hemma i ett öppet, demokratiskt och rättssäkert samhälle för att värna det öppna, demokratiska och rättssäkra samhället.

Kampen mot terrorism ska utgå och utgå från respekten för den öppna fria staten. Vi har till uppgift att säkerställa effektiva, proportionerliga och väl anpassade rättssäkra insatser i kampen mot terrorismen. Vi tar kampen mot terrorismen på fullaste allvar samtidigt som vi värnar den fria öppna staten.

Fru talman! Mycket kort vill jag nämna något om reservationen. Den tar sin utgångspunkt i att det är en av samhällets viktigaste uppgifter att förebygga och förhindra terrorism och annan allvarlig brottslighet. I det är vi överens, reservanter som majoriteten i utskottet.

Likväl säger reservationen att detta är en företeelse som har förekommit under lång tid, och därför ska vi inte göra någonting nu. Jag vill då fråga reservanten, som är miljöpartist: Hur kan vi bekämpa terrorism genom att ingenting göra?

Anf. 86 JOHAN LINANDER (c):

Fru talman! Redan 2005 antog Europarådet sin konvention om förebyggande av terrorism, och Sverige undertecknade den samma år. Först nu, fem år senare, är vi framme vid att anta lagstiftning så att vi uppfyller åtagandena i konventionen. Det känns som en alldeles för långsam process egentligen, men det finns ändå partier som vill att vi ska vänta ännu längre. Vänsterpartiet och Miljöpartiet brukar i andra sammanhang hålla Europarådet högt, men just i det här fallet tycks förtroendet för Europarådet ha försvunnit.

Dagens beslut gör också att vi genomför EU:s rambeslut från 2008, som i stort är likalydande med Europarådets konvention.

Som tidigare har nämnts krävs det gemensamma åtgärder för att komma åt och förebygga terrorismen. Det allra viktigaste förebyggande arbetet är att förhindra rekrytering till terrorism. Jag tror inte att det effektivaste sättet att göra detta är lagstiftning. En person som är beredd att ta sig själv in i döden för att ta så många andra med sig som möjligt i döden är inte speciellt intresserad av vilken lagstiftning som finns. I stället tror jag att det är fattigdomsbekämpning, liberalisering och öppenhet i samhället, religiöst ledarskap, utbildning, demokratiutveckling som är de metoder som vi på längre sikt kan åstadkomma något med när det gäller att förhindra rekryteringen till terrorism.

Men trots detta behövs en lagstiftning som vänder sig mot den som bor i Sverige, på samma sätt som Europarådets konvention vänder sig till andra länder i Europa. Personer som styr eller medverkar till att terrorangrepp kan ske utan att själva ingå, de som rekryterar personer för att utföra terroråd eller de som utbildar någon för att utföra terrorism begår som jag ser det väldigt grova brott som ska ge kännbara straff.

Fru talman! En av de frågor som vi diskuterade livligt i november 2008 när vi godkände rambeslutet – vi har ju en tvåstegsprocess när vi tar de här rambesluten, eller jag ska säga ”tog”, för nu kommer de inte längre i och med det nya Lissabonfördraget – var huruvida förslaget skulle kunna inkräkta på våra grundlagsskyddade rättigheter i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Det gällde då speciellt offentlig uppmaning till terrorism eller annan grov brottslighet.

Nu kan vi se i propositionen – och alla remissinstanser har hållit med – att sådan oro är obefogad. Tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens särskilda system för ansvar påverkas inte av tillträdet till konventionen eller rambeslutets bestämmelser. I artikel 2 i rambeslutet finns det dessutom en speciell bestämmelse som uttryckligen säger att rambeslutet inte ska medföra krav på medlemsstaterna att vidta åtgärder som står i strid med grundläggande principer som rör yttrandefrihet och tryckfrihet. Denna bestämmelse infördes just på initiativ av den svenska regeringen.

I konventionen finns visserligen inget sådant här uttryckligt undantag, men redan i ingressen sägs det att konventionen inte är avsedd att inverka på vedertagna principer om yttrandefrihet och föreningsfrihet. Det ställs alltså inget krav på lagstiftningsåtgärder som på något sätt berör den särskilda reglering som vi har i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Det tycker jag är viktigt att påpeka.

Med detta i åtanke tänkte jag ställa en fråga till Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Nu är tyvärr inte Vänsterpartiet närvarande här i kammaren, så jag får väl ställa frågan till Miljöpartiets deltagare i debatten. Ni skriver i er reservation att vi inte kan försvara demokratin genom att inskränka den. Då är min fråga: På vilket sätt inskränker vi demokratin genom den här nya lagen?

Jag har även en andra fråga till Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I er reservation skriver ni att den föreslagna lagstiftningen inte är tydlig. Den är inte överblickbar. Ni skriver till och med att den i högsta grad ger utrymme för godtycke. Med andra ord tycker ni inte att den här lagstiftningen är tillräckligt rättssäker.

Samtidigt kan vi läsa Lagrådets yttrande, som Ulrika Karlsson var inne på. Lagrådet har just till uppgift att kontrollera nya lagars rättssäkerhet. På s. 119 i propositionen – jag tänkte faktiskt läsa hela Lagrådets yttrande – står det: Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Därför ställer jag mig frågan på vilket sätt ni i Miljöpartiet – Vänsterpartiet hade gärna fått svara om man hade varit här – har större juridisk kompetens att bedöma lagförslags rättssäkerhet än vad Lagrådets ledamöter har.

Fru talman! Jag vill avsluta med att säga att det är mycket glädjande att Socialdemokraterna står helt på alliansregeringens sida i den här frågan. Visst uppkommer frågan om hur de rödgröna vänsterpartierna ska komma överens i den här typen av frågor. Vi som sitter i justitieutskottet

vet ju att det väldigt ofta är oenighet mellan Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och Miljöpartiet i de rättspolitiska frågorna.

Det här är långt ifrån den sista fråga den här våren som vi kommer att debattera där det visar sig att Socialdemokraterna står på Alliansens sida medan Vänsterpartiet och Miljöpartiet står på andra sidan. Men det är ett problem som De rödgröna säkert redan är väl medvetna om. Vi ser fram emot ett samlat rödgrönt rättspolitiskt program inför valet. Eller det kanske blir så att ni föreslår en folkomröstning i stället för att komma överens.

Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

(Applåder)

Anf. 87 JOHAN PEHRSON (fp):

Fru talman! Jag vill instämma i applåderna till den tidigare talaren men också med Ulrika. Det var ett väldigt bra inlägg, tycker jag. Det markerar vikten av att vi tar dessa frågor på största allvar.

Brottslighet har många olika orsaker. Rätt mycket brottslighet är socialt betingad. Det är människor som mår dåligt, far illa, hamnar i utsatta situationer och hamnar i brottslighet, och så går det åt pipan.

Det finns grov organiserad brottslighet där man har ett enda syfte. Det är att till vilket pris som helst tjäna grova pengar för att fylla sin egen plånbok eftersom man inte behagar gå i skolan, sköta sig eller gå till ett jobb. Då vill man tjäna pengar på att sälja knark, människor och vapen eller begå rån eller på andra sätt förstöra för andra människor. Jag vill säga att det inte sällan sker med livet som insats för brottsoffren.

Det finns också en brottslighet som är ideologiskt färgad, en brottslighet som vill angripa själva tanken på det öppna, fria och demokratiska samhället. Det är detta som vi pratar om nu.

Vi pratar om den terrorism som inte är någon ny företeelse. Ibland tror man att terrorism är någonting som inträffade första gången den 11 september 2001, men det är inte så. Terrorismens historia går långt tillbaka i tiden.

Det gäller att ha perspektivet att terrorismen kan vara färgad av politiska åsikter. Det är extremhöger eller extremvänster. Det är väldigt sällan politisk terrorism är extremliberal – det kan jag säga. Liberaler är alltid terroristernas fiender. Jag är väldigt stolt över att jag själv är liberal.

På senare år har det dock sagts att det är mycket ideologi på annat håll. Vi har sett hur det är i USA. Där är det kristna extremister som begår terrorbrott mot abortkliniker. Men också i vår del av världen har vi på senare år sett en terrorism som har påståtts vara en tolkning av islam. Man har försökt klä detta i något religiöst. Det är en djup vantolkning och en stor kränkning mot alla människor som är muslimer och som naturligtvis tar avstånd från allt som heter våld och terror.

Historien visar också att man måste jobba brett. Johan Linander var inne på det nyss. Vi kan inte bara med lagstiftning påverka samhällsutvecklingen. Det handlar om att jobba riktigt långsiktigt och förebyggande. För det är klart att människor som är så förvridna i sina verklighetsuppfattningar och i sina värderingar att de är beredda att spränga helt oskyldiga människor, till vilket pris som helst, för en galen sak inte bryr sig om ifall vi här stiftar en lag som säger att man kan få två års fängelse

Prot. 2009/10:107
21 april

*Straffrättsliga åtgärder
till förebyggande av
terrorism*

om man rekryterar kompisar till det här terrordådet. Det struntar de i, kan jag säga.

Det långsiktiga arbetet är viktigt. Därför är det viktigt med en bra och stark biståndspolitik där Sverige är en stark spelare med en ganska omfattande biståndsbudget. Jag vill säga att världen skulle se bättre ut om många länder tog sitt ansvar som Sverige och såg till att vara solidariska med de fattiga delarna i världen, som ofta utgör rekryteringsgrund.

Ibland sägs det att terrorister är fattiga. Det är helt fel. Vi ser bevis på bevis på att det är väldigt rika organisationer. De har inte sällan sin finansiering från brottslighet. Men de är oftast inte fattiga. De är oftast inte obegåvade. Men de människor som de rekryterar är ofta människor som befinner sig i mycket utsatta situationer där fattigdom och hopplöshet gör att man lätt går på falska profeter. De utgör kanonmat i den groteska verksamhet som terrorismen är.

Biståndsverksamhet och tydlighet i värderingar är viktigt. Ja, det här hänger ihop med en solidarisk flyktingpolitik. Ska vi vara trovärdiga i vårt arbete ska vi också ha en flyktingpolitik i vårt land som ger skydd till människor som kämpar mot terrorism och statsterrorism i andra länder.

Det handlar också om att Sverige deltar aktivt i insatsen i Afghanistan, som vi vet är en bas för rätt mycket av den obehagligaste terrorism vi känner till och som är aktuell just nu.

Den insats som svenska män och kvinnor gör där för att se till att både pojkar och flickor, framför allt flickor, får gå i skola i det här landet är en enorm insats för att man på lång sikt ska komma till rätta med terrorismens grogrund, okunskap och fattigdom.

Det nämndes tidigare att det här är ett solitt arbete. FN har en mängd konventioner. Dagens ärende hänger ihop med att vi ska se till att uppfylla våra krav enligt Europarådet och EU:s direktiv på området. Det har att göra med ett rambeslut. Egentligen tog vi ett rambeslut 2002. Men det senaste är en justering som gjordes 2008. Vi ska vidta de åtgärder som anses rimliga inom demokratiska ramar för att motverka den här ideologiska brottsligheten, som ändå måste tas på allvar.

Det handlar om terrorbrott i världen. Vi hörde flera otäcka terrorscener nämnas. Människor har fått sina liv förstörda. Hela familjer har kanske bombats sönder, också i Europa.

Vi ska veta att också i Sverige är det en utmaning. Det finns människor här som samlar in pengar, som åker och strider i ideologiska krig i andra delar av världen. De soldaterna i de arméerna har helt andra instruktioner än de svenska soldaterna i Afghanistan. Det är personer som låter sig rekryteras till terrorgrupper och låter sig användas längst ut i terrorkampen i andra delar av världen. Flera svenskar är på sista tiden dömda för sådan här typ av brottslighet på andra håll.

Vi har en hemläxa och ett ansvar att ta här. Jag vill understryka att den här lagstiftningen är viktig. Men vi måste också tänka på det förebyggande, se till att unga, företrädesvis män, i utsatta områden får hjälp och stöd att ta sig ur dessa falska profeters klor när de rekryteras, oavsett om det är till nynazism, extremism eller något religiöst ideologiskt. Det är mycket centralt.

Det framgår av Lagrådet och tidigare talare att man måste ha den balans som är så viktig i ett demokratiskt samhälle. Historiskt sett har det inte varit så bra. Efter elfte september vidtogs en mängd olika åtgärder som inte var rimliga. Det finns en del här som tycker att vi ska gå ut ur EU och satsa allt på FN, men FN har visat sig inte vara så klockrent på det här området alla gånger. FN har varit starkt bidragande till att svenska medborgare har fått sina tillgångar frysta under lång tid på ett helt oacceptabelt sätt.

I Sverige har det också skett övertramp när man har medverkat till utlämningar till Egypten av människor som har varit misstänkta. Det har skett på ett sätt som är helt oacceptabelt. Vi måste göra allt för att det inte ska upprepas.

Jag ska avslutningsvis, fru talman, komma till att det här är ett mycket bra genomarbetat förslag. Det har beretts under lång tid. Jag är glad, och jag vill tacka Socialdemokraterna för att de har kraft att ställa upp bakom de ideal som har en så bred förankring i vårt land.

Men jag måste också avslutningsvis säga att jag inte förstår hur ni ens kan tänka er att bilda en koalition med partier som tycker att terrorism inte behöver bemötas med några lagregleringar av det slag vi nu ser. Det gäller också de förvisso obehagliga men ibland nödvändiga tvångsmedel som är aktuella om man akut ska kunna bekämpa den här typen av hot.

Jag hoppas att ni försöker tala era jätteröda och gröna vänner till rätta här. Det vore bra om det rådde en bred enighet i det här parlamentet om att vi ska stå bakom sansade och kloka beslut för att motverka och bekämpa terrorism.

Det är ett ansvar som vi har brett från det svenska folket. Det är jag helt övertygad om. Det skjuts hål i denna möjlighet i dag att vara breda och eniga på grund av att Miljöpartiet och Vänsterpartiet har den inställning som de har i de här frågorna. Jag beklagar det djupt, för Sveriges skull men också för Socialdemokraterna faktiskt.

(Applåder)

Anf. 88 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Fru talman! Vi lever tyvärr i dag i en tid med hatfylld, fasansfull terrorism. Det är en företeelse som kan finnas var som helst i världen. Inte minst under det senaste decenniet har man vid flera tillfällen på ett förskräckligt sätt massakrerat människogrupper och enskilda vid vidriga terrorattentat. Många oskyldiga människor har på ett förödande sätt drabbats, direkt eller indirekt.

Terrorattacker är som vi alla vet gränslösa, fanatiska, oberäkneliga och oftast oförutsägbara. De kan drabba oskyldiga människor där man minst anar det. Det är därför nödvändigt att i alla länder som är demokratiska – också i Sverige – försöka åstadkomma så hög skyddsberedskap som möjligt.

Människor från länder där terrorismen gror och växer har möjlighet att lätt ta sig till nästan vilka länder som helst, till USA, Europa och så vidare. Den internationella rörligheten medför en potentiell risk för att terrorister infiltrerar länder som annars inte varit utsatta för terrorism. Det kan naturligtvis också ske sådana hemskheter i Europa. Det har redan förekommit. Därför måste även Sverige göra allt för att inte svåra terrordåd ska ske i vårt land.

Det är väldigt viktigt att länder över världen samarbetar i strävan att bli förskonade från terroristattacker. Inte minst gäller det att inom EU ha en gemensam strategi och väl utformade åtgärder i syfte att förebygga terrorism i medlemsländerna.

Fru talman! Det betänkande som behandlas här i kammaren i dag är ett fullföljande av rambeslutet från 2008, som har sagts. Det är alltså en följdlagstiftning i enlighet med Europarådets konvention om förebyggande av terrorism.

Enligt min och Kristdemokraternas mening skulle det vara blåögt att inte se till att denna följdlagstiftning inte blir en urvattnad sådan. Samtidigt ska naturligtvis inte lagstiftningen sträcka sig längre än vad nöden kräver. Vi tycker att betänkandet är väl avvägt i detta sammanhang.

Det är viktigt att inte vara naiv och tro att vi inte skulle kunna bli föremål för allvarlig terrorism. Det finns ingen garanti för att sådant inte skulle kunna planeras för Sverige om någon enskild terrorist eller terroristgrupp skulle finna det lämpligt att av strategisk eller annan orsak planera en attack. Därför är det mycket angeläget att det här betänkandets förslag kommer på plats snarast i sin helhet för att vi så långt det är möjligt ska förebygga terrorism.

Fru talman! Jag tycker att det är viktigt att även Kristdemokraterna poängterar vikten av att straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism nu kommer på plats. Därför tog jag till orda i debatten, eftersom Otto von Arnold inte kunde delta på grund av flygets kaos – som väl är inte på grund av terrorism. Han kunde alltså inte vara närvarande. Då tog jag platsen här.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

12 § Ny skyddslag

Föredrogs
försvarsutskottets betänkande 2009/10:FöU7
Ny skyddslag (prop. 2009/10:87).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.57 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

13 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 14 april

TU15 Drivmedels- och fordonsfrågor m.m

Punkt 1 (Tillgång till förnybara bränslen)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

146 för utskottet

138 för res. 1

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 1: 107 s, 17 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Punkt 5 (Definition av miljöbil)

1. utskottet

2. res. 3 (s, v, mp)

Votering:

146 för utskottet

138 för res. 3

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 3: 107 s, 17 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU34 Likviditetsmatchning för säkerställda obligationer efter konkurs

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU14 Migration och asylpolitik

Punkt 5 (Väpnad konflikt m.m.)

1. utskottet

2. res. 5 (s, v, mp)

Votering:

146 för utskottet

138 för res. 5

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 5: 107 s, 17 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Punkt 11 (Synnerligen ömmande omständigheter)

1. utskottet

2. res. 11 (s)

Votering:

146 för utskottet

105 för res. 11

31 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 11: 105 s

Avstod: 17 v, 14 mp

Frånvarande: 25 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Punkt 17 (Arbetsstillstånd för papperslösa m.fl.)

1. utskottet

2. res. 21 (v, mp)

Votering:

249 för utskottet

32 för res. 21

1 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 82 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 21: 1 s, 17 v, 14 mp

Avstod: 1 s

Frånvarande: 23 s, 14 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Maryam Yazdanfar (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 33 (Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut)

1. utskottet
2. res. 38 (v, mp)

Votering:

253 för utskottet

31 för res. 38

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 84 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 38: 17 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Punkt 36 (Visum)

1. utskottet
2. res. 41 (v, mp)

Votering:

251 för utskottet

31 för res. 41

1 avstod

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 83 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 41: 17 v, 14 mp

Avstod: 1 m

Frånvarande: 24 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU15 Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter

Punkt 1 (Lag om ändring i högskolelagen (1992:1434))

1. utskottet
2. res. 1 (v, mp)

Votering:

252 för utskottet

32 för res. 1

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 84 m, 22 c, 23 fp, 17 kd

För res. 1: 1 s, 17 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

Punkterna 2 och 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU28 Kommittéberättelse 2010 m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU40 Säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU20 SIS II – en andra generation av Schengens informationssystem

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU22 Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism

1. utskottet

2. res. (v, mp)

Votering:

251 för utskottet

31 för res.

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 83 m, 21 c, 23 fp, 17 kd

För res.: 17 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 13 m, 8 c, 5 fp, 7 kd, 5 v, 5 mp, 1 -

FöU7 Ny skyddslag

Kammaren biföll utskottets förslag.

Meddelande om inställd votering

Talmannen meddelade att voteringen *torsdagen den 22 april kl. 16.00* skulle utgå.

15 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Skrivelse

2009/10:104 Utvärdering av statens upplåning och skuldförvaltning
2005–2009

16 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framstälts

den 21 april

2009/10:334 Pris- och konkurrensneutrala Öresundsförbindelser

av *Ann Arleklo* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:335 Krafttag mot hälsoklyftan

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2009/10:336 Betaltjänster i glesbygden

av *Maria Stenberg* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Prot. 2009/10:107

21 april

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 april.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 21 april

2009/10:714 Trafik till Holmön

av *Ibrahim Baylan* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:715 Entreprenörskap i skolan

av *Agneta Berliner* (fp)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2009/10:716 Regler för bilstöd

av *Elina Linna* (v)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2009/10:719 Jobbsökarstöd från dag ett till arbetslösa ungdomar

av *Agneta Berliner* (fp)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2009/10:720 Handels- och investeringsbojkott mot Burma

av *Ameer Sachet* (s)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2009/10:721 Trädgårdsnäringen

av *Michael Hagberg* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2009/10:722 Asean och demokrati

av *Ameer Sachet* (s)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2009/10:724 Uppdrag för sjukskrivna

av *LiseLotte Olsson* (v)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2009/10:727 Trygghetssystem för småföretagare

av *Krister Örnfjäder* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:731 Stöd till anhörigorganisationer

av *Thomas Nihlén* (mp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2009/10:732 Utvisning av asylsökande barn

av *Irene Oskarsson* (kd)

till statsrådet Tobias Billström (m)

Prot. 2009/10:107
21 april

2009/10:734 Integritetsskydd vid betalning
av *Camilla Lindberg* (fp)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:735 Ursprungsmärkning av produkter från Västsahara
av *Agneta Berliner* (fp)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 april.

18 § Kammaren åtskildes kl. 16.11.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 6 § anf. 24 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 7 § anf. 58,
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.57 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
4 § Förnyad bordläggning	2
5 § Likviditetsmatchning för säkerställda obligationer efter konkurs	2
Finansutskottets betänkande 2009/10:FiU34.....	2
(Beslut fattades under 14 §.).....	2
6 § Migration och asylpolitik	3
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU14	3
Anf. 1 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	3
Anf. 2 KALLE LARSSON (v).....	6
Anf. 3 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	10
Anf. 4 KALLE LARSSON (v) replik.....	10
Anf. 5 BODIL CEBALLOS (mp)	10
Anf. 6 MIKAEL CEDERBRATT (m).....	14
Anf. 7 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	18
Anf. 8 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	18
Anf. 9 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	19
Anf. 10 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	19
Anf. 11 BODIL CEBALLOS (mp) replik	20
Anf. 12 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	20
Anf. 13 BODIL CEBALLOS (mp) replik	21
Anf. 14 MIKAEL CEDERBRATT (m) replik	21
Anf. 15 FREDRICK FEDERLEY (c)	22
Anf. 16 BODIL CEBALLOS (mp) replik	25
Anf. 17 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	26
Anf. 18 BODIL CEBALLOS (mp) replik	26
Anf. 19 FREDRICK FEDERLEY (c) replik	27
Anf. 20 ULF NILSSON (fp).....	28
Anf. 21 BODIL CEBALLOS (mp) replik	31
Anf. 22 ULF NILSSON (fp) replik	31
Anf. 23 BODIL CEBALLOS (mp) replik	32
Anf. 24 ULF NILSSON (fp) replik	32
Anf. 25 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	33
Anf. 26 ULF NILSSON (fp) replik	34
Anf. 27 MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	34
Anf. 28 ULF NILSSON (fp) replik	35
Anf. 29 LARS GUSTAFSSON (kd)	35
Anf. 30 BODIL CEBALLOS (mp) replik	38
Anf. 31 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	38
Anf. 32 BODIL CEBALLOS (mp) replik	39
Anf. 33 LARS GUSTAFSSON (kd) replik	40
Anf. 34 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	40
Anf. 35 KALLE LARSSON (v) replik.....	43

Anf. 36	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	43
Anf. 37	KALLE LARSSON (v) replik	44
Anf. 38	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	45
Anf. 39	BODIL CEBALLOS (mp) replik	45
Anf. 40	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	46
Anf. 41	BODIL CEBALLOS (mp) replik	47
Anf. 42	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	47
Anf. 43	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	48
Anf. 44	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	49
Anf. 45	MAGDALENA STREIJFFERT (s) replik	50
Anf. 46	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik	50
Anf. 47	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m)	51
	(Beslut fattades under 14 §.)	52
7 §	Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter	53
	Utbildningsutskottets betänkande 2009/10:UbU15	53
Anf. 48	AMINEH KAKABAVEH (v)	53
Anf. 49	LAGE RAHM (mp)	54
Anf. 50	BETTY MALMBERG (m)	57
Anf. 51	AMINEH KAKABAVEH (v) replik	60
Anf. 52	BETTY MALMBERG (m) replik	60
Anf. 53	AMINEH KAKABAVEH (v) replik	60
Anf. 54	BETTY MALMBERG (m) replik	61
Anf. 55	LAGE RAHM (mp) replik	61
Anf. 56	BETTY MALMBERG (m) replik	62
Anf. 57	LAGE RAHM (mp) replik	62
Anf. 58	BETTY MALMBERG (m) replik	63
Anf. 59	ULRIKA CARLSSON i Skövde (c)	64
Anf. 60	AMINEH KAKABAVEH (v) replik	66
Anf. 61	ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	66
Anf. 62	AMINEH KAKABAVEH (v) replik	66
Anf. 63	ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	67
Anf. 64	LAGE RAHM (mp) replik	68
Anf. 65	ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	68
Anf. 66	LAGE RAHM (mp) replik	69
Anf. 67	ULRIKA CARLSSON i Skövde (c) replik	69
Anf. 68	TINA ACKETOFT (fp)	70
Anf. 69	LAGE RAHM (mp) replik	72
Anf. 70	TINA ACKETOFT (fp) replik	72
Anf. 71	LAGE RAHM (mp) replik	73
Anf. 72	TINA ACKETOFT (fp) replik	73
Anf. 73	AMINEH KAKABAVEH (v) replik	74
Anf. 74	TINA ACKETOFT (fp) replik	74
Anf. 75	AMINEH KAKABAVEH (v) replik	75
Anf. 76	TINA ACKETOFT (fp) replik	75
Anf. 77	EVA JOHNSSON (kd)	76
Anf. 78	LAGE RAHM (mp) replik	78
Anf. 79	EVA JOHNSSON (kd) replik	79

Anf. 80 LAGE RAHM (mp) replik	79
Anf. 81 EVA JOHNSSON (kd) replik	80
(Beslut fattades under 14 §.).....	80
8 § Kommittéberättelse 2010 m.m.	80
Konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU28	80
(Beslut fattades under 14 §.).....	80
9 § Säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting	80
Konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU40	80
(Beslut fattades under 14 §.).....	80
10 § SIS II – en andra generation av Schengens informationssystem	81
Justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU20	81
Anf. 82 INGE GARSTEDT (m).....	81
(Beslut fattades under 14 §.).....	81
11 § Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism	81
Justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU22	81
Anf. 83 MEHMET KAPLAN (mp).....	81
Anf. 84 MARYAM YAZDANFAR (s).....	84
Anf. 85 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (m).....	85
Anf. 86 JOHAN LINANDER (c).....	87
Anf. 87 JOHAN PEHRSON (fp).....	89
Anf. 88 KJELL ELDENSJÖ (kd).....	91
(Beslut fattades under 14 §.).....	92
12 § Ny skyddslag.....	92
Försvarsutskottets betänkande 2009/10:FöU7	92
(Beslut fattades under 14 §.).....	92
Ajournering.....	92
Återupptagna förhandlingar	93
13 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 14 april	93
TU15 Drivmedels- och fordonsfrågor m.m	93
14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	93
FiU34 Likviditetsmatchning för säkerställda obligationer efter konkurs	93
SfU14 Migration och asylpolitik	94
UbU15 Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter	95
KU28 Kommittéberättelse 2010 m.m.	95
KU40 Säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting	96
JuU20 SIS II – en andra generation av Schengens informationssystem.....	96
JuU22 Straffrättsliga åtgärder till förebyggande av terrorism	96
FöU7 Ny skyddslag	96
Meddelande om inställd votering	96
15 § Bordläggning.....	96

Prot. 2009/10:107	16 § Anmälan om interpellationer	96
21 april	17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	97
<hr/>	18 § Kammaren åtskildes kl. 16.11.	98

Tryck: Elanders, Vällingby 2010